

ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΜΑΚΡΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΤΩΝ

ΗΠΕΙΡΩΝ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
559

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Δ. Ν. ΤΖΑΚΑ & Σ. ΔΕΛΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1876
ΑΘΗΝΑΙ - ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 65

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

9 69 ΠΔΔ
Μαυρή (10/20/11)
ΟΛΥΜΠΙΑΣ Π. ΜΑΚΡΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΗΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ

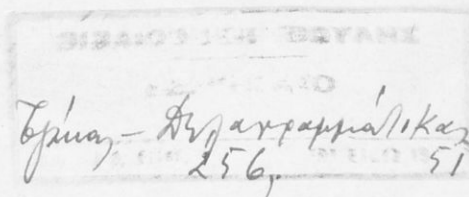
ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ Ε΄ ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

Αριθ. εγκριτικής απόφασης 54410/1950

Πρώτη Έκδοση

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Δ. ΤΖΑΚΑ - ΣΤ. ΔΕΛΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 65 - ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1870
ΑΘΗΝΑΙ 1950

002
ΥΠΕ
ΕΤΡΑ
559

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΣΙΣ ΔΙΔ. ΒΙΒΛΙΩΝ

Αριθ. πρωτ. 54408

Αθήναι τῆ 22-6-50

Πρὸς
τὴν κ. Μακρῆ Ὀλυμπίαν
ὁδὸς Μαντζαγριωτάκη 93 (Καλλιθέα)

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 54410|1950 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου μετὰ σύμφωνον γνωμάτευσιν τοῦ Κεντρικοῦ Γνωμοδοτικοῦ καὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐνεκρίθη ὅπως χρησιμοποιηθῆ ὡς βοηθητικὸν βιβλίον τοῦ μαθήματος τῆς **Γεωγραφίας** διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Ε' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον **Γεωγραφία Ἠπειρώων** βιβλίον ὑμῶν ἐπὶ μίαν τριετίαν.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἐγκαίρως ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφουμένη πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κανονισμὸν ἐκδόσεως βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ἐντολῇ Ὑπουργοῦ
Ὁ Διευθυντῆς
Χ. Μούστρης

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα ἔχουν τὴν ὑπογραφή τῆς Ὀλυμπίας Μακρῆ καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου.

Ο. Σ. Μακρῆ

Η ΓΗ

Ἡ Γῆ γενικά.

Στὰ παλαιὰ χρόνια νόμιζαν ὅτι ἡ Γῆ εἶναι ἐπίπεδη καὶ ἔχει μερικὲς ἀνωμαλίες, τὰ βουνά. Ὁρισμένες ὁμως παρατηρήσεις μᾶς ὑποχρεώνουν ν' ἀπορρίψωμε αὐτὴ τὴ γνώμη.

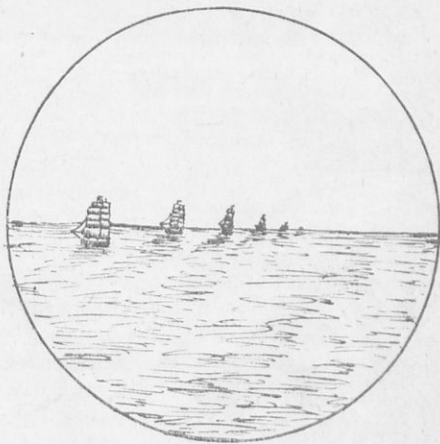
Παρατηροῦμε π.χ. ὅτι, ὅταν εἴμαστε κοντὰ στὴ θάλασσα καὶ ἓνα πλοῖο βρῖσκεται μακρυνά, δὲν τὸ βλέπομε ὁλόκληρο. Βλέπομε μόνο τὸ ἐπάνω μέρος του, τὰ κατάρτια. Ὅσο πλησιάζει τὸ πλοῖο, βλέπομε καὶ τὸ κάτω μέρος του. Αὐτὸ παρατηρεῖται σ' ὅλες τὶς θάλασσες. Αὐτὸ θὰ πῆ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης δὲν εἶναι ἐπίπεδη, ἀλλὰ κυρτή. Ἡ κυρτότητά της μᾶς ἐμποδίζει νὰ βλέπωμε τὸ κάτω μέρος τῶν πλοίων, ποὺ βρῖσκονται μακρυνά (εἰκ. 1).

Κατὶ παρόμοιο παρατηροῦμε καὶ σὲ μεγάλες πεδιάδες. Στὶς πεδιάδες αὐτές, ἀπὸ μεγάλη ἀπόσταση, βλέπει κανεὶς μόνο τὸ ἐπάνω μέρος ὑψηλοῦ σπιτιοῦ. Τὸ κάτω δὲν φαίνεται. Ἡ παρατήρηση αὐτὴ φανερῶνει ὅτι καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῶν πεδιάδων εἶναι κυρτὴ πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις, ὅπως ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

Κυρτὴ πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις, ὅπως ξέρομε, εἶναι ἡ ἐπιφάνεια σφαιρᾶς. Ἀφοῦ καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς εἶναι κυρτὴ πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις, βγαίνει τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς μοιάζει μὲ τὴν ἐπιφάνεια σφαιρᾶς.

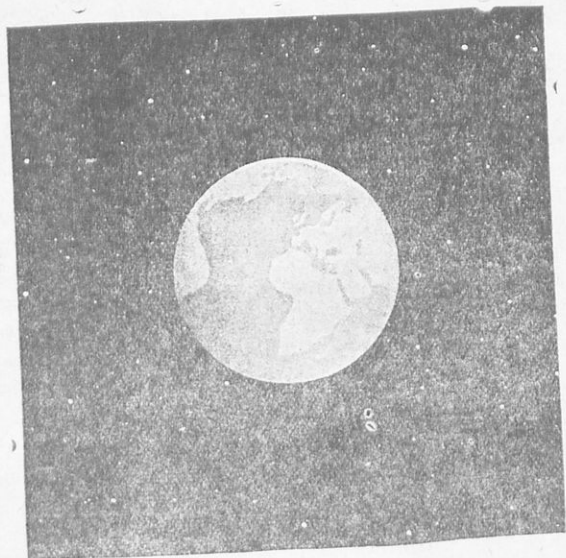
Στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ Λυκαβηττοῦ (ὕψος 277 μέτρα) μπορεῖ κανεὶς νὰ δῆ σὲ ἀπόσταση 60 χιλιομέτρων. Ἀπὸ

τὴν κορυφὴ τῆς Πάρνηθας, ποὺ εἶναι πρὸς ὑψηλὴ (1127 μέτρα), μπορεῖ νὰ δῆ σὲ ἀπόσταση 114 χιλιομέτρων. Γενικά, ὅσο πρὸς ψηλὰ βρῖσκεται κανεὶς, τόσο μεγαλύτερη ἔκταση τῆς Γῆς βλέπει. Τοῦτο εἶναι ἓνας λόγος ἀκόμη, ποὺ μᾶς κάνει νὰ παραδεχοῦμε, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς εἶναι σὰν ἐπιφάνεια σφαιρᾶς.

Εἰκ. 1. Ἡ κυρτότητα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης μᾶς ἐμποδίζει νὰ βλέπωμε τὸ κάτω μέρος τῶν πλοίων, ποὺ βρῖσκονται μακρυνά.

Πολλοί εξερευνητές έχουν κάμει τὸ γύρω τῆς Γῆς πρὸς διάφορες διευθύνσεις

Εἰκ. 2. Ἡ Γῆ εἶναι ἓνα σῶμα σὰν σφαῖρα, ποὺ δὲν στηρίζεται πούθενά.

καὶ δὲν βοῦνται πούθενά κανένα στήριγμα, στὸ ὁποῖον νὰ στηρίζεται ἡ Γῆ.

Εἶναι λοιπὸν ἡ Γῆ ἓνα σῶμα σὰν σφαῖρα, ποὺ δὲν στηρίζεται πούθενά (εἰκ. 2).

Οἱ ἐπιστήμονες ἀπὸ διάφορες ἄλλες παρατηρήσεις συμπεραίνουν ὅτι ἡ Γῆ γυρίζει γύρω στὸν ἑαυτὴ της, σὰν μιὰ σβούρα. Καὶ ὅπως ἡ σβούρα γυρίζει γύρω στὸ καρφί, ποὺ ἔχει στὴ μέση της, ἔτσι φανταζόμαστε ὅτι καὶ ἡ Γῆ γυρίζει γύρω ἀπὸ ἓνα ἄξονα, ποὺ τὴν τρυπᾷ πέρα ὡς πέρα. Τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἄξονα λέγονται Πόλοι τῆς Γῆς. Ὁ ἓνας λέγεται Βόρειος, καὶ ὁ ἄλλος Νότιος Πόλος (εἰκ. 3).

Ὡστε ἡ Γῆ εἶναι ἓνα σῶμα σὰν σφαῖρα, δὲν στηρίζεται πούθενά καὶ γυρίζει γύρω στὸν ἄξονά της.

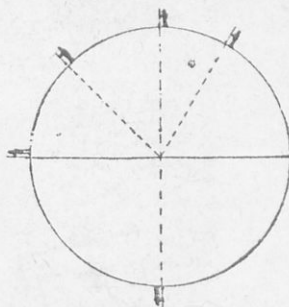
Διεύθυνση πάνω καὶ Διεύθυνση κάτω.

Εἰκ. 3. Ἡ Γῆ γυρίζει γύρω ἀπὸ ἓνα ἄξονα, πρὸς τὴν τρυπᾷ πέρα ὡς πέρα, ἐπιφανείᾳ του νὰ περπατῇ ἓνα μυρμηγκι. Γιὰ

τὸ μυρμηγκι αὐτὸ διεύθυνση κάτω εἶναι ἢ διεύθυνση πρὸς τὰ πόδια του, δηλαδὴ πρὸς τὸ κέντρο τοῦ πορτοκαλιοῦ. Διεύθυνση πάνω εἶναι, ἢ ἀντί-

Εἰκ. 4. Γιὰ τὸ μυρμηγκι διεύθυνση κάτω εἶναι πάντοτε ἢ διεύθυνση πρὸς τὰ πόδια του.

Εἰκ. 5. Λέμε πάντα κάτω τὴ διεύθυνση, πρὸς τὸ κέντρο Γῆς καὶ πάνω διεύθυνση, τὴν ἀντίθετη.

θετη. Αὐτὰ συμβαίνουν στὸ μυρμηγκι, σ' ὁποιοδήποτε μέρος τοῦ πορτοκαλιοῦ κι' ἂν βρισκεται (εἰκ. 4).

Ἔτσι καὶ στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, πού βρισκόμαστε ἡμεῖς, λέμε πάντα κάτω τὴ διεύθυνση πρὸς τὸ κέντρο τῆς Γῆς καὶ πάνω διεύθυνση, τὴν ἀντίθετη (εἰκ. 5).

Στεριὰ καὶ θάλασσα.

Ἄν χωριστῆ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς σὲ 100 κομμάτια, τὰ 27 θὰ εἶναι στεριὰ καὶ τὰ ὑπόλοιπα 73 θάλασσα. Εἶναι δηλαδὴ ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης σχεδὸν 3 φορές πιο μεγάλη ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς στεριᾶς.

Οἱ στεριές βρῖσκονται πιο ψηλὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, κι' ἔχουν ἐπάνω τους ἀνωμαλίες, δηλαδὴ βουνὰ, πεδιάδες, λόφους κλπ. Οἱ ἀνωμαλίες ὅμως, πού ἔχουν οἱ στεριές, εἶναι μικρὲς σχετικὰ μὲ τὸ μέγεθος τῆς Γῆς καὶ γι' αὐτὸ δὲν μεταβάλλουν τὸ σχῆμα της, πού εἶναι σὰν σφαῖρα. Τὸ ἴδιο γίνεται στὸ πορτοκάλι. Ἔχει κι' αὐτὸ ἀνωμαλίες στὴ φλούδα του, εἶναι ὅμως μικρὲς σχετικὰ μὲ τὸ μέγεθος τοῦ πορτοκαλιοῦ. Ἔτσι δὲν ἀλλάζουν τὸ σχῆμα του.

Ἡπειροὶ τῆς Γῆς.

Ἡ στεριὰ πάνω στὴ Γῆ δὲν εἶναι μονοκόμματη. Τὴν χωρίζουν οἱ θάλασσες σὲ 4 μεγάλα κομμάτια :

Εικ. 6. "Ηπειροι και Ωκεανοί της Γης."

Τὸν Παλιὸ Κόσμο,
 Τὸ Νέο Κόσμο,
 Τὴν Αὐστραλία καὶ
 Τὴν Ἠπειρο τοῦ Νοτίου Πόλου.

Ὁ Παλιὸς Κόσμος ἦταν γνωστὸς ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια. Εἶναι τὸ μεγαλύ-
 τερο κομμάτι. Περιλαμβάνει 3 Ἠπείρους, ποὺ εἶναι ἐνωμένες: Ἄσία, Εὐρώπη,
 Ἀφρική (εἰκ. 6).

Ὁ Νέος Κόσμος εἶναι ἡ Βόρειος καὶ ἡ Νότιος Ἀμερική. Εἶναι ἐνωμένες
 μὲ στενὴ λωρίδα στεριάς. Τὸ Νέο Κόσμο τὸν ἀνακάλυψε ὁ Κολόμβος (στὰ 1492).

Τὴν Αὐστραλία τὴν ἀνακάλυψαν Ὁλλανδοὶ (στὰ 1606).

Τὴν Ἠπειρο τοῦ Νοτίου Πόλου τὴν ἀνακάλυψαν τώρα τὸν 20ὸν αἰῶνα.
 Εἶναι ἀκατοίκητη.

Μέγεθος τῶν Ἠπείρων.

Ἄν παραστήσωμε τὴν ἐπιφάνεια τῆς Εὐρώπης μὲ 1,
 ἡ ἐπιφάνεια τῆς Αὐστραλίας θὰ εἶναι λιγώτερο ἀπὸ 1,
 ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἠπείρου τοῦ Νοτίου Πόλου θὰ εἶναι 1,5
 ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀφρικῆς θὰ εἶναι 3
 ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀμερικῆς θὰ εἶναι 4
 ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀσίας θὰ εἶναι 4.

Οἱ Ὠκεανοί. Μέγεθος τῶν.

Ἡ θάλασσα ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 Ὠκεανούς. Ὠκεανοὶ εἶναι :

Ὁ Βόρειος Παγωμένος Ὠκεανός.

Ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανός.

Ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός.

Ὁ Εἰρηνικὸς Ὠκεανός.

Μικρότερος ἀπ' ὅλους εἶναι ὁ Βόρειος Παγωμένος Ὠκεανός.

Ὁ Ἰνδικὸς εἶναι 7 φορὲς μεγαλύτερος του.

Ὁ Ἀτλαντικὸς 9 φορὲς μεγαλύτερος, καὶ

Ὁ Εἰρηνικὸς 18 φορὲς μεγαλύτερος.

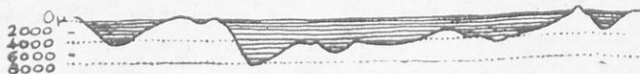
Ὁ Εἰρηνικὸς Ὠκεανὸς εἶναι πολὺ μεγάλος. Ἡ ἔκτασή του εἶναι μεγαλύ-
 τερη ἀπὸ τὴν ἔκταση ὅλων μαζί τῶν Ἠπείρων. Δηλαδή ὅλες μαζί θὰ μπορού-
 σαν νὰ χωρέσουν στὴν ἐπιφάνεια τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ.

Βάθος τῶν Ὠκεανῶν.

Ἡ στεριά συνεχίζεται κάτω ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ ἀποτελεῖ τὸ βυθὸ της.

Ὅπως ἡ ἐπιφάνεια τῆς στεριάς ἔχει ἀνωμαλίες, ἔτσι καὶ ὁ βυθὸς τῆς θά-
 λασσας ἔχει ἀνωμαλίες. Γι' αὐτὸ ἡ θάλασσα ἄλλοῦ ἔχει μεγαλύτερο βάθος
 καὶ ἄλλοῦ μικρότερο (εἰκ. 7).

Τὸ μεγαλύτερο βάθος τῆς θάλασσης τὸ βρῆκαν σ' ἓνα μέρος τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ (κοντὰ στὴν Ἰαπωνία). Ἐκεῖ ἡ θάλασσα ἔχει βάθος 10 σχεδὸν χιλιόμετρα. Τὸ ψηλότερο βουνὸ τῆς Γῆς, τὸ Ἐβερεστ τῆς Ἀσίας, ἔχει ὕψος σχεδὸν

Εἰκ. 7. Ὁ βυθὸς τῆς θάλασσης ἔχει ἀνωμαλίες.

9 χιλιόμετρα. Ἐχει λοιπὸν ἡ θάλασσα μεγαλύτερο βάθος ἀπὸ τὸ ὕψος, ποὺ ἔχει ἡ στεριά.

Ἄν ἦταν δυνατόν ὅλα τὰ ὑψώματα τῆς στεριᾶς νὰ πέσουν καὶ νὰ σκορπισθοῦν στὸν ὠκεανόν, ὁ βυθὸς τῶν ὠκεανῶν θὰ ὑψωνόταν μόλις 115 μέτρα. Αὐτὸ δίνει μιὰν εἰκόνα τοῦ μεγέθους τῶν ὑψωμάτων τῆς στεριᾶς.

Ρεύματα μέσα στὴ θάλασσα.

Σὲ ὁρισμένες θάλασσες σχηματίζονται ρεύματα, ἀπὸ νερὸ τῆς θάλασσης ποὺ τρέχει ἀπὸ ἓνα μέρος σ' ἄλλο, σὰν ποτάμι. Εἶναι τὰ θαλάσσια ρεύματα θερμάστια ποτάμια μέσα στὴ θάλασσα. Τὸ νερὸ τους εἶναι πιὸ ζεστὸ ἢ πιὸ κρύο ἀπὸ τὴ γύρω θάλασσα.

Γιὰ νὰ βροῦν κατὰ ποῦ πηγαίνουν τὰ ρεύματα, ἀφήνουν μέσα στὸ ρεῦμα μπουκάλες σφραγισμένες (γιὰ νὰ μὴ μπῆ μέσα νερό), ποὺ περιέχουν ἓνα σημεῖωμα. Τὸ σημεῖωμα γράφει ποῦ ἀφῆκαν τὴν μπουκάλαν καὶ τότε. Οἱ μπουκάλες, ἔπειδὴ εἶναι ἕλαφρές, ἐπιπλέουν καὶ τὸ ρεῦμα τίς μεταφέρει μακρὰ. Τίς βρίσκουν σὲ ἄλλα μέρη καὶ στὸ σημεῖωμα βλέπουν ἀπὸ ποῦ ἦλθαν. Μὲ τίς παρατηρήσεις αὐτὲς κάνουν χάρτες τῶν θαλασσίων ρευμάτων.

Μεγάλα ζεστά ρεύματα εἶναι κυρίως δύο. Τὸ Ρεῦμα τοῦ Κόλπου καὶ τὸ Ἰαπωνικὸ Ρεῦμα.

Τὸ Ρεῦμα τοῦ Κόλπου ἀρχίζει ἀπὸ τὸ μέσον τῆς Ἀμερικῆς καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν Εὐρώπη. Τὸ νερὸ του εἶναι ζεστὸ καὶ πολὺ ἄλμυρό. Τὸ βάθος του εἶναι 300 μέτρα, τὸ πλάτος του 60.000 μέτρα καὶ τρέχει 9 χιλιόμετρα τὴν ὥρα. Τὸ ρεῦμα αὐτὸ μεταφέρει θερμότητα ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ στὰ Δ. παράλια τῆς Εὐρώπης.

Τὸ Ἰαπωνικὸ Ρεῦμα ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Κίνα καὶ διευθύνεται στὰ Δ. τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Τὸ ρεῦμα αὐτὸ μεταφέρει θερμότητα ἀπὸ τὴν Ἀσία στὴ Δ. Ἀμερικὴ.

Τὰ κρύα ρεύματα ἔρχονται ἀπὸ τοὺς Πόλους τῆς Γῆς καὶ φέρνουν κρύο στὶς χῶρες, ἀπὸ τίς ὁποῖες περνοῦν.

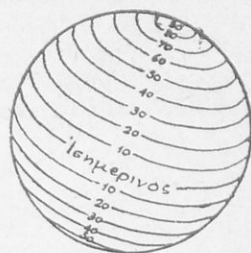
Κύκλοι τῆς Γῆς.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς κύκλους ποὺ χαράσσομε μὲ τὸ νοῦ μας πάνω στὴ Γῆ

λέγεται Ίσημερινός. Ἀπέχει τόσον ἀπὸ τὸ Βόρειο Πόλο της, ὅσο κι' ἀπὸ τὸν Νότιο Πόλο. Ὁ Ίσημερινός δηλαδὴ χωρίζει τὴ Γῆ σὲ δύο ἴσα μέρη, τὸ Βόρειο Ἡμισφαίριο καὶ τὸ Νότιο Ἡμισφαίριο.

Οἱ κύκλοι τῆς Γῆς, ποὺ εἶναι παράλληλοι μὲ τὸν Ίσημερινό, λέγονται Παράλληλοι. Αὐτοὶ εἶναι πῶς μικροί, ὅσο βρίσκονται πῶς κοντὰ στοὺς Πόλους τῆς Γῆς (εἰκ. 8).

Ὁ Ίσημερινός καὶ οἱ Παράλληλοι, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω, μᾶς βοηθοῦν νὰ ὀρίσωμε τὴ θέση ὁποιοῦδήποτε σημείου τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς.

Εἰκ. 8. Ίσημερινός καὶ Παράλληλοι.

Γεωγραφικὸ πλάτος.

Μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε ἀπὸ τὸν Ίσημερινό ὡς τὸν Β. Πόλο 90 Παράλληλους καὶ πάλι ἀπὸ τὸν Ίσημερινό ὡς τὸ Ν. Πόλο ἄλλους 90 Παράλληλους κύκλους. Τοὺς ἀριθμοῦμε ἀπὸ τὸν Ίσημερινό, ἀπὸ τὸ 0 (μηδέν). Ὁ πρῶτος μετὰ τὸν Ίσημερινό ἔχει ἀριθμὸ 1, ὁ δεύτερος 2, ὁ τελευταῖος 90. Στους χάριτες δὲν τοὺς σημειώνουν ἕνα - ἕνα, ἀλλὰ ἀνὰ 10 καὶ γράφουν 0°, 10° 20° κλπ. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ λέγονται μοῖρες.

Γεωγραφικὸ πλάτος ἐνὸς τόπου εἶναι ἡ ἀπόσταση τοῦ τόπου αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Ίσημερινό. Τὸ μετροῦμε μὲ μοῖρες.

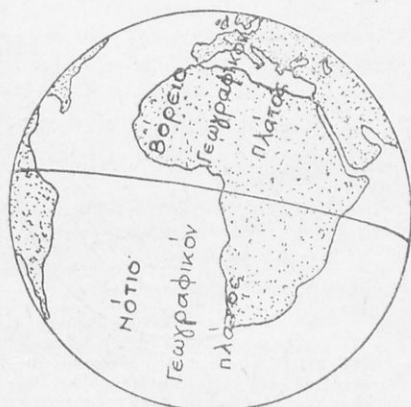
Ἡ Ἀθήνα ἔχει γεωγραφικὸ πλάτος 38° (τριάντα ὀκτὼ μοῖρες). Αὐτὸ σημαίνει πὼς ἡ Ἀθήνα βρίσκεται στὸν Παράλληλο, ποὺ ἀπέχει 38 μοῖρες ἀπὸ τὸν Ίσημερινό.

Γιὰ νὰ καθορίζεται, σὲ ποῖο ἡμισφαίριο εἶναι ἕνας τόπος, λέμε γιὰ τοὺς τόπους τοῦ Β. Ἡμισφαιρίου ὅτι ἔχουν βόρειο γεωγραφικὸ

πλάτος. Ἡ Ἀθήνα π. χ. ἔχει βόρειο γεωγραφικὸ πλάτος 38°. Οἱ τόποι τοῦ Ν. Ἡμισφαιρίου, λέμε ὅτι ἔχουν νότιο γεωγραφικὸ πλάτος (εἰκ. 9).

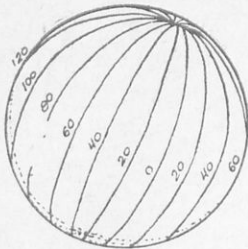
Μεσημβρινοί.

Κύκλοι πάνω στὴ Γῆ, οἱ ὁποῖοι φανταζόμαστε ὅτι περνοῦν ἀπὸ τοὺς δύο Πόλους της, λέγονται Μεσημβρινοί.

Εἰκ. 9. Βόρειο καὶ Νότιο γεωγραφικὸ πλάτος.

Ἐκαστὸν ἀπὸ τῶν σημείων τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε ὅτι περνᾷ ἓνας Μεσημβρινός. Εἶναι δηλαδὴ ὁ Μεσημβρινός τοῦ σημείου αὐτοῦ ἓνας κύκλος, ποὺ περνᾷ ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ ἀπὸ τοὺς Πόλους τῆς Γῆς. Ὁ Μεσημβρινός, ποὺ περνᾷ ἀπὸ τὸ ἀστεροσκοπεῖο Γρήγκουιτς τῆς Ἀγγλίας, λέγεται Πρῶτος Μεσημβρινός τῆς Γῆς.

Εἰκ. 10. Κύκλοι φανταστικοὶ πάνω στὴ Γῆ, ποὺ περνοῦν ἀπὸ τοὺς δύο πόλους τῆς γῆς καὶ περνοῦν διὰ τοῦ ἀστεροσκοπεῖο Γρήγκουιτς.

Γεωγραφικὸ μῆκος.

Μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε ὅτι ἐπάνω στὴ Γῆ ὑπάρχουν μεσημβρινοί, ποὺ χωρίζουν ὅλη τὴν ἐπιφάνειά της σὲ 360 ἴσα κομμάτια. Τώρα πρέπει ἓνα ἀπὸ τοὺς μεσημβρινοὺς αὐτοὺς νὰ ἔχωμε ὡς ἀρχή, καὶ ἀπ' αὐτὸν νὰ ἀριθμοῦμε τοὺς ἄλλους. Ἐπειδὴ συμφώνησαν γιὰ πρῶτο μεσημβρινὸ νὰ ἔχωμε τὸν μεσημβρινὸ, ποὺ περνᾷ ἀπὸ τὸ Ἀστεροσκοπεῖο

Γρήγκουιτς τῆς Ἀγγλίας, στὸν μεσημβρινὸ αὐτὸν βάζομε 0 (μηδέν). Ἀπὸ τοὺς ἄλλους οἱ μισοὶ θὰ εἶναι ἀνατολικά τοῦ Πρώτου καὶ οἱ ἄλλοι μισοὶ δυτικά του. Θὰ ἔχουν ἀριθμοὺς ἀπὸ 0 ἕως 180 οἱ ἀνατολικά, καὶ ἀπὸ 0 ἕως 180 οἱ δυτικά. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ λέγονται ἐπίσης μοῖρες. Στους χάρτες καὶ οἱ μεσημβρινοὶ σημειώνονται ἀνὰ 10.

Γεωγραφικὸ μῆκος ἑνὸς τόπου εἶναι ἡ ἀπόσταση τοῦ τόπου αὐτοῦ σὲ μοῖρες ἀπὸ τὸν Πρῶτο Μεσημβρινό. Ἡ Ἀθήνα π. χ. ἔχει γεωγραφικὸ μῆκος περίπου 24 μοῖρες, δηλαδὴ ὁ Μεσημβρινός τῆς Ἀθήνας ἀπέχει 24 μοῖρες ἀπὸ τὸν Μεσημβρινὸ τοῦ Γρήγκουιτς.

Οἱ τόποι, ποὺ βρίσκονται στὰ ἀνατολικά τοῦ Πρώτου Μεσημβρινοῦ λέμε ὅτι ἔχουν Ἀνατολικὸ Γεωγραφικὸ Μῆκος. Ὅσοι βρίσκονται δυτικά τοῦ Πρώτου Μεσημβρινοῦ, λέμε ὅτι ἔχουν Δυτικὸ Γεωγραφικὸ Μῆκος. Ἡ Ἑλλάς ἔχει Ἀνατολικὸ Γεωγραφικὸ Μῆκος, ἡ Ἀμερικὴ ἔχει Δυτικὸ Γεωγραφικὸ Μῆκος.

Εἰκ. 11. Οἱ τόποι ποὺ βρίσκονται ἀνατολικά τοῦ Πρώτου Μεσημβρινοῦ, λέμε πὼς ἔχουν ἀνατολικὸ γεωγραφικὸ μῆκος.

Χρησιμότητα τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους.

Μὲ τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ τὸ γεωγραφικὸ μῆκος μποροῦμε νὰ ὀρίσωμε ἀκριβῶς τὴ θέση ἑνὸς σημείου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Ὅταν π. χ.

λέμε ότι η Ἀθήνα ἔχει βόρειο γεωγραφικὸ πλάτος 38° καὶ ἀνατολικὸ γεωγραφικὸ μῆκος 24° , ὁρίζομε μὲ ἀκριβεία, ποῦ εἶναι ἡ θέση της ἐπάνω στὴ Γῆ.

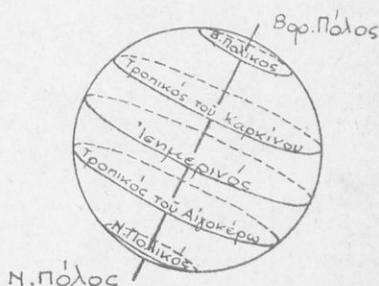
Εἶναι πολλὲς φορὲς ἀνάγκη νὰ ὀρισθῇ ἡ θέση ἐνὸς σημείου τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Ὅταν π. χ. ἓνα πλοῖο βρίσκεται σὲ κίνδυνο, μπορεῖ μὲ τηλεγράφημα νὰ δώσῃ τὴν ἀκριβῆ του θέσιν μὲ τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ τὸ γεωγραφικὸ μῆκος του, ὁπότε τὰ ἄλλα πλοῖα θὰ ξέρουν ποῦ ἀκριβῶς βρίσκεται καὶ θὰ τρέξουν γρήγορα νὰ τοῦ δώσουν βοήθεια.

Ὄνόματα μερικῶν παραλλήλων.

Σὲ βόρειο γεωγραφικὸ πλάτος $23^\circ 27'$ εἶναι ὁ παράλληλος, ποῦ ὀνομάζεται **Τροπικὸς τοῦ Καρκίνου**.

Σὲ νότιο γεωγραφικὸ πλάτος $23^\circ 27'$ εἶναι ὁ παράλληλος, ποῦ ὀνομάζεται **Τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω**.

Τώρα ἀν ἀρχίσωμε νὰ μετροῦμε ἀπὸ τοὺς Πόλους τῆς Γῆς, σὲ ἀπόσταση $23^\circ 27'$ ἀπὸ τὸν Βόρειο Πόλο εἶναι ὁ παράλληλος, ποῦ λέγεται **Βόρειος Πολικὸς Κύκλος**. Σὲ ἀπόσταση $23^\circ 27'$ ἀπὸ τὸ Νότιο Πόλο εἶναι ὁ παράλληλος, ποῦ λέγεται **Νότιος Πολικὸς Κύκλος**.

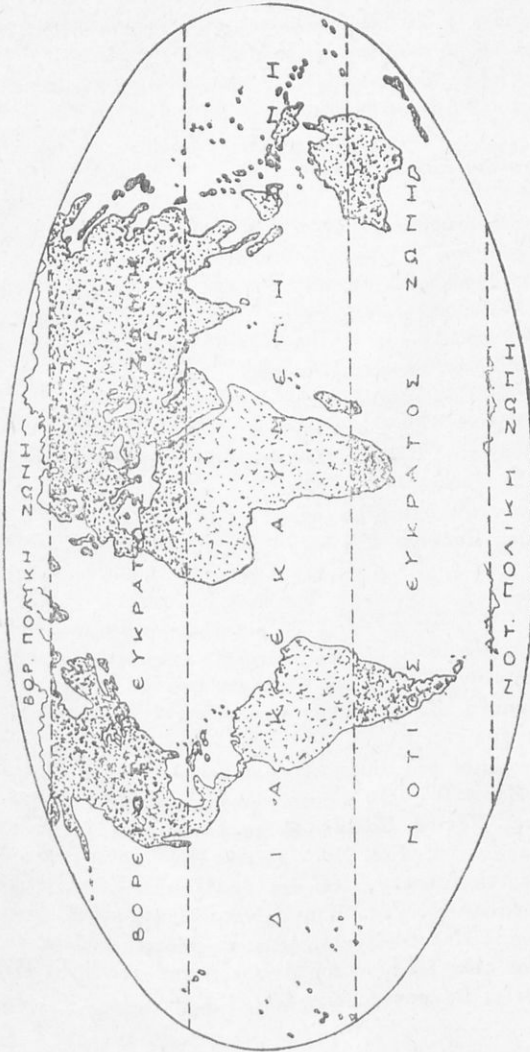
Εἰκ. 12. Ὄνόματα μερικῶν παραλλήλων.

Ζώνες τῆς Γῆς.

Ἡ ἔκτασις τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς, ποῦ εἶναι ἀνάμεσα στὸν Τροπικὸ τοῦ Καρκίνου καὶ τὸν Τροπικὸ τοῦ Αἰγόκερω λέγεται **Διακεκαυμένη Ζώνη**. Εἶναι ἡ πιὸ ζεστὴ ζώνη τῆς Γῆς. Κατέχει τὰ $40/100$ τῆς ἐπιφανείας της.

Ἡ ἔκτασις ἀνάμεσα στὸ Βόρειο Πολικὸ Κύκλο καὶ τὸ Β. Πόλο λέγεται **Βόρειος Πολικὴ Ζώνη**. Τὸ ἄλλο μέρος ἀνάμεσα στὸ Νότιο Πολικὸ Κύκλο καὶ τὸ Ν. Πόλο λέγεται **Νότιος Πολικὴ Ζώνη**. Οἱ πολικὲς ζώνες κατέχουν τὰ $10/100$ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Στις πολικὲς ζώνες κάνει πάρα πολὺ κρύο.

Ἄν βγάλωμε τὴ Διακεκαυμένη καὶ τὴς Πολικὲς Ζώνες, περισσεύουν δύο ἐκτάσεις στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς. Ἡ μιὰ εἶναι ἀνάμεσα στὸν Τροπικὸ τοῦ Καρκίνου καὶ στὸ Βόρειο Πολικὸ Κύκλο. Λέγεται **Βόρειος Ἐυκρατος Ζώνη**. Ἡ ἄλλη εἶναι ἀνάμεσα στὸν Τροπικὸ τοῦ Αἰγόκερω καὶ στὸ Νότιο Πολικὸ Κύκλο. Αὕτὴ λέγεται **Νότιος Ἐυκρατος Ζώνη** (εἰκ. 13).

Είχ. 13. Ζώνες τῆς Γῆς

Η ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ

Τί λέμε ατμόσφαιρα;

Ἡ ατμόσφαιρα λέμε τὸν ἀέρα, ποὺ εἶναι γύρω στὴ Γῆ. Ἡ ατμόσφαιρα δὲν μπορεῖ νὰ φύγη ἀπὸ τὴ Γῆ, γιατί ἡ Γῆ τὴν ἔλκει. Ἡ ατμόσφαιρα καὶ Γῆ ἀποτελοῦν ἓνα σῶμα.

Ἀπὸ τί ἀποτελεῖται ἡ ατμόσφαιρα;

Ἡ ατμόσφαιρα ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀέρια, ἀλλὰ δὲν ἔχει σὲ ὅλα τὰ ὕψη τὰ ἴδια συστατικά.

Ἡ ατμόσφαιρα, ποὺ εἶναι χαμηλά, κοντὰ στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὸ ἄζωτο καὶ λίγο ὀξυγόνο. Ὁξυγόνο εἶναι τὸ 1/5. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ τὰ ἀέρια ἔχει καὶ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακικοῦ, ὕδατιμοὺς καὶ μικρὰς ποσότητες ἀπὸ ἄλλα ἀέρια. Ἔχει ἀκόμη σκόνη καὶ μικροβία.

Σὲ μεγάλα ὕψη ἔχει λιγώτερο ὀξυγόνο. Πάρα πολὺ ψηλὰ ὑπάρχει μόνον ὕδρογόνο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀέριο πολὺ ἕλαφρό.

Ὑψὸς τῆς ατμοσφαιρας.

Τὸ ὕψος τῆς ατμοσφαιρας ὑπολογίζουν πὼς εἶναι περίπου 500 χιλιόμετρα. Πιο πέρα ἀπὸ τὴν ατμόσφαιρα ὑπάρχει κῶρος ἀπέραντος. Μέσα στὸν ἀπέραντο κῶρο εἶναι τὰ ἄστρα, ποὺ ἀπέχουν πάρα πολὺ τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Θερμοκρασία τῆς ατμοσφαιρας.

Ὁ ἀέρας ὅσο πιο κοντὰ στὴ Γῆ βρίσκεται, τόσο πιο ζεστός εἶναι. Αὐτὸ ἐξηγεῖται μὲ τοὺς ὕδατιμοὺς. Στὰ χαμηλὰ μέρη ὑπάρχουν πολλοὶ ὕδατιμοί, καὶ οἱ ὕδατιμοὶ ἔχουν τὴν ιδιότητα νὰ ζεσταίνονται εὐκόλα. Ἔτσι ζεσταίνεται καὶ ὁ ἀέρας, ποὺ περιέχει τοὺς ὕδατιμοὺς.

Ὅσο ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ ὕδατιμοί, ὁ ἀέρας δὲν μπορεῖ νὰ συγκρατῆσθαι τὴ θερμότητα, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ γι' αὐτὸ εἶναι κρύος. Ἐκτὸς τούτου στὰ ψηλὰ μέρη ὁ ἀέρας εἶναι κρύος, γιατί εἶναι ἀραιότερος ἀπὸ τὸν ἀέρα τῶν χαμηλῶν μερῶν καὶ ἀπορροφᾷ λίγο τὴ θερμότητα τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων.

Ἐξ αἰτίας τῶν λίγων ὕδατιμῶν καὶ τῆς ἀραιότητος τοῦ ἀέρος εἶναι ποὺ συμβαίνει αὐτὸ τὸ παραξένο, πὺς κοντὰ στὸν ἥλιο νὰ εἶναι ὁ ἀέρας κρύος καὶ ὁ ἀέρας, ποὺ ἀπέχει περισσότερο ἀπὸ τὸν ἥλιο, νὰ εἶναι ζεστός.

Ἄνεμοι.

Ὅλα τὰ μέρη τῆς Γῆς δὲν ζεσταίνονται τὸ ἴδιο. Ἄλλα ζεσταίνονται πολὺ καὶ ἄλλα πὺς λίγο. Τοῦτο συμβαίνει καὶ στὸν ἀέρα τῶν μερῶν αὐτῶν.

Όταν ο αέρας ζεσταθῆ, διαστέλλεται καὶ γίνεται ἐλαφρὸς. Ἐπειδὴ γίνεται ἐλαφρὸς, ἀνεβαίνει ψηλά. Τότε τρέχει αέρας ἀπὸ τοὺς κοντινοὺς τόπους, νὰ πάρῃ τὴν ἀδεια θέση. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο δημιουργοῦνται ρεύματα μέσα στὸν αέρα. Τὰ ρεύματα αὐτὰ τοῦ αέρος εἶναι οἱ ἄνεμοι.

Στὶς χῶρες, ποὺ εἶναι κοντὰ στὸν Ἰσημερινό, ἐπειδὴ ὁ αέρας ζεσταίνεται πολὺ καὶ ἀνεβαίνει, φυσοῦν διαρκῶς ἄνεμοι ἀπὸ τὸ Β. καὶ τὸ Ν. ἡμισφαίριο. Τοὺς ἀνέμους αὐτοὺς τοὺς λένε ἀληγεῖς, γιατί δὲν παύουν (ἀ—λήγω). Οἱ ἀληγεῖς, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ θάλασσες, εἶναι δροσεροὶ καὶ λιγοστεύουν κάπως τὴ ζέστη τῶν χωρῶν τοῦ Ἰσημερινοῦ τῆς Γῆς. Πολὺ κοντὰ ὅμως στὸν Ἰσημερινό δὲν φυσοῦν διόλου ἄνεμοι καὶ τὸ μέρος αὐτὸ λέγεται Ζώνη τῶν Ἰσημερινῶν Νηνεμιῶν.

Σὲ ὀρισμένες χῶρες τῆς Ἀσίας π. χ. στὶς Ἰνδίες φυσοῦν οἱ ἄνεμοι, ποὺ λέγονται μονσοῦν. Οἱ μονσοῦν τὸ χειμῶνα φυσοῦν ἀπὸ τὴ στεριά πρὸς τὴ θάλασσα, γιατί τότε ἡ θάλασσα εἶναι πιὸ ζεστὴ (εἰκ. 14). Οἱ μονσοῦν αὐτοὶ εἶναι ξηροί, δὲν ἔχουν ὕγρασία, ἐπειδὴ ἔρχονται ἀπὸ τὴ στεριά. Γι' αὐτὸ τὸ χειμῶνα ἐκεῖ δὲν βρέχει. Τὸ καλοκαίρι, ὅποτε ἡ στεριά ζεσταίνεται περισσότερο ἀπὸ τὴ θάλασσα, οἱ μονσοῦν φυσοῦν ἀπὸ τὴ θάλασσα στὴ στεριά. Γι' αὐτὸ εἶναι ὕγραοι καὶ προκαλοῦν βροχές.

Εἰκ. 14. Οἱ μονσοῦν τὸ χειμῶνα φυσοῦν ἀπὸ τὴ στεριά πρὸς τὴ θάλασσα, γιατί τότε ἡ θάλασσα εἶναι πιὸ ζεστὴ.

Στὰ μέρη μας καὶ σ' ὅλη τὴ Μεσόγειο τὸ καλοκαίρι φυσοῦν τὰ μελέμια. Παράγονται γιατί ἡ Σαχάρα ζεσταίνεται περισσότερο ἀπὸ τὴν Εὐρώπη. Τὰ μελέμια εἶναι βορεινοὶ ἄνεμοι, μειτριάζουν τὴ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ φέρνουν ξηρασία.

Βροχή.

Βροχὲς πολλὲς πέφτουν στὰ μέρη, ποὺ κάνει ζέστη. Π. χ. βρέχει πολὺ στὰ μέρη τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἐκεῖ ὁ αέρας γίνεται ἐλαφρὸς καὶ ἀνεβαίνει παρασέρνοντας μαζί του καὶ τὰ νερά, ποὺ ἐξατμίζει (ὕδρατμούς). Τὸ βράδυ ἡ θερμοκρασία κατεβαίνει. Τότε οἱ ὕδρατμοί, ποὺ ἀνέβηκαν στὸν αέρα, συμπυκνώνονται, γίνονται βροχὴ καὶ πέφτουν σὰν καταρράκτες.

Γενικὰ ὅσο πιὸ κοντὰ στὸν Ἰσημερινό εἶναι ἕνας τόπος, τόσο πιὸ πολλὲς βροχὲς ἔχει, γιατί ἐκεῖ γίνεται μεγαλύτερη ἐξάτμιση.

Στὶς πολιμὲς ζῶνες, ὅπου δὲν κάνει ζέστη, ἡ ἐξάτμιση εἶναι μικρὴ καὶ τὸ ὕψος τῆς βροχῆς εἶναι λίγο.

Όταν λέμε ὕψος τῆς βροχῆς ἐννοοῦμε τὸ ὕψος τοῦ νεροῦ, ποὺ θὰ ἔπιανε ὀλόκληρο τὸ χρόνο ἕνα δοχεῖο ἔξω στὸ ὕπαιθρο. Ἄν ἦταν βέβαια δυνατὸ νὰ μὴ γίνεται ἐξάτμιση. Στὴ βροχὴ λογαριάζουν καὶ τὸ χιόνι.

Στὴν Ἀθῆνα τὸ ὕψος τῆς βροχῆς ὅλο τὸ χρόνο εἶναι περίπου 40 πόντοι. Στὸν Ἰσημερινό φθάνει τοὺς 1200 πόντους δηλαδὴ τὰ 12 μέτρα.

Κλίματα.

Όταν λέμε κλίμα, εννοούμε ἂν κἀνή ζέστη ἢ κρύο, κι' ἂν βρέχη πολὺ ἢ ὄχι. Ξεχωρίζουν 7 εἰδῶν κλίματα.

1. **Ίσημερινό.** Ζέστη καὶ πολλὴ βροχὴ ὅλο τὸ χρόνο. Ἐπειδὴ βρέχει πολὺ, ὑπάρχει ἐκεῖ πλούσια βλάστηση καὶ παρθένα δάση, ὅπου ζοῦν ἄγρια θηρία.

2. **Τροπικό.** Τροπικὸ κλίμα ἔχουν τὰ μέρη κοντὰ στοὺς Τροπικοὺς Κύκλους (Καρκίνου καὶ Αἰγόκερω). Πάντοτε εἶναι ζέστη. Βρέχει, ὅταν εἶναι καλοκαίρι. Τὸ Σουδάν π. χ. ἔχει κλίμα τροπικό.

3. **Κλίμα τῶν ἐρήμων.** Δὲν βρέχει, γιατί δὲν ὑπάρχουν νερὰ νὰ ἔξατμισθοῦν. Ὡς πρὸς τὴ θερμοκρασία ὑπάρχουν ἔρημοι θερμοὶ ὅπως ἡ Σαχάρα καὶ ἔρημοι ψυχρὸς ὅπως ἡ ἔρημος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Στὶς ἐρήμους ἡ θερμοκρασία τὴ νύκτα κατεβαίνει πολὺ. Γι' αὐτὸ στὴ Σαχάρα, ἐνῶ τὴν ἡμέρα κάνει τρομερὴ ζέστη, τὴ νύκτα ἀνάβουν φωτιά, γιὰ νὰ ζεσταθοῦν.

4. **Μεσογειακὸ κλίμα.** Ὅπως τὸ δικό μας. Τὸ χειμῶνα μέτριο κρύο καὶ βροχὴ. Τὸ καλοκαίρι κάνει ζέστη καὶ δὲν βρέχει.

5. **Ὠκεάνιο.** Οὔτε πολλὴ ζέστη τὸ καλοκαίρι οὔτε πολὺ κρύο τὸ χειμῶνα. Βρέχει ὅλο τὸ χρόνο, ἀλλὰ ἡ βροχὴ εἶναι ψιλὴ - ψιλὴ. Τέτοιο κλίμα π. χ. ἔχει ἡ Ἀγγλία.

6. **Ἠπειρωτικό.** Τὸν χειμῶνα κάνει πολὺ κρύο καὶ τὸ καλοκαίρι πολλὴ ζέστη. Βροχὸς λίγες. Τέτοιο κλίμα ἔχουν τὰ μέρη, ποὺ ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ τὴ θάλασσα, ὅπως τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ρωσίας.

7. **Πολικό.** Κρύο πολὺ, χιόνια λίγα. Ὑπάρχουν ὅμως ἐκεῖ διαρκῶς παγετῶνες, γιατί τὰ χιόνια δὲν λιώνουν καὶ τὰ νέα βρίσκουν τὰ παλιὰ. ✓

Ἀσκήσεις.

1. Πάρε ἓνα πορτοκάλι καὶ πέρασε μέσα του ἓνα σύρμα, ὅπως φαντάζεσαι πὼς περνᾷ μέσα στὴ Γῆ ὁ ἄξονάς της.

2. Τὰ θαλάσσια ρεύματα ζεσταίνουν ἢ κρυώνουν τὰ μέρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα περνοῦν ;

3. Πάρε ἓνα πορτοκάλι καὶ χώρισέ το σὲ δυὸ μέρη, ὅπως ὁ Ἰσημερινὸς χωρίζει τὴ Γῆ.

4. Νὰ βρῆς στὸ χάρτη ἓνα μέρος, ποὺ ἔχει νότιο γεωγραφικὸ πλάτος.

5. Ἐνας καπετάνιος ζητεῖ βοήθεια ὀρίζοντας τὸ γεωγραφικὸ του πλάτος. Θὰ μπορέσουν νὰ τὸν βοηθήσουν ;

6. Μπορεῖ δυὸ πόλεις νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο γεωγραφικὸ πλάτος ;

7. Μπορεῖ δυὸ πόλεις νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο γεωγραφικὸ μῆκος ;

8. Μπορεῖ δυὸ πόλεις νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο γεωγραφικὸ πλάτος καὶ τὸ ἴδιο γεωγραφικὸ μῆκος ;

Α Σ Ι Α

Θέση — Έκταση.

Ἡ Ἀσία ὀρίζεται (εἰκ. 15)

Στὰ Β. ἀπὸ τὸν Βόρειο Παγωμένο Ὑκεανό.

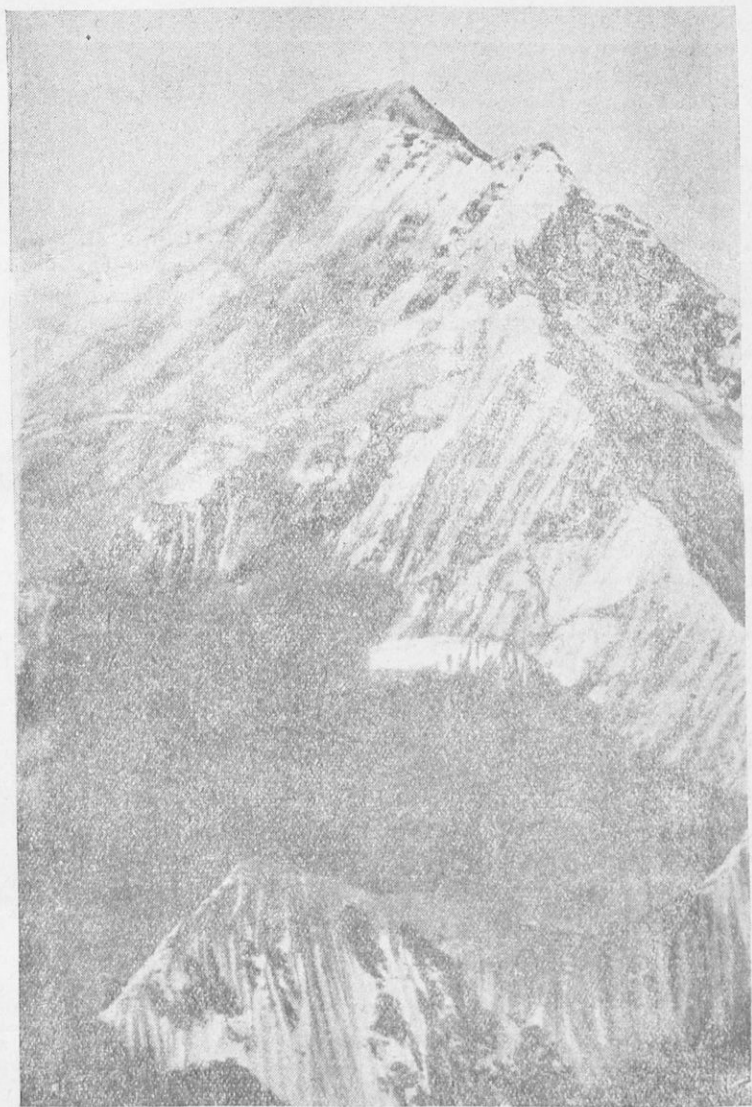
Στὰ Ν. ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ Ὑκεανό.

Στὰ Α. ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ Ὑκεανό.

Στὰ Δυτικὰ τῆς Ἀσίας εἶναι ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα, ἡ Μεσόγειος Θάλασσα,

Εἰκ. 15. Ἡ Ἀσία.

Είχ. 16. "Εβερεστ, τὸ πῖο ὕψηλό βουνό τῆς Γῆς.

τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ὁ Καύκασος, ἡ Κασπία Θάλασσα, ὁ Οὐράλης ποταμὸς καὶ τὰ Οὐράλια ὄρη.

Πέρα ἀπὸ τὰ δυτικὰ σύνορα τῆς Ἀσίας εἶναι ἡ Εὐρώπη.

Ἡ Ἀσία ἔχει ἔκταση 4 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἔκταση τῆς Εὐρώπης.

Ἔδαφος.

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ πρὸ ὑψηλὴ ἡπειρος. Ἔχει τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Γῆς καὶ πολὺ μεγάλα ὄροπέδια. Τὰ ὑψηλότερα βουνά της λέγονται Ἰμαλαία καὶ ἔκτεινονται σὲ ἐπιφάνεια 5 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἐκεῖ βρίσκεται ἡ ὑψηλότερη κορυφὴ τῆς Γῆς. Λέγεται Ἐβερεστ καὶ ἔχει ὕψος σχεδὸν 9.000 μέτρα. Κανένας ὡς τώρα δὲν μπόρεσε νὰ ἀνεβῆ στὸ Ἐβερεστ, γιατί δὲν εἶναι μόνον ὑψηλὸ βουνό, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀπόκρημνο (εἰκ. 16).

Κλίμα.

Ἐπειδὴ ἡ Ἀσία ἔκτεινεται ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸ ἕως σχεδὸν τὸ Βόρειο Πόλο, ἡ θερμοκρασία της καὶ οἱ βροχές, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξαρτᾶται τὸ κλίμα, εἶναι διαφορετικὰ στὰ διάφορα μέρη της.

Ἀσκήσεις.

Νὰ βοῆς ἀπὸ τὸ χάρτη:

1. Στις ἀκτὲς τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ ποιεὺς χερσόνησοι ὑπάρχουν;
2. Ἀπέναντι ἀπὸ τίς χερσονήσους αὐτὲς ποιά νησιά εἶναι;
3. Γράψε κατὰ σειρὰν ὅλα τὰ νησιά τῆς Ἀσίας ποὺ εἶναι στὸν Εἰρηνικὸ καὶ στὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανό.
4. Πῶς λέγονται οἱ τρεῖς μεγάλες χερσόνησοι ποὺ ὑπάρχουν στὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανό;
5. Πῶς λέγεται τὸ μέρος τῆς Ἀσίας, ποὺ χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴ μὲ τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα;

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Θέση.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία εἶναι χερσόνησος στὸ δυτικὸ μέρος τῆς Ἀσίας (εἰκ. 17).
Στὸ Β. μέρος της ἔχει τὸν Ἑλλήσποντο, τὴν Προποντίδα, τὸν Βόσπορο καὶ τὸν Εὐξείνιο Πόντο.

Στὰ Δυτικὰ τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος.

Στὰ Νότια εἶναι ἡ Μεσόγειος Θάλασσα καὶ ἡ Συρία.

Στὰ Ἀνατολικά εἶναι ἡ Ἀρμενία.

Ἑκταση.

Ἡ Μ. Ἀσία ἔχει ἕκταση 6 φορὰς περίπου μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ἑδαφος.

Στὸ μέσον τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι ἓνα ὄροπέδιο (μέσον ὕψος 1.000 μέτρα). Γύρω ἀπὸ αὐτὸ ὑπάρχουν βουνά.

Πρὸς τὸ μέρος τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἶναι τὰ ὄρη τοῦ Πόντου (2.000 μέτρα). Τὰ ὄρη αὐτὰ εἶναι παράλληλα μὲ τὸν Εὐξείνου Πόντο. Ἀπὸ τοὺς πρόποδες τὸν ἕως τὴ θάλασσα εἶναι ἡ πεδιάδα τοῦ Πόντου.

Στὸ νοτιοανατολικὸ μέρος τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι ὁ Ταῦρος (3.500 μέτρα) καὶ συνέχεια ὁ Ἀντίταυρος (2.750 μ.). Στὰ νότια τοῦ Ταύρου ἕως τὴ θάλασσα εἶναι πεδιάδα. Πρὸς τὰ ΒΑ τοῦ Ταύρου εἶναι ὁ Ἀργαῖος (4.000 μ.) τὸ ὑψηλότερο ὄρος τῆς Μ. Ἀσίας.

Κοντὰ στὴν Προποντιδα εἶναι ὁ Μυσικὸς Ὀλυμπος (2.400 μέτρα).

Στὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου Πελάγους εἶναι ἡ πεδιάδα τῆς Ἰωνίας καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀρχίζουν βουνά, ποὺ διευθύνονται πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μ. Ἀσίας. Μεταξὺ τῶν βουνῶν αὐτῶν ὑπάρχουν κοιλάδες.

Τὴν ἴδια διεύθυνση ποὺ ἔχουν οἱ κοιλάδες αὐτὲς ἔχουν καὶ οἱ κόλποι, ποὺ εἶναι στὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, ἔχουν δηλαδὴ οἱ κοιλάδες διεύθυνση ἀπὸ τὴ Δύση πρὸς τὴν Ἀνατολή. Γι' αὐτὸ εἶναι εὐκόλη ἡ συγκοινωνία ἀπὸ τὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου Πελάγους πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μ. Ἀσίας.

Κλίμα.

Στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μ. Ἀσίας κάνει πολὺ κρύο τὸ χειμῶνα καὶ ζέστη τὸ καλοκαίρι. Αὐτὸ συμβαίνει, γιατί τὸ μέρος αὐτὸ τῆς Μ. Ἀσίας δὲν δέχεται τὴν ἐπίδραση τῆς θαλάσσης, ἐπειδὴ γύρω εἶναι βουνά.

Τὰ παράλια τῆς Προποντιδῆς καὶ μάλιστα τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἔχουν πολὺ κρύο τὸ χειμῶνα, γιατί δέχονται τοὺς βορειοὺς κρύους ἀνέμους, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴ Ρωσία. Τὸ καλοκαίρι ἡ θερμοκρασία τους εἶναι μετρία.

Τὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ποὺ εἶναι ἀπέναντι στὴν Ἑλλάδα, ἔχουν τὸ κλίμα τῶν παραλίων τῆς Ἑλλάδος, δηλαδὴ μέτριες θερμοκρασίες καὶ τὸ χειμῶνα καὶ τὸ καλοκαίρι, γιατί εἶναι ἐπάνω στὴ θάλασσα.

Τὰ παράλια τῆς Μεσογείου ἐπειδὴ δέχονται ζέστη καὶ ξηροὺς ἀνέμους ἀπὸ τὴν Ἀφρική, ἔχουν ζεστὰ καλοκαίρια καὶ βροχὲς λίγες.

Βροχὲς στὴ Μ. Ἀσία πέφτουν πρὸ πάντων τὸ χειμῶνα. Ἐπειδὴ ἡ Μ. Ἀσία ἔχει γύρω-γύρω βουνά, οἱ ὕγροι ἀνεμοὶ, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴ θάλασσα, συναντοῦν πρῶτα τὰ βουνά καὶ ἡ βροχὴ πέφτει ἐκεῖ. Ἔτσι οἱ ἀνεμοὶ, ἕως ὅτου φθάσουν στὸ ἐσωτερικὸ, δὲν ἔχουν ὑγρασία καὶ γι' αὐτὸ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μ. Ἀσίας δὲν βρέχει. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὑπάρχουν ἐκεῖ ἔρημοι, ὅπως ἡ Ἀλμυρὰ Ἐρημος.

Ποταμοί.

Ἐπειδὴ στὴ Μ. Ἀσία βρέχει κυρίως τὸ χειμῶνα, οἱ ποταμοὶ τῆς ἔχουν πολὺ νερὸ τὸ χειμῶνα καὶ λίγο τὸ καλοκαίρι.

Οἱ ποταμοὶ σχηματίζονται στὶς ἐκβολές των προσχώσεις, οἱ ὁποῖες χρόνῳ μὲ τὸ χρόνο προεκτείνονται στὴ θάλασσα. Οἱ κόλποι, στοὺς ὁποίους χύνονται τῶρα ποταμοί, παλαιότερα ἦταν μεγαλύτεροι καὶ βαθύτεροι. Στὴν ἀρχαιότητα π. χ. ἡ πόλις Μίλητος ἦταν παράλιος. Κοντὰ τῆς ἕως χύνεται ὁ Μαϊάνδρος ποταμός, ὁ ὁποῖος ἔχει σχηματίσει τόση πρόσχωση, ὥστε σήμερα ἡ Μίλητος ἀπέχει 10 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Βλάστηση.

Στὸ κεντρικὸ ὄροπέδιο, ἐπειδὴ ἐκεῖ δὲν βρέχει πολὺ, δὲν ὑπάρχει βλάστηση. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπάρχουν ἔρημοι.

Δάση ὑπάρχουν στὸν Πόντο (βαλανιδιές, ὄξυές, καστανιές) καὶ στὴν Προποντίδα. Στὸν Πόντο εὐδοκιμοῦν πολὺ καὶ οἱ φουντουκιές.

Στὸν Ταῦρο, πού εἶναι ψηλὸ βουνό, ἕως ὠρισμένο ὕψος του ὑπάρχουν δάση ἀπὸ πεῦκα καὶ ἔλατα. Εἶναι δένδρα, πού δὲν χρειάζονται πολὺ νερό. Πιὸ πάνω ὅμως ὁ Ταῦρος εἶναι ἐντελῶς ἄδενδρος, διότι σὲ μεγάλα ὕψη δένδρα δὲν εὐδοκιμοῦν. Αὐτὸ πού γίνεται στὸν Ταῦρο γίνεται σὲ ὅλα τὰ πολὺ ψηλὰ βουνά. Τὰ ὑψηλότερα μέρη των εἶναι ἄδενδρα.

Ἀπὸ τοὺς πρόποδες τοῦ Ταύρου ἕως τὴ θάλασσα, ὅπου ὑπάρχει ζέστη, εὐδοκιμοῦν χορμαδιές καὶ ζαχαροκάλαμο.

Προϊόντα.

Τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι πολὺ εὐφορα. Τὰ 80/100 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἀσχολοῦνται μὲ τὴ γεωργία, ἀλλὰ κατὰ πρωτόγονο ἀκόμη τρόπο.

Παράγονται πολλὰ σιτηρά, ὄσπρια, πατάτες, σταφύλια, βαμβάκι, καπνός. Στὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου Πελάγους παράγονται πολλὰ πορτοκάλια - λεμόνια, σταφίδα καὶ σῦκα (περίφημα εἶναι τὰ σῦκα τῆς Σμύρνης). Στὴν Προποντίδα σπουδαῖο προϊόν εἶναι οἱ ἐλιές. Στὴ νότιο περιοχή τῆς Μ. Ἀσίας καλλιεργοῦν κυρίως σιτηρὰ καὶ βαμβάκι.

Στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μ. Ἀσίας ὑπάρχουν προπάντων τόποι κατάλληλοι γιὰ βοσκὴ καὶ γίνεται ἐκεῖ κτηνοτροφία.

Κτηνοτροφία.

Στὴ Μ. Ἀσία τρέφουν πρόβατα, κυρίως τὰ λεγόμενα καραμάνικα μὲ παχειὰ καὶ μεγάλη οὐρά. Καραμάνικα φέρνουν καὶ στὴν Ἑλλάδα γιὰ κρέας.

Λίγες ὑπάρχουν κοινές καὶ τῆς Ἀγκύρας. Τῆς Ἀγκύρας ἔχουν λεπτὸ καὶ μακρὸ μαλλί. Κάθε τρίχα ἔχει μῆκος 30 πόντους.

Γιὰ τὰ μεταφέρουν ἐμπορεύματα, χρησιμοποιοῦν προπάντων βόδια καὶ βου-

βάβλια, πού τραβούν κάρρα. Χρησιμοποιούν και καμήλες. Ἄλογα δὲν ὑπάρχουν πολλά.

Χοίρους δὲν τρέφουν. Οἱ Τοῦρκοι γιὰ θρησκευτικούς λόγους θεωροῦν ἀκάθαρτο τὸ κρέας τοῦ χοίρου.

Ἡ ὀρνιθοτροφία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Αὐτὰ ἀπὸ τῆ Μ. Ἀσία εἰσάγονται καὶ στὴν Ἑλλάδα.

Πρὶν γίνῃ ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν, ὅταν στὴ Μ. Ἀσία κατοικοῦσαν πολλοὶ Ἕλληνες, ἦταν ἀνεπτυγμένη καὶ ἡ σηροτροφία (ἔκαναν μετὰξὶ ἀπὸ μεταξοκόλληκες), ἀλλὰ τώρα ἡ σηροτροφία παρήκμασε.

Ἄλιεῖα.

Ἡ Μ. Ἀσία ἔχει θάλασσες πλούσιες σὲ ψάρια, κυρίως τὸν Πόντο καὶ τὴν Προποντίδα. Ὠρισμένην ἐποχὴ περνοῦν ἀπὸ τὸ Βόσπορο καὶ τὴν Προποντίδα μεγάλα κοπάδια ἀπὸ παλαμίδες καὶ ἀπὸ σκουμβριά. Ἀπὸ ἀλατισμένες παλαμίδες γίνεται ἡ λακέρδα, πού ἐξάγεται καὶ στὴν Ἑλλάδα. Τὰ σκουμβριά τὸ Φθινόπωρο εἶναι παχειὰ καὶ τὰ πασιώνουν. Τὴν Ἀνοιξή, πού εἶναι ἄπαχα τὰ ἀλατίζουν καὶ τὰ ξηραίνουν στὸν ἀέρα. Εἶναι οἱ γνωστοὶ μας τσίροι.

Ἡ ἀλιεῖα πρὶν ἦταν στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων τῆς Μ. Ἀσίας.

Ὄρυκτά.

Ἐπάρχουν πετροκάρβουνα (στὴν Ποντοηράκλεια), μόλυβδος (μεταλλεῖα Μπάλιας) καὶ ἄλλα μεταλλεύματα.

Βιομηχανία.

Παλαιὰ βιομηχανία εἶναι ἡ ταπητουργία, ἡ σπουδαιότερη παλαιὰ ταπητουργία τοῦ Κόσμου μετὰ τὴν ταπητουργία τῆς Περσίας. Οἱ τάπητες τῆς Μ. Ἀσίας ἔχουν ἀντοχή, ποικιλία χρωμάτων καὶ ἀρμονία στοὺς χρωματισμοὺς καὶ τὰ σχέδιά τους.

Στὴ Μ. Ἀσία ὑπάρχουν καὶ ἐργοστάσια κλωστοῦφαντουργίας, ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας μετάλλων καὶ κατασκευῆς μεταλλίνων ἀντικειμένων (προπάντων γεωργικῶν ἐργαλείων) καὶ ἐργοστάσια κατεργασίας γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων (ἀλευρόμυλοι, τυροκομεῖα κλπ.).

Πόλεις.

1. Στὰ παράλια τοῦ Πόντου.

Ἡ Τραπεζοῦς (50 χιλ.). Ὑπῆρξε πρωτεύουσα ἐλληνικῆς αὐτοκρατορίας μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων (1204).

Ἡ Κερασσοῦς (20 χιλ.). Παράγονται ἐκεῖ πολλὰ φουντούκια. Ἡ Κερασσοῦς εἶναι ἡ πατρίδα τῆς κερασσιᾶς.

Ἡ Ἄμισος (35 χιλ.). Ἐξάγεται ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἀπὸ τῆ γειτονικῆ της Μπάφραν πολὺς καὶ φημισμένος καπνός.

2. Πόλεις τοῦ Βοσπόρου.

Ἡ Χρυσόπολις (100 χιλ.) ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τουρκικὰ ὀνομάζεται Σκούταρι. Ὅσοι Τοῦρκοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας πιστεύουν ὅτι οἱ Τοῦρκοι θὰ ἐκδιωχθοῦν κάποτε ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, θέλουν νὰ ταφοῦν στὸ Σκούταρι, ὥστε νὰ μὴ μείνουν οἱ τάφοι των σὲ ξένη χώρα. Γι' αὐτὸ στὸ Σκούταρι ὑπάρχει ἀπέραντο τουρκικὸ νεκροταφεῖο.

3. Πόλεις στὴν Προποντιδα.

Ἡ Νικομήδεια (35 χιλ.). Κοντὰ της εἶναι ὁ τουρκικὸς ναύσταθμος.

Ἡ Νίκαια (10 χιλ.). Ἐκεῖ ἔγιναν δύο οἰκουμενικὲς σύνοδοι.

Ἡ Κίος (13 χιλ.) στὴν περιοχὴ, ὅπου παράγεται μετὰξι καὶ ἑληές.

Ἡ Πάνορμος (18 χιλ.) ἐμπορικὸ κέντρο τῆς περιοχῆς.

Ἡ Ἀρτάκη (6 χιλ.) ἐπάνω στὴ χερσόνησο τῆς Κυζίκου, μέσα σὲ εὐφοροτάτη περιοχὴ. Κοντὰ στὴν Ἀρτάκη βρίσκονται τὰ ἑρείπια τῆς Κυζίκου, μεγάλης πόλεως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἡ ὁποία ἔχει καταστραφῆ ἀπὸ σεισμούς.

4. Πόλεις στὸν Ἑλλήσποντο.

Τὰ Δαρδανέλια (20 χιλ.). Πόλις τῆς ἀρχαίας Τροίας. Κοντὰ στὰ Δαρδανέλια εἶναι τὰ ἑρείπια τῆς Τροίας, τὴν ὁποίαν πῆραν οἱ Ἀχαιοὶ ἀπὸ τοὺς Τρώας ὕστερα ἀπὸ πολιορκία 10 ἐτῶν.

5. Πόλεις στὸ Αἰγαῖον Πέλαγος.

Τὸ Ἀδραμύτιο (12 χιλ.) σὲ εὐφοροτάτη πεδιάδα.

Οἱ Κυδωνίες (20 χιλ.). Τουρκικὰ λέγονται Ἀἰβαλί.

Ἡ Σμύρνη (200 χιλ.) στὸ βάθος τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης. Εἶναι ἡ πατρίδα τοῦ πρὸ σπουδαίου ποιητοῦ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ὀμήρου. Ἀπὸ τὸ λιμάνι τῆς Σμύρνης ἐξάγονται τὰ προϊόντα τῆς περιοχῆς, τὰ ὁποῖα οἱ σιδηροδρομοὶ φέρνουν ἐκεῖ ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μ. Ἀσίας (σῦκα, σταφίδες, βελανίδια, δέρματα χαλιὰ κλπ.).

Ἄλλοτε ἡ Σμύρνη εἶχε 400 χιλιάδες κατοίκους καὶ τὰ 3/4 ἦσαν Ἕλληνες. Ἐπειδὴ εἶχε πολλοὺς Ἕλληνες, οἱ Τοῦρκοι τὴν ὠνόμαζαν Γκιαοῦρ Ἰσιμί δηλαδὴ Ἄπιστη Σμύρνη (Ἄπιστοι εἶναι κατὰ τοὺς Μουσουλμάνους οἱ Ἕλληνες, γιατί δὲν πιστεύουν στὸν Μωάμεθ). Ἡ Σμύρνη ἦταν τὸ κέντρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μ. Ἀσίας.

6. Πόλεις στὸ ἐσωτερικὸ.

Ἡ Προῦσα. (80 χιλ.) στὸς δασώδεις πρόποδες τοῦ Μυσικοῦ Ὀλύμπου. Ἐπίκειο τῆς Προούσας εἶναι τὰ Μουντανιὰ ἐπάνω στὴν Προποντίδα.

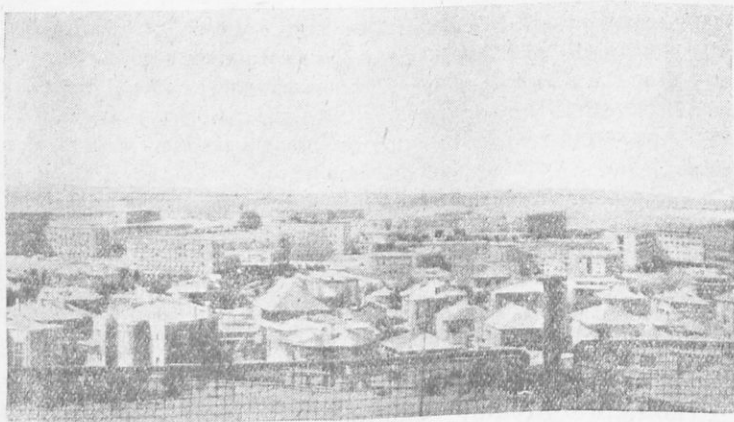
Ἡ Πέργαμος (13 χιλ.). Κατὰ τὴν παράδοση κτίσθηκε ἀπὸ τὸν Πέργαμο τὸν ἕγγονο τοῦ Ἀχιλλέα.

Ἡ Μαγνησία (30 χιλ.). Ἐπὶ τοῦ Ἑρμου ποταμοῦ σὲ εὐφορώτατη πεδιάδα.

Ἡ Φιλαδέλφεια (17 χιλ.). Κτίσθηκε ἀπὸ τὸν Φιλάδελφο, τὸν βασιλέα τῆς Περγάμου.

Ἡ Σπάρτη (16 χιλ.). Ἔχει πολλὰ μυρωδάτα τριαντάφυλλα. Κατασκευάζουν ἐκεῖ χαλιά.

Ἡ Ἄγκυρα (250 χιλ.). Πρωτεύουσα τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας. (εἰκ. 18). Εἶναι περίφημη γιὰ τὶς αἶγες τῆς καὶ τὶς γάτες τῆς, ποὺ ἔχουν τρίχωμα λεπτὸ σὰν μετάξι.

Εἰκ. 18. Ἡ Ἄγκυρα.

Τὸ Ἰκόνιο (52 χιλ.). Μέσα σὲ εὐφορὴ πεδιάδα, ὅπου καλλιεργοῦνται σιτηρά.

Ἡ Καισάρεια (50 χιλ.). Στὸς πρόποδες τοῦ ὄρους Ἀργαῖος. Ἡ πατρίδα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Τὰ Ἄδανα (100 χιλ.). Εἶναι κτισμένα στὶς ὄχθες τοῦ Σάρρου ποταμοῦ, σὲ εὐφορὴ περιοχὴ (σιτάρι, ρύζι, καπνός, ζαχαροκάλαμο).

7. Πόλεις στὰ νότια παράλια.

Ἡ Μερσίνα (50 χιλ.). Ἐμπορικὴ πόλις. Συνδέεται μὲ τὰ Ἄδανα μὲ σιδηροδρόμο.

Συγκοινωνία.

Τις σιδηροδρομικές γραμμές τῆς Μ. Ἀσίας δείχνει ὁ χάρτης. (εἰκ. 17).

Ἐπάρχουν καὶ ἀμαξιτοὶ δρόμοι γιὰ αὐτοκίνητα. Οἱ παραλιακὲς πόλεις συνδέονται καὶ μὲ πλοῖα.

Κάτοικοι.

Ἀπὸ πολὺ παλαιὰ ἐποχή, 1200 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστό, στὴ Μ. Ἀσία κατοικοῦσαν Ἕλληνες. Τὴν ἑλληνικότητα τῆς Μ. Ἀσίας μαρτυροῦν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων : Τραπεζοῦς, Κερασοῦς, Χρυσόπολις, Πάνορμος, Φιλαδέλφεια, Σπάρτη κλπ. Σ' αὐτὴ τὴ χώρα οἱ Ἕλληνες ἄρχισαν ν' ἀναπτύσσουν τὸ μεγάλο πολιτισμὸ τους.

Πολὺ ἀργότερα, κατὰ τὸ 1000 μ. Χ. εἰσέβαλαν στὴ Μ. Ἀσία Τοῦρκοι ἀπὸ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας. Τότε ἔνεκα τῶν σφαγῶν ὁ Ἕλληνικὸς πληθυσμὸς λιγόστεψε. Διασώθηκαν Ἕλληνες στὸν Πόντο, στὴν Προποντίδα, στὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ στὸ ἐσωτερικὸ ἕως τὴν Καισάρεια. Οἱ Τοῦρκοι ὀλοένα καταλάμβαναν μέρη τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, ποὺ εἶχε πρωτεύουσα τὴν Κωνσταντινούπολη. Τέλος πήραν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολη (1453 μ. Χ.) καὶ κατέλυσαν τὴν Ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορία. Ἔτσι ὅλη ἡ Μ. Ἀσία καὶ ἡ Ἑλλάδα ὑποδουλώθηκαν στοὺς Τοῦρκους.

Ἐπὶ ἄλλοι ἀναπτύχθηκε πάλι στὴ Μ. Ἀσία πολὺς καὶ σπουδαῖος Ἕλληνισμός. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Πρώτου Εὐρωπαϊκοῦ Πολέμου (1918) ἡ Ἑλλάδα ἀπελευθέρωσε μεγάλο μέρος τῆς δυτικῆς Μ. Ἀσίας. Ἐπειτα ὅμως ὁ Ἕλληνικὸς Στρατὸς ἀναγκάσθηκε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ Μ. Ἀσία. Τότε οἱ Τοῦρκοι ἔσφαξαν πολλοὺς Ἕλληνες. Ὅσοι Ἕλληνες Μικρασιάτες διασώθηκαν, ἤλθαν πρόσφυγες στὴν Ἑλευθέρη Ἑλλάδα καὶ τῆς ἔδωκαν νέα ζωὴ μὲ τὴν ἐργατικότητά των, τὸ ἐμπορικὸ πνεῦμα των καὶ τὸν πολιτισμὸ των. Οἱ Μικρασιάτες πρόσφυγες ποτὲ δὲν λησμονοῦν τὴν πατρίδα των.

Ἡ Μ. Ἀσία ἀνίκει πολιτικῶς στὴν Τουρκία.

ΤΟΥΡΚΙΑ

Ἡ Τουρκία ἔχει ἔκταση 6 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ πληθυσμὸ 19 περίπου ἑκατομμύρια.

Οἱ Τοῦρκοι κατάγονται ἀπὸ Τατάρους, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν καὶ σήμερα στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀσίας. Οἱ Τοῦρκοι τῶν παραλίων προέρχονται σὲ μεγάλο μέρος ἀπὸ ἐπιμίκια μὲ Εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς (Ἕλληνες, Σλάβους, Ἀλβανούς) καὶ ἀπὸ ἐπιμίκια μὲ Ἑβραίους καὶ Ἀρμενίους.

Ἡ Τουρκία ἄλλοτε εἶχε σουλτάνο καὶ πρωτεύουσά της ἦταν ἡ Κωνσταντινούπολη (1 ἑκατομ.). Μετὰ τὸν Πρῶτο Εὐρωπαϊκὸ πόλεμο ἕνας Τοῦρκος ἀξιωματικὸς, ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ, ἔδωξε τὸ σουλτάνο καὶ ἀνακήρυξε τὴν Τουρκία

Δημοκρατία, έγινε ο ίδιος πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας καὶ μετέφερε τὴν πρωτεύουσα στὴν Ἄγκυρα.

Ὁ Κεμάλ θέλησε νὰ συγχρονίσῃ τὸν καθυστερημένο τουρκικὸ λαὸ καὶ νὰ τὸν ἐκπολιτίσῃ. Πρόσταξε νὰ βγάλουν οἱ γυναῖκες τοὺς φερετζέδες, μὲ τοὺς ὁποίους σκέπαζαν τὰ πρόσωπά των. Διάταξε οἱ ἄνδρες νὰ βγάλουν τὰ φέσια καὶ νὰ φορέσουν καπέλα σὰν τοὺς εὐρωπαίους. Ἀντικατάστησε τὸ παλαιὸ τουρκικὸ ἀλφάβητο μὲ τὸ λατινικόν, γιὰ τὸ τουρκικὸ ἦταν παρμένο ἀπὸ τοὺς Ἄραβες καὶ ἦταν πολὺ δύσκολο. Ἐκαμε ἀκόμη καὶ ἄλλες μεταρρυθμίσεις.

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Κεμάλ ἔγινε ἄλλος πρόεδρος, ὁ ὁποῖος διατήρησε τίς μεταρρυθμίσεις τοῦ Κεμάλ.

Ἄσκήσεις.

1. Τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας πρὸς τὸ Αἰγαῖο ἔχουν διαφορετικὸ κλίμα ἀπὸ τὰ παράλια τῆς πρὸς τὴ Μεσόγειο. Γιατί;

2. Σὲ ποιά μέρη τῆς Μ. Ἀσίας τὰ βουνὰ εἶναι παράλληλα πρὸς τὴ θάλασσα καὶ γιὰτί ἐκεῖ ἡ συγκοινωνία ἀπὸ τὰ παράλια πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ παρουσιάζει δυσκολίες;

3. Νὰ βρῆς σ' ἓνα μεγάλο χάρτη τοὺς ποταμοὺς τῆς Μ. Ἀσίας.

ΣΥΡΙΑ

Θέση—Ἐκταση.

Ἡ Συρία βρίσκεται στὰ νότια τῆς Μ. Ἀσίας. Ἀρχίζει ἀπὸ τὸν κόλπο τῆς Ἀλεξανδρέττας. Δυτικὰ τῆς εἶναι ἡ Μεσόγειος Θάλασσα. Στὰ νότια ἔχει τὴν Παλαιστίνη. Πρὸς τὰ ἀνατολικά συνορεύει μὲ τὸ Ἰράκ.

Ἡ Συρία ἔχει ἔκταση περίπου 200 000 τετρ. χιλίωμ. Εἶναι μεγαλύτερη κατὰ τὴν ἔκταση ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα (132.000 τετρ. χιλίωμ.).

Ἐδαφος.

Ἡ Συρία πρὸς τὴ Μεσόγειο Θάλασσα ἔχει στενὴ μόνον πεδιάδα. Μετὰ τὴν πεδιάδα ἀπότομα καὶ παράλληλα πρὸς τὴ θάλασσα ὑψώνονται δύο ὑψηλὲς ὄρησειρές: ὁ Λίβανος (3100 μέτρα) καὶ πρὸ ἐσωτερικὰ ὁ Ἀντιλίβανος (2600 μέτρα). Ἀνάμεσα στίς δυὸ ὄρησειρές ὑπάρχει καταβύθισμα, τὸ ὁποῖον λέγεται Κοίλη Συρία. (εἰκ. 19).

Θερμοκρασία.

Τὰ παράλια εἶναι ὀρεσερὰ τὸ καλοκαίρι καὶ ζεστὰ τὸ χειμῶνα, γιὰτί ἡ θάλασσα εἶναι σὰν ψυγεῖο τὸ καλοκαίρι καὶ σὰν θερμάστρα τὸ χειμῶνα.

Στὰ βουνὰ τὸ χειμῶνα κάνει κρύο.

Ἡ Κοίλη Συρία τὸ καλοκαίρι εἶναι πολὺ ζεστὴ καὶ τὸ χειμῶνα κρύα, γιὰτὶ ἐμποδίζει ὁ Λίβανος νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ἡ ἐπίδρασις τῆς θαλάσσης.

Εἰκ. 19. Ἐνάμεσα στὸ Λίβανο καὶ τὸν Ἀντιλίβανο εἶναι ἡ Κοίλη Συρία.

Βροχές.

Βροχὲς πέφτουν στὰ δυτικὰ μέρη τῆς Συρίας, πού εἶναι κοντὰ πρὸς τὴ θάλασσα, καὶ στὰ βουνά. Ἀπὸ τὰ βουνὰ πηγάζουν καὶ ποταμοί. Οἱ κορυφὲς τῶν βουνῶν τὸν περισσότερο καιρὸ εἶναι χιονισμένες:

Στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Συρίας, ἐπειδὴ χωρίζεται ἀπὸ τὴ θάλασσα μὲ τὸ Λίβανο καὶ τὸν Ἀντιλίβανο, δὲν βρέχει. Ἐκεῖ ὑπάρχει ἔρημος.

Ποταμοί.

Στὸ βόρειο μέρος τῆς Συρίας τρέχει ὁ Ὁρόντης ποταμὸς. Ὁ ποταμὸς αὐτὸς πηγάζει ἀπὸ τὸ Λίβανο, προχωρεῖ πρὸς τὰ βόρεια καὶ ἔπειτα χύνεται πρὸς τὸ Μεσόγειο.

Στὰ νότια τῆς Συρίας τρέχει ὁ ποταμὸς Ἰορδάνης. Πηγάζει ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανο καὶ προχωρεῖ πρὸς τὰ νότια μέσα πρὸς τὴν Παλαιστίνη.

Βλάστηση.

Στὰ παράλια καλλιεγοῦν σιτηρὰ, λαχανικά, ἐλαιόδενδρα καὶ λεμονιές—πορτοκαλιές. Ὑπάρχουν καὶ μουριές, γι' αὐτὸ ἐκτρέφουν μεταξοσκώληκες.

Ὁ Λίβανος καὶ ὁ Ἀντιλίβανος ἔχουν πεῦκα καὶ λίγους κέδρους. Κέδρος εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ δένδρον τοῦ Λιβάνου. Οἱ ἀστυνομικοὶ τοῦ τόπου ἔχουν κέδρον γιὰ σῆμα στὸ πηλίκιό τους. Ἄλλοτε ὑπῆρχαν πολλοὶ καὶ ὑψηλοὶ κέδροι, τώρα ὅμως ἔμειναν λίγοι.

Κάτοικοι.

Στὴν πολὺ παλαιὰ ἐποχὴ ἡ στενὴ λωρίδα ἀνάμεσα στὸ Λίβανο καὶ τὸ Μεσόγειο ὠνομαζόταν Φοινίκη. Οἱ κάτοικοί της Φοῖνικες ἔφτιαναν ὑφάσματα,

ἀγγεῖα κλπ. καὶ ταξίδευαν στὶς χῶρες τῆς Μεσογείου καὶ σὲ ἄλλες μακρυνές καὶ τὰ πουλοῦσαν. Τώρα Φοίνικες δὲν ὑπάρχουν.

Οἱ σημερινοὶ κάτοικοι τῆς Συρίας εἶναι Σύριοι 3, 5 ἑκατομ.

Ἐπ' αὐτοὺς

2 ἑκατομμύρια εἶναι Μουσουλμᾶνοι καὶ

1 ἑκατομμύριο εἶναι Χριστιανοί.

Οἱ ἄλλοι εἶναι κυρίως Ἑβραῖοι καὶ Δροῦσοι.

Οἱ Δροῦσοι εἶναι πολεμικὴ φυλὴ τῆς Συρίας. Ἡ Θρησκεία τῶν εἶναι μίγμα ἀπὸ διάφορες θρησκείες.

Στὴ Συρία ζοῦν καὶ λίγοι Ἀραβες, λίγοι Ἕλληνες καὶ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι.

Ἡ Συρία ἕως τὸ 1944 ἦταν ὑπὸ Γαλλικὴ κατοχῆ. Τώρα εἶναι ἀνεξάρτητὴ καὶ ἔχει πολίτευμα Δημοκρατικόν.

Πόλεις.

Ἡ Βηρυττὸς (250 χιλ.) πρωτεύουσα. Εἶναι παραλιακὴ πόλις μὲ καλὸ λιμάνι. Στὴ Βηρυττὸ ἔρχεται μὲ σωλῆνες πετρέλαιο ἀπὸ τὸ Ἰράκ καὶ ἐδῶ φορτῶνται σὲ βαπόρια. Ἀπὸ αὐτὸ ἡ Συρία ἔχει μεγάλο εἰσόδημα.

Ἡ Βηρυττὸς ἔχει ὄψη εὐρωπαϊκῆς πόλεως. ἔχει πολλὰ γαλλικὰ σχολεῖα καὶ γαλλικὸ καὶ ἀμερικανικὸ Πανεπιστήμιον.

Περίφημος εἶναι ὁ μπακλαβᾶς τῆς Βηρυττοῦ καμωμένος μὲ ἐξαιρετικὸ βούτυρο καὶ φυστίκια σὰν τὰ αἰγνίτικα.

Ἡ Δαμασκὸς (300 χιλ.) εἶναι μεσογειακὴ πόλις. Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς τοῦ Ἀραβικοῦ Κράτους τῆς Συρίας ἦσαν περίφημα τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα, τὰ χαλιὰ καὶ τὰ ξίφη τῆς Δαμασκοῦ. ἔχει ἀραβικὸ Πανεπιστήμιον καὶ εἶναι ἕδρα τοῦ ὀρθοδόξου Πατριάρχου τῆς Ἀντιοχείας.

Τὸ Χαλέπι (300 χιλ.) εἶναι μεσογειακὴ πόλις μέσα σὲ κήπους μὲ πλῆθος φυστικιῆς.

Ἡ Ἀλεξανδρέττα. (25 χιλ.), στὸν κόλπον τῆς Ἀλεξανδρέττας. ἔχει καλὸ λιμάνι καὶ εἶναι ἐπίγειον τοῦ Χαλεπιοῦ.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Θέση - ἔκταση.

Ἡ Παλαιστίνη βρίσκεται στὰ νότια τῆς Συρίας. Στὰ Α. συνορεύει μὲ τὴν Ἀραβίαν. Στὰ Ν. πάλι μὲ τὴν Ἀραβίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν χερσόνησον τοῦ Σινᾶ. Ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ, ἐνῶ βρίσκεται στὴν Ἀσία, πολιτικῶς ὑπάγεται στὴν Αἴγυπτον. Στὰ Δ. τῆς Παλαιστίνης εἶναι ἡ Μεσόγειος Θάλασσα.

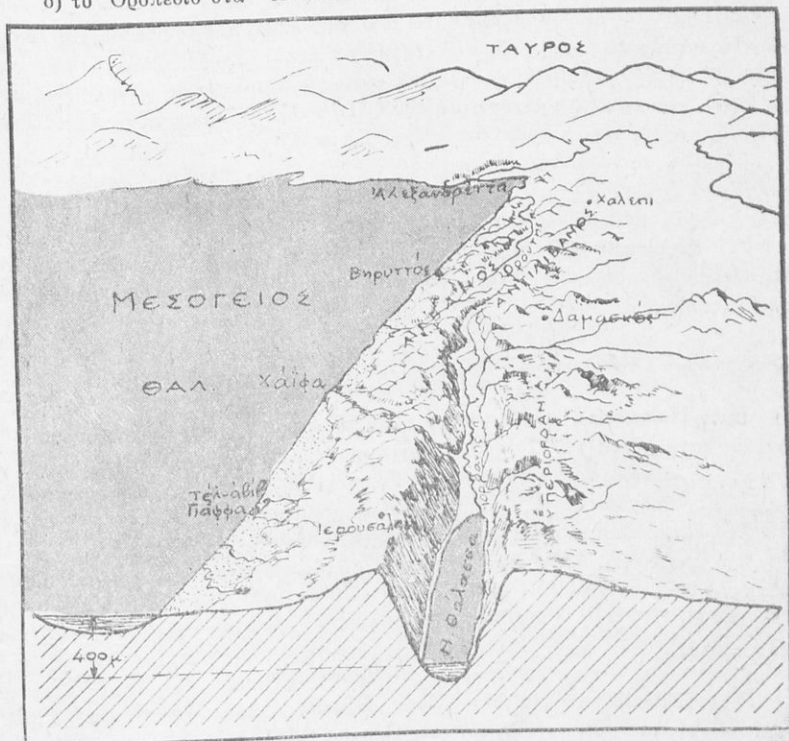
Ἐδαφος.

Τὸ καταβύθισμα τῆς Συρίας ἀνάμεσα στὸ Λίβανον καὶ τὸν Ἀντιλίβανον προχωρεῖ στὴν Παλαιστίνη μεταξὺ τῶν χαμηλῶν βουνῶν τῆς. Μέσα στὸ καταβύ-

θισμα συνεχίζει με ορμή τη ροή του ὁ Ἰορδάνης ποταμός.

Ἡ Παλαιστίνη εἶναι φυσικῶς χωρισμένη σὲ 4 τμήματα παράλληλα μετὴν Μεσόγειο Θάλασσα. Τὰ τμήματα αὐτὰ εἶναι :

- α) Ἡ πεδιάδα τῆς Μεσογείου,
- β) τὸ Ὄροπέδιο στὰ Δυτικὰ τοῦ Ἰορδάνου,
- γ) ἡ Κοιλιάδα τοῦ Ἰορδάνου,
- δ) τὸ Ὄροπέδιο στὰ Ἀνατολικά τοῦ Ἰορδάνου.

Εἰκ. 20. Ἡ Νεκρά Θάλασσα βρίσκεται στὸ καταβύθισμα τῆς Παλαιστίνης. Χύνεται σ' αὐτὴν ὁ Ἰορδάνης ποταμός.

Κλίμα.

Στὰ παράλια δὲν κάνει πολὺ κρύο τὸ χειμῶνα, οὔτε πολλὴ ζέση τὸ καλοκαίρι. Στὸ καταβύθισμα ὅμως κάνει ζέση τὸ καλοκαίρι καὶ κρύο τὸ χειμῶνα, γιατί δὲν φθάνει ἐκεῖ ἡ ἐπίδραση τῆς θαλάσσης.

Βροχὲς ἔχουν τὰ μέρη, ποὺ εἶναι πρὸς τὴ θάλασσα. Ἡ ἀνατολικὴ περιοχὴ τῆς Παλαιστίνης, ἐπειδὴ χωρίζεται ἀπὸ τὴ θάλασσα μετὰ ὑψόμενα, δὲν ἔχει πολὺς βροχὲς. Ἐκεῖ ἀρχίζει ἡ Ἀραβικὴ Ἔρημος (Ἰσραήλ).

Ποταμοὶ—Λίμνες.

Ἀπὸ τὸν Ἐντλίβανο καταβαίνει στὴν Παλαιστίνη ὁ Ἰορδάνης, Περνᾶ ἀπὸ τὴ λίμνη τῆς Τιβεριάδος καὶ προχωρεῖ μὲ πολλὰς στροφὰς στὰ νότια. Τέλος χύνεται στὴ Νεκρὰ Θάλασσα.

Ἡ Νεκρὰ Θάλασσα εἶναι μιὰ παράξενη λίμνη μέσα στὸ καταβύθισμα τῆς Παλαιστίνης. Οἱ ἄκτεις τῆς εἶναι τὸ βαθύτερο μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς, ποὺ δὲν εἶναι σκεπασμένο μὲ νερὸ. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης βρίσκεται 400 σχεδὸν μέτρα κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης (εἰκ. 20). Τὸ νερὸ τῆς εἶναι πολὺ ἄλμυρό, ἵδιότι ὁ Ἰορδάνης φέρνει σ' αὐτὴν πολλὰ ἄλατα, ἀλλὰ καὶ γιατί γίνεται διαρκῶς μεγάλη ἐξάτμιση τοῦ νεροῦ, ἐνῶ τὰ ἄλατα μένουν στὴ λίμνη. Τὸ νερὸ τῆς λίμνης αὐτῆς ἔχει ἄλατα 24,5 ο/ο, ἐνῶ τὸ νερὸ τῆς θαλάσσης ἔχει ἄλατα 3,5 ο/ο.

Σήμερα τὸ νερὸ τῆς λίμνης τὸ ἐκμεταλλεῖται Ἀγγλικὴ εἰταιρία. Βγάζουν ἄλατα (χλωριούχο κάλι), ποὺ χρησιμοποιοῦνται ὡς λίπασμα. Στὶς ἐγκαταστάσεις τῆς εἰταιρίας δουλεύουν 3.000 ἄνθρωποι.

Ὁ Ἰορδάνης περνώντας ἀπὸ τὴν Τιβεριάδα παίρνει μαζί του πολλὰ ψόγια, ἀλλὰ μόλις φθάσουν στὴ Νεκρὰ Θάλασσα, ψοφοῦν ἀπὸ τὰ πολλὰ ἄλατα τοῦ νεροῦ τῆς.

Βλάστηση—Προϊόντα.

Στὴν Παλαιστίνη εὐφορα μέρη εἶναι ἡ πεδιάδα τῆς Μεσογείου καὶ τὰ ὄρη κατὰ μῆκος τοῦ Ἰορδάνου. Εὐδοκιμοῦν σιτηρὰ, ἀμπέλια, ἐλαιόδενδρα, πορτοκαλιές, μουριές γιὰ σηροτροφία. Τελευταῖα ἡ παραγωγὴ αὐξήθηκε πολὺ, διότι οἱ Ἑβραῖοι μετανάστες ἔκαμαν μεγάλα ἀρδευτικὰ ἔργα.

Στὸ καταβύθισμα βλάστηση δὲν ὑπάρχει, μόνον ἄγριοι βράχοι.

Στὸ ἐσωτερικὸ ὑπάρχουν βοσκότοποι, ὅπου βόσκουν κοπάδια ἀπὸ αἴγες καὶ πρόβατα.

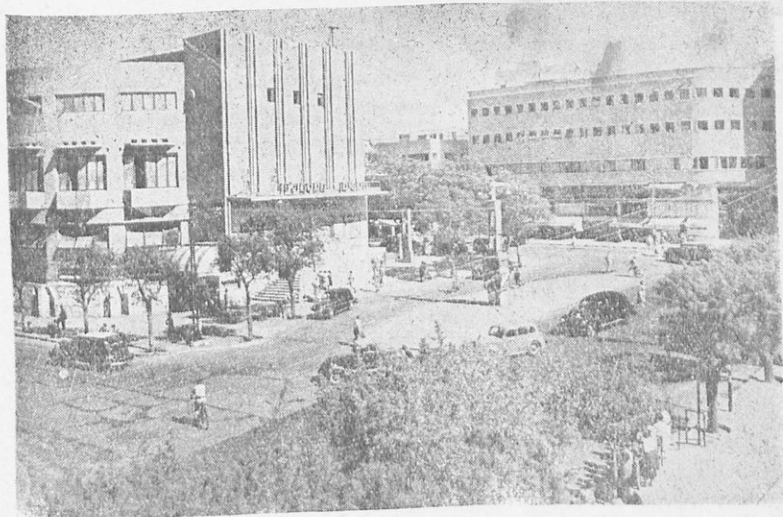
Κάτοικοι.

Στὴν Παλαιστίνη ἀνέκαθεν ζοῦσαν Ἑβραῖοι. Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Ῥωμαίων ἡ Παλαιστίνη ὑποδουλώθηκε. Πέρασαν ἀπὸ ἐκεῖ διάφοροι λαοί. Τελευταῖοι τὴν ὑποδούλωσαν οἱ Τοῦρκοι.

Πολλοὶ Ἑβραῖοι διασκορπίσθηκαν σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Στὴν Παλαιστίνη οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἦσαν Ἀραβες. Τὰ τελευταῖα ὅμως χρόνια οἱ Ἑβραῖοι συνέρρευσαν στὴν Παλαιστίνη μὲ σκοπὸ νὰ ἰδρῦσουν Ἑβραϊκὸ Κράτος στὴν γῆ τῶν πατέρων των. Οἱ Ἀραβες, ποὺ κατοικοῦσαν ἐκεῖ, μὲ τὴ βοήθεια τῶν γειτονικῶν Ἀραβικῶν Κρατῶν ἀντιστάθηκαν καὶ ἔγινε πόλεμος μεταξὺ Ἀράβων καὶ Ἑβραίων. Τελικὰ ὑπερίσχυσαν οἱ Ἑβραῖοι καὶ τὸ 1948 ἰδρύθηκε ἐπίσημα Ἑβραϊκὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθηκε Κράτος τοῦ Ἰσραήλ. Ἐχει πληθυσμὸ 1 ἑκατομμύριο.

Πόλεις.

Ἡ Τελαβίβ (160 χιλ.) πρωτεύουσα τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ (εἰκ. 21).

Εἰκ. 21. Ἡ Τελαβίβ.

Εἶναι ἐντελῶς νέα καὶ ὡραία πόλις. Κτίσθηκε ἀπὸ Ἑβραίους, πού ἦλθαν ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου. Οἱ μετανάστες ἔφεραν πρόοδο στὴ χώρα των.

Ἡ Ἱερουσαλήμ (160 χιλ.) εἶναι μεσογειακὴ πόλις κτισμένη σὲ δύο λόφους. Ἰερὰ πόλις τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ἑβραίων. Ἐκεῖ ὑπάρχει ὁ Ναὸς τοῦ Παναγίου Τάφου. Εἶναι ἔδρα τοῦ Ἑλληνος Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Στὴν Ἑβραϊκὴ συνοικία σώζεται ἀρχαῖο τεῖχος. Οἱ Ἑβραῖοι πιστεύουν ὅτι τὸ τεῖχος αὐτὸ εἶναι λείψανο τοῦ ἀρχαίου μεγάλου ἑβραϊκοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ὀνομάζεται τεῖχος τῶν δακρῶν, διότι κάθε Σάββατο συγκεντρῶνεται ἐκεῖ Ἑβραῖοι καὶ θρηνοῦν. Θρηνοῦν, διότι ἐνῶ βρῖσκοντο σὲ μεγάλη ἀκμή, ἔπειτα τὸ κράτος των διελύθη.

Ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ μπορεῖ νὰ κατεβῆ κανεὶς μὲ αὐτοκίνητο στὴν περιοχὴ τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης. Ὅταν φθάσῃ στοὺς πρόποδες τῶν λόφων, στοὺς ὁποίους εἶναι κτισμένη ἡ πόλις, μὴ πινακίδα γράφει «Ἐπιφάνεια τῆς Θαλάσσης». Ὁ δρόμος προχωρεῖ κατηφορικὰ ἀνάμεσα σὲ ἄγριους βράχους καὶ τέλος φθάνει ἕως τῆς Νεκρᾶς Θάλασσης.

Ἡ Γιάφα (100 χιλ.) εἶναι ἐπίνειο τῆς Ἱερουσαλήμ. Περίφημα εἶναι τὰ μακρουλά καὶ μεγάλα πορτοκάλια τῆς Γιάφας.

Ἡ Χαΐφα (125 χιλ.) λιμάνι στὰ Β. τῆς Γιάφας. Ὅταν φθάσῃ κανεὶς στὸ λιμάνι τῆς Χαΐφας, τοῦ κάνουν ἐντύπωση τὰ μεγάλα ντεπόζιτα πετρελαίου. Τὸ

πετρέλαιο φθάνει εκεί με σωλήνες από το Ιράκ. Στη Χαΐφα αποθηκεύεται και φορτώνεται σε πλοία.

Συγκοινωνία.

Ἡ Παλαιστίνη ἔχει καλή συγκοινωνία με σιδηρόδρομο καὶ αὐτοκίνητα. Στὰ λιμάνια της προσεγγίζουν πολλά πλοία.

ΙΡΑΚ ἢ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

Θέση—Ἐκταση.

Μεσοποταμία λέγεται ἡ χώρα, πού εἶναι ἀνάμεσα σέ δυὸ ποταμούς τὸν Τίγρη καὶ τὸν Εὐφράτη. Ἔχει στὰ Β. τὴν Ἀρμενία, στὰ Ν. τὸν Περσικὸ Κόλπο. Στὰ Δ. ἔχει τὴ Συρία καὶ τὴν Ἀραβία καὶ στὰ Α. τὴν Περσία.

Ἡ Μεσοποταμία ἔχει ἕκταση περίπου 2πλασία ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ἔδαφος.

Ἡ Μεσοποταμία εἶναι μιὰ μεγάλη πεδιάδα. Ἐγινε ἀπὸ τὰ χόματα, πού κατέβασαν οἱ ποταμοί, δηλαδὴ ἀπὸ προσχώσεις.

Ὁ Τίγρης καὶ ὁ Εὐφράτης ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀρμενία. Πρὶν φθάσουν στὴ θάλασσα ἐνώνονται καὶ ἀποτελοῦν τὸν Σάτ-ἔλ - Ἀράμπ, ὁ ὁποῖος χύνεται στὸν Περσικὸ κόλπο.

Κλίμα.

Στὴ Μεσοποταμία τὸ χειμῶνα φυσοῦν βόρειοι κρύοι ἄνεμοι καὶ κάνει κρύο. Τὸ καλοκαίρι ὅμως κάνει πολλὴ ζέστη καὶ ἡ θερμοκρασία φθάνει τοὺς 50°.

Προϊόντα.

Μεγάλος πλοῦτος γιὰ τὴν Μεσοποταμία εἶναι τὸ πετρέλαιο. Βγαίνει κοντὰ στὴν πόλη Μουσουλή. Ἀπὸ ἐκεῖ στέλνεται μετὰ μεγάλους σωλήνες στοὺς λιμένες τῆς Μεσογείου καὶ στὸν Περσικὸ κόλπο, γιὰ νὰ γίνῃ ἀπὸ ἐκεῖ ἡ ἐξαγωγή του.

Ἡ Μεσοποταμία παράγει ἄφθονο σιτάρι. Ἐκτὸς τούτου στὰ μέρη, πού ποτίζονται, παράγει βαμβάκι καὶ ρύζι. Ἔχει πολλὰ χουρμαδιές. Στὰ μέρη, πού δὲν ποτίζονται, βόσκουν αἴγες καὶ πρόβατα.

Κάτοικοι.

Οἱ κάτοικοι, 4 1/2 ἑκατομμύρια, εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἀσσυρίων καὶ Χαλδαίων διαστυρωμένοι μετὰ Ἀραβες.

Στὴ Μεσοποταμία ζοῦν καὶ πραγματικοὶ Ἀραβες.

Οἱ κάτοικοι εἶναι φανατικοὶ Μουσουλμᾶνοι. Μὲ διωγμούς καὶ σφαγὲς ἐξωλόθρευσαν σχεδὸν τοὺς Ἀσσυρίους Χριστιανούς, πού ὑπῆρχαν ἐκεῖ.

Ἡ Μεσοποταμία ἢ ὅπως λέγεται σήμερα Ἰράκ ἔχει πολίτευμα κληρονομικὴ βασιλεία.

Πόλεις.

Ἡ **Βαγδάτη** (300 χιλ.) πρωτεύουσα, βρίσκεται στὸ μέσον τῆς χώρας, κοντὰ στὸν Τίγρη ποταμό. Ἄλλοτε ἦταν κέντρον Ἀραβικοῦ πολιτισμοῦ.

Κοντὰ στὴ Βαγδάτη βρίσκονται τὰ ἑρείπια τῆς ἀρχαίας Βαβυλῶνος, ἡ ὁποία ὑπῆρξε πολὺ μεγάλη πόλις κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Ἡ **Μουσοῦλη** (100 χιλ.). Εἶναι στὸ βόρειο μέρος κοντὰ στὸν Τίγρη. Στὴν περιοχὴ τῆς Μουσοῦλης εἶναι οἱ πετρελαιοπηγές.

Ἡ **Βασόρα** (80 χιλ.). Λιμάνι στὸν Σὰτ-ἐλ-Ἀράμπ. Ὁ Σὰτ-ἐλ-Ἀράμπ εἶναι πλωτὸς καὶ ἀπὸ μεγάλα πλοῖα.

Συγκοινωνία.

Υπάρχει σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Βασόρα—Βαγδάτη—Μουσοῦλη. Ἡ γραμμὴ αὕτη προχωρεῖ καὶ συνδέεται μὲ τοὺς σιδηροδρόμους τῆς Συρίας καὶ τῆς Τουρκίας. Ἡ συγκοινωνία γίνεται ἀκόμη μὲ αὐτοκίνητα καὶ μὲ καμήλες.

ΑΡΑΒΙΑ

Θέση—Ἐκταση.

Ἡ Ἀραβία εἶναι μὲτὰ μεγάλην χερσόνησος. Ἐχει ἔκταση σχεδὸν 20 φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Βρέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα, τὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανὸ καὶ τὸν Περσικὸ Κόλπο. Στὰ Β. ἔχει τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴ Συρίαν. Στὰ ΒΑ. εἶναι ἡ Μεσοποταμία (εἰκ. 22).

Ἐδαφος.

Κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν τῆς ὑπάρχουν βουνὰ (ὕψος 2.000—3.000 μέτρα). Στὸ ἐσωτερικὸ τῆς ὑπάρχουν ἔρημοι.

Κλίμα.

Ἐπειδὴ ἡ Ἀραβία βρίσκεται κοντὰ στὸν Ἰσημερινό, ἔχει ὑψηλὴ θερμοκρασία.

Στὸ ἐσωτερικὸ ἡ θερμοκρασία ἔχει μεγάλη διαφορὰ τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὴ νύκτα. Ἀπὸ τὸ φοβερὸ νυκτερινὸ κρύο σὲ λίγες ὥρες βρίσκεται κανεὶς στὴ δυνατὴ πρωϊνὴ ζέστη, ἡ ὁποία ὅλο καὶ ἀυξάνεται. Τὴ νύκτα κάνει τόσο κρύο, ποὺ ἀναγκάζονται νὰ ἀνάβουν φωτιές, γιὰ νὰ ζεσταίνωνται. Τὶς ἡμέρες τοῦ Αὐγούστου ἡ ζέστη εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε οἱ καμήλες δὲν μποροῦν νὰ κρατήσουν πάνω ἀπὸ 6 μέρες χωρὶς νερό, ἐνῶ συνήθως κρατᾶνε ὀλόκληρες βδομάδες.

Στὰ παράλια ἡ θερμοκρασία δὲν παρουσιάζει τόσο μεγάλη διαφορὰ τὴν

ἐξαιρετικὸς καφές. Ὀνομάζεται καφές τῆς Μόκκας, γιατί ἐξάγεται ἀπὸ τὸ λιμάνι τῆς Μόκκας.

Ὅπου ὑπάρχει νερό, καλλιεργοῦν ρύζι, ζαχαροκάλαμο καὶ ἄλλα φυτὰ τῶν θερμῶν χωρῶν, ἀλλὰ μὲ τρόπο πρωτόγονο.

Κτηνοτροφία.

Στὴν Ἀραβία ἐκτρέφουν τὰ ἀραβικὰ ἄλογα, πού εἶναι ὀνομαστά σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Ἀντέχουν στὴ ζέστη καὶ ἀναπτύσσουν μεγάλη ταχύτητα. Στὴν Ἀραβία εἶναι καὶ οἱ καλύτερες καμήλες τοῦ κόσμου (δρομάδες).

Ὅπου ὑπάρχει χορτάρι ἐκτρέφουν κατσίκες.

Ἐπάρχουν πολλὲς ἀκρίδες. Οἱ ἰθαγενεῖς τὶς μαζεύουν, τὶς ἀλατίζουν μέσα σὲ σάκκους καὶ τὶς τρώγουν.

Κάτοικοι.

Ἡ Ἀραβία κατοικεῖται ἀπὸ 6 ἑκατομύρια Ἀραβες Μουσουλμάνους. Ὁ Μουσουλμανισμὸς ἀπὸ τὴν Ἀραβία διαδόθηκε στὸν ἄλλο κόσμο (Τούρκους, Πέρσες κλπ.), διότι ὁ ἰδρυτὴς τῆς θρησκείας αὐτῆς, ὁ Μωάμεθ, ἦταν Ἀραβ.

Οἱ Ἀραβες ἀνήκουν στὴ λευκὴ φυλή. Εἶναι συγγενεῖς μὲ τοὺς Ἑβραίους.

Οἱ Ἀραβες, πού ζοῦν ἀπὸ τὴν κτηνοτροφία, ὀνομάζονται Βεδουῖνοι. Αὐτοὶ εἶναι νομάδες (περιπλανώμενοι) καὶ ζοῦν στὶς δάσεις μέσα σὲ σκηνές. Γιὰ νὰ ἐπιβιώσῃ ἀπὸ τὸ κρύο τῆς νύχτας καὶ τὴ ζέστη τῆς ἡμέρας, ἔχουν σκηνές καμωμένες μὲ χονδρὸ κατσικίσιο μαλλί. Εἶναι σπουδαῖοι ἵππεις καὶ τὰ ἄλογα εἶναι οἱ ἀχώριστοι σύντροφοὶ των καὶ τὸ συνηθέστερο μέσο συγκοινωνίας. Φοροῦν μακρὺς κελεμπίες καὶ τὸ κεφάλι τους εἶναι σκεπασμένο μὲ τὸ ἴδιο ὕφασμα.

Πολίτευμα—Πόλεις.

Ἡ Ἀραβία εἶναι χωρισμένη σὲ κράτη. Τὸ σπουδαιότερο κράτος εἶναι ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία μὲ πρωτεύουσα τὴ Μέκκα.

Ἡ Μέκκα (120 χιλ.) μεσογειακὴ πόλις (εἰκ. 23). Εἶναι ἡ ἱερὰ πόλις τῶν Μουσουλμάνων, γιατί ἐκεῖ γεννήθηκε ὁ Μωάμεθ. Ὅσοι προσκυνητὲς πηγαίνουν στὴ Μέκκα παίρνουν τὸν τίτλο τοῦ «χατζή».

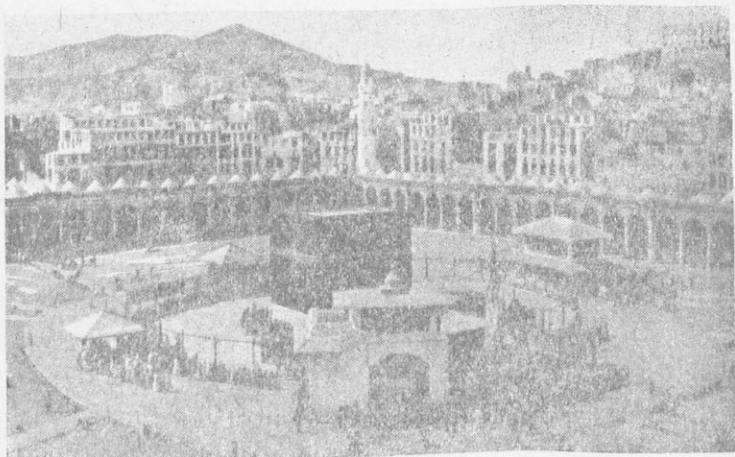
Ἡ Μόκκα εἶναι λιμάνι τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Ἡ Σάνα (20 χιλ.) μεσογειακὴ ἀραβικὴ πόλις, εἶναι πρωτεύουσα τοῦ ἀραβικοῦ κράτους τῆς Ἰεμένης.

Τὸ Ἄντεν (80 χιλ.). Στὸ νότιο μέρος τῆς Ἀραβίας, ὑπὸ Ἀγγλικὴ κατοχή. ἔχει καλὸ λιμάνι, ὅπου σταθμεύουν τὰ πλοῖα, γιὰ νὰ πάρουν κάρβουνο.

Συγκοινωνία.

Ἡ συγκοινωνία γίνεται μὲ καμήλες καὶ μὲ ἄλογα. Ὁ σιδηρόδρομος, πού

Εικ. 23. Ἡ Μέκκα.

ἔρχεται ἀπὸ τὴ Δαμασκὸ τῆς Συρίας, περῶν ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη καὶ φθάνει στὴ Μέκκα.

ΙΡΑΝ ἢ ΠΕΡΣΙΑ

Ἔκταση—Θέση.

Ἡ Περσία ἔχει ἔκταση 12 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἔκταση τῆς Ἑλλάδος. Ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν Κασπία Θάλασσα ἕως τὸν Περσικὸ Κόλπο.

Στὰ Α. συνορεύει μὲ τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Βελουχιστάν. Στὰ Δ. ἔχει τὴν Ἀρμενία καὶ τὴ Μεσοποταμία. Στὰ Β. συνορεύει μὲ τὴ Ρωσία (εἰκ. 22).

Ἔδαφος.

Γύρω-γύρω στὴν Περσία εἶναι βουνὰ καὶ στὴ μέση ἓνα μεγάλο ὄροπέδιο. Τὰ βουνὰ ἔχουν ὕψος 3.000—4.000 μέτρα. Κοντὰ στὴν Κασπία Θάλασσα ὑπάρχει τὸ ὄρος Ἐλμπρούς (ψηλότερη κορυφή 5.700 μέτρα).

Κλίμα.

Ἐπειδὴ γύρω-γύρω εἶναι τὰ βουνά, δὲν φθάνει στὸ ἐσωτερικὸ ἡ ἐπίδραση τῆς θαλάσσης. Γι' αὐτὸ ἐκεῖ ἡ θερμοκρασία εἶναι πολὺ χαμηλὴ τὸ χειμῶνα καὶ πολὺ ὑψηλὴ τὸ καλοκαίρι.

Βροχὲς δέχονται τὰ βουνὰ τῶν παραλίων, ἐνῶ στὸ ἐσωτερικὸ βρέχει σπάνια. Στὸ ἐσωτερικὸ ἔπειδὴ εἶναι ξηρασία, ἔπειδὴ δηλαδὴ ὁ ἀέρας δὲν ἔχει πολλοὺς ὕδατμοὺς, τὰ σιδηρένια πράγματα πολὺ λίγο σκουριάζουν. Ἔνεκα τῆς ξη-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ρασίας και ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι ἐξαιρετικὰ διαυγής, ὥστε τὴ νύκτα τὰ ἄστρα φαίνονται κατακάθαρα. Ἡ Περσία δηλαδὴ ἔχει ὥραϊες ἀστροφεγγιές.

Προϋόντα.

Εὐφορο μέρος εἶναι μόνο ἡ περιοχὴ τῶν βουνῶν, ἡ ὁποία δέχεται βροχές και ἡ περιοχὴ κοντὰ στὴν Κασπία. Ἐκεῖ εὐδοκιμεῖ τὸ ρύζι. Οἱ Πέρσες τὸ παρασκευάζουν κατὰ εἰδικὸ τρόπο, γνωστὸ μὲ τὸ ὄνομα ἀτζέμ πιλάφι (πιλάφι τῶν Περσῶν).

Καλλιεργοῦν ἀκόμη σιτηρὰ και καπνά. Εὐδοκιμοῦν οἱ χουρμαδιές, οἱ ἀμυγδαλιές και ἄλλα δένδρα, πού δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ πολὺ νερὸ (συκιές κλπ). Ὑπάρχουν μουριές, μὲ τις ὁποῖες τρέφουν μεταξοσκώληκες.

Στὰ ἄδενδρα μέρη βόσκουν καμήλες, ἄλογα, πρόβατα και αἰγες μὲ ὥραϊο μαλλί. Ἀπὸ μαλλιά κατασκευάζουν τὰ περιφρημα περσικὰ χαλιὰ και ἀπὸ μεταξι μεταξωτὰ ὑφάσματα παλαιῆς τέχνης.

Σπουδαῖος πλοῦτος τῆς Περσίας εἶναι τὰ περσικὰ πετρέλαια.

Κάτοικοι.

Οἱ παλαιοὶ Πέρσες εἶχαν ἰσχυρὸ κράτος. Οἱ βασιλεῖς τῶν ἔκαμαν πολλές ἐκστρατείες σὲ πολλὰ μέρη, ἀλλὰ και ἐναντίον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Οἱ Ἕλληνες ὁμως κατώρθωσαν νὰ μὴ ὑποδουλωθοῦν. Μὲ τις νίκες στὸ Μαραθῶνα, στὴ Σαλαμίνα, στὶς Πλαταιές ἔσωσαν τὸν πολιτισμὸ τους και τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τὴν ὑποδούλωση στοὺς βαρβάρους.

Οἱ σημερινοὶ κάτοικοι τῆς Περσίας (17 ἐκ.) εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Περσῶν, ἀλλὰ ἔχουν ἀναμιχθῆ μὲ ταταρικὲς φυλές. Κατὰ τὸ θρησκευμα εἶναι μουσουλμάνοι.

Ἡ περσικὴ γλῶσσα ὀνομάζεται φαρσί. Οἱ μορφωμένοι Τοῦρκοι, πρὶν ἀπὸ τὸν Κεμάλ, ὅταν μιλοῦσαν ἔλεγαν και λέξεις περσικές. Τοὺς θαύμαζαν λοιπὸν οἱ ἄλλοι και ἔλεγαν ὅτι μιλοῦν φαρσί δηλαδὴ περσιστί. Τὸν ὄρο «φαρσί» χρησιμοποιοῦμε και οἱ Ἕλληνες, ὅταν θέλωμε νὰ πούμε γιὰ κάποιον ὅτι μιᾶ καλὰ μὰ ξένη γλῶσσα.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἔχει τὸν τίτλο τοῦ σάχη. Στὸ παλάτι του ἔχει χρυσὰ σκεύη ἀμύθητης ἀξίας.

Πόλεις.

Ἡ **Τεχεράνη** (800 χιλ.) πρωτεύουσα. Πρὸς τὸ μέρος τῆς Κασπίας.

Ἡ **Ταμπρίς** (200 χιλ.). Ἐμπορικὴ πόλις κοντὰ στὰ σύνορα μὲ τὴ Ρωσία.

Τὸ **Ἰσπαχάν** (200 χιλ.), ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Περσίας.

Συγκοινωνία.

Ὑπάρχουν λίγες σιδηροδρομικὲς γραμμές. Ἡ μεγαλύτερη ἐνώνει τὸν Περσικὸ Κόλπο μὲ τὴν Κασπία Θάλασσα. Αὐτοκίνητα κυκλοφοροῦν λίγα, γιὰτι οἱ περισσότεροι δρόμοι εἶναι ἀκατάλληλοι. Οἱ μεταφορὲς γίνονται και μὲ καραβάνια ἀπὸ καμήλες.

ΑΦΧΑΝΙΣΤΑΝ—ΒΕΛΟΥΧΙΣΤΑΝ

Οί δυο αὐτὲς χῶρες βρίσκονται ἀνάμεσα στὴν Περσία καὶ τὶς Ἰνδίες.
Εἶναι χῶρες ἄγονες, ὅπου ἐκτρέφονται προπάντων πρόβατα.

Οἱ κάτοικοι εἶναι ἰθαγενεῖς μουσουλμάνοι.

Τὸ Ἀφχανιστάν ἔχει 10 ἑκατομμύρια κατοίκους. Πρωτεύουσα **Καβούλ** (200 χιλ.). Ἀπὸ τὸ Ἀφχανιστάν πέρασε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος μὲ τὸ στρατό του, ὅταν πήγαινε στὶς Ἰνδίες.

Τὸ Βελουχιστάν ἔχει πρωτεύουσα τὸ **Κελάτ** (50 χιλ.). Στὸ Βελουχιστάν εἶναι ἡ ἔρημος Γεδρωσία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πέρασε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὅταν ἐπέστρεφε ἀπὸ τὶς Ἰνδίες.

Τὸ Βελουχιστάν εἶναι τώρα ἐνωμένο μὲ τὸ νέο Ἰνδικὸ κράτος Πακιστάν.

✓ Ι Ν Δ Ι Ε Σ

Θέση—Ἐκταση.

Ἰνδίες εἶναι ἡ μεγάλη τριγωνικὴ χερσόνησος τῆς Ἀσίας στὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανό. Ἐχει ἔκταση ὅσην ἡ μισὴ Εὐρώπη (εἰκ. 24).

Ἐδαφος.

Ἡ τριγωνικὴ χερσόνησος ἀποτελεῖται ἀπὸ 3 μέρη φυσικῶς διαφορετικά:

- α) Τὸ ὄροπέδιο τοῦ Δεκάν στὰ νότια.

- β) Τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Γάγγη στὰ ἀνατολικά καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Ἰνδοῦ στὰ δυτικά.

- γ) Τὰ ὄρη Ἰμαλαία στὰ βόρεια. Τὰ Ἰμαλαία χωρίζουν τὶς Ἰνδίες ἀπὸ τὸ Θιβέτ.

Κλίμα.

Οἱ Ἰνδίες, ἐπειδὴ εἶναι κοντὰ στὸν Ἰσημερινό, ἔχουν κλίμα θερμό.

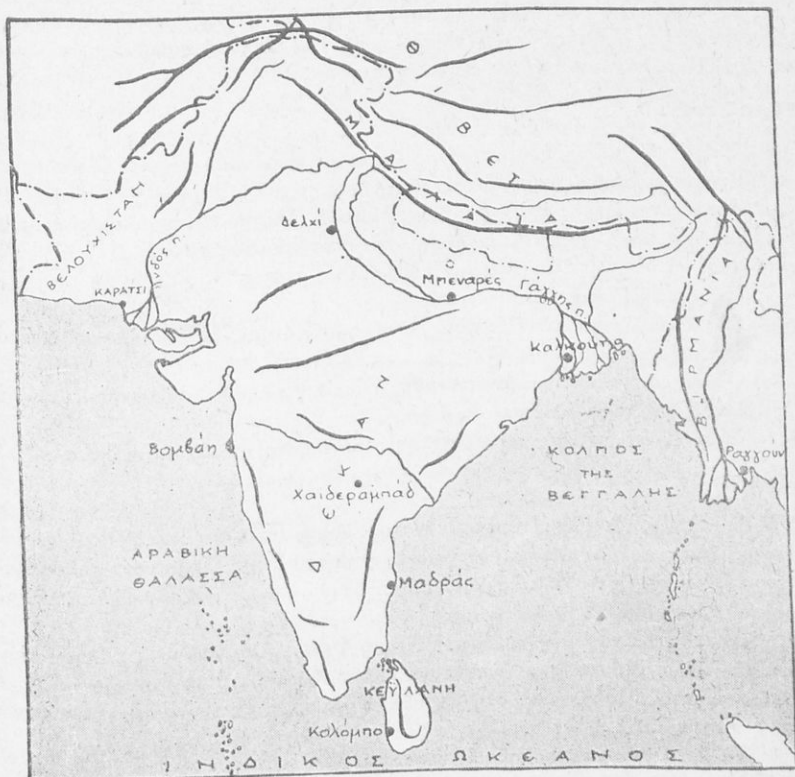
Τὸ καλοκαίρι βρέχει πολὺ, γιατί τότε φυσοῦν ἄνεμοι ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανὸ πρὸς τὴν ξηρὰ (εἰκ. 25). Κατὰ τὴν περίοδο τῶν βροχῶν τὸ κλίμα εἶναι καταθλιπτικὸ γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους, ποὺ μένουν ἐκεῖ. Ἀναγκάζονται νὰ παραθερίζουν στὸ ὄροπέδιο τοῦ Δεκάν ἢ στοὺς πρόποδες τῶν Ἰμαλαίων.

Τὸ χειμῶνα φυσοῦν ἄνεμοι ἀπὸ τὴν ξηρὰ πρὸς τὸν Ὠκεανό. Οἱ ἄνεμοι αὐτοί, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν ξηρὰ, δὲν ἔχουν ὕγρασία. Γι' αὐτὸ τότε στὶς Ἰνδίες δὲν βρέχει (εἰκ. 14).

Ποταμοί.

Οἱ πολλὲς βροχὲς καὶ τὰ χιόνια τῶν βουνῶν τροφοδοτοῦν μεγάλους ποταμούς. Σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Ἰνδός, ὁ ὁποῖος χύνεται στὴν Ἀραβικὴ Θάλασσα καὶ ὁ Γάγγης, ὁ ὁποῖος χύνεται στὸν κόλπο τῆς Βεγγάλης. Τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη

Έχει επιφάνεια μεγαλύτερη από την επιφάνεια της Παλαιᾶς Ἑλλάδος. Ὁ Γάγγης

Εικ. 24. Οἱ Ἰνδίες.

θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς Ἰνδοὺς ἱερὸς καὶ πιστεύουν ὅτι ἓνα λουτρὸ στ' ἁγιασμένα νερά του ἐξασφαλίζει καλὴ ζωὴ μετὰ θάνατον. Ξεκινοῦν λοιπὸν πεζοὶ ἀπὸ τὰ πρὸ μακρυνὰ μέρη τῆς ἀπέραντης χώρας τὸν γιὰ νὰ πάρουν αὐτὸ τὸ λουτρό.

Βλάστηση—Ζῶα.

Ἐπειδὴ στὶς Ἰνδίες ἔχει ζέστη καὶ πέφτουν πολλὲς βροχές, ἀναπτύσσονται πυκνὰ δάση μὲ πελώρια δένδρα : καουτσουκόδενδρα, κοκκοφοίνικες, ποὺ κάνουν τὰ λεγόμενα καρύδια τῶν Ἰνδιῶν, βαμβοῦ καὶ ἄλ-

Εικ. 25. Τὸ καλοκαίρι βρέχει, γιὰ τὸτε φυσοῦν ἄνεμοι πρὸς τὴν ξηρά.

λα. Ἐκτός ἀπό τὰ δάση ὑπάρχουν ζοῦγκλες, δηλαδή ἀπέραντες ἐκτάσεις μέ ὑψηλά χόρτα καὶ λίγα δένδρα.

Στὰ δάση καὶ στὶς ζοῦγκλες ζοῦν ἐλέφαντες, τίγρεις, λιοντάρια, πίθηκοι, φίδια καὶ ἄλλα. Κάθε χρόνο 1000 περίπου Ἴνδοι κατατρῶγονται ἀπὸ τὰ θηρία καὶ 25.000 πεθαίνουν ἀπὸ τὰ φαρμακερὰ φίδια.

Προϊόντα.

Στὶς Ἰνδίες, ἐπειδὴ ὑπάρχουν πολλὰ νερά, εὐδοκμεῖ τὸ ρύζι. Τέσσερις φορές τὸ χρόνο συγκομίζονται τεράστιες ποσότητες ρυζιοῦ.

Παράγεται ἐπίσης πολὺ βαμβάκι. Μόνο ἡ Ἀμερικὴ παράγει περισσότερο βαμβάκι ἀπὸ τὶς Ἰνδίες. Ἡ ποιότητα ὅμως τοῦ βαμβακοῦ τῶν Ἰνδιῶν εἶναι κατώτερη καὶ δὲν ζητεῖται ἀπὸ τὶς εὐρωπαϊκὰς ἀγορὰς.

Στὰ ὄροπέδια παράγεται σιτάρι.

Ἄλλα προϊόντα τῶν Ἰνδιῶν εἶναι καφέες, τσαΐ, ζαγαροκάλυμο, λιναρόσπορος, μπαχαρικά.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀνεπτυγμένη. Χρησιμοποιοῦν μόνο τὸ γάλα, τὰ ζῶα δὲν τὰ σφάζουν, γιατί τὰ θεωροῦν ἱερά.

Στὶς Ἰνδίες ὑπάρχει πετρέλαιο, πετροκάρβουνο, χρυσός, μόλυβδος κλπ.

Κάτοικοι.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἰνδιῶν εἶναι 420 ἑκατομμύρια περίπου. Ὁ πληθυσμὸς δὲν αὐξάνεται πολὺ, γιατί ὑπάρχει μεγάλη θνησιμότης. Πεθαίνουν πολλοὶ ἀπὸ ἔντερικά, χολέρα, πανούκλα καὶ ἀπὸ πείνα, ὅταν ὁ καιρὸς δὲν εἶναι εὐνοϊκὸς γιὰ τὴν παραγωγή ρυζιοῦ.

Οἱ κυρίως Ἴνδοι ἀνήκουν στὴ Λευκὴ Φυλὴ. Ἀποτελοῦν τὰ 2/3 τοῦ πληθυσμοῦ. Ἄλλοι ἰθαγενεῖς ἀνήκουν στὴ Μαύρη Φυλὴ. Αὐτοὶ ὀνομάζονται Δραβίδες καὶ κατοικοῦν κυρίως στὸ Δεκάν. Πρὸς τὸ μέρος τῆς Κίνας οἱ κάτοικοι ἀνήκουν στὴν Κίτρινη Φυλὴ.

Τὰ 9/10 τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι φτωχοὶ ἀγρότες, ποὺ ζοῦν σὲ ἄθλια χωριά. Τὸ 1/10 ζῆ στὶς πόλεις, ὅπου ὑπάρχουν θαυμάσια κτίρια μέ κάθε ἄνεση καὶ πολυτέλεια.

Οἱ περισσότεροι Ἴνδοι εἶναι Βραχμανιστές. Πιστεύουν ὅτι μετὰ θάνατο ἡ ψυχὴ πηγαίνει σὲ ἄλλον ἄνθρωπο ἢ ζῶο. Γι' αὐτὸ σέβονται τὰ ζῶα. Δὲν τὰ θανατώνουν, γιὰ νὰ φᾶν τὸ κρέας τῶν. Τρέφονται προπάντων μέ φυτικὴ τροφή. Πολλοὶ Ἴνδοι εἶναι Μουσουλμᾶνοι. Βραχμανιστὲς καὶ Μουσουλμᾶνοι ἀλληλομισοῦνται.

Ὁ λαὸς τῶν Ἰνδιῶν εἶναι χωρισμένος σὲ τάξεις. Οἱ Ἴνδοι τῆς κατωτάτης τάξης λέγονται παρίες. Οἱ ἄλλοι πιστεύουν ὅτι οἱ παρίες εἶναι ἐκ φύσεως ἀκάθαρτοι καὶ ὅτι καὶ νὰ τοὺς ἐγγίσουν ἀκόμη μιλῶνται.

Πόλεις.

Ἡ Καλκούτα (2 ἑκ.). Μεγάλο λιμάνι στὸ Γάγγη ποταμὸ, κοντὰ στὸν

κόλπο τῆς Βεγγάλης. Ἐχει ἕλεεινὸ κλίμα μὲ ὑγρασία, ζέστη καὶ πολλὰς ἀρρώστιας.

Ἡ Βομβάη (1 ἕκ. 500 χιλ.). Λιμάνι, ἀπὸ τὸ ὁποῖο προπάντων γίνεται τὸ ἔμπόριο μὲ τὴν Εὐρώπην.

Στὰ περὶχωρα τῆς Βομβάης ζοῦν Πάρσοι. Εἶναι περσικῆς καταγωγῆς καὶ λατρεύουν τὴ φωτιά. Τοὺς νεκροὺς τῶν τοὺς τοποθετοῦν στοὺς λεγόμενους «Πύργους Σιωπῆς», γιὰ νὰ τοὺς φᾶν τὰ ἀρπακτικὰ πτηνά, πού περιμένουν.

Τὸ Μαδράς (800 χιλ.). Εἶναι ἡ τρίτη ἔμπορικὴ πόλις τῶν Ἰνδιῶν.

Τὸ Δελχί (500 χιλ.). Μεσογειακὴ πόλις. Εἶναι σιδηροδρομικὸς κόμβος.

Τὸ Μπεναρῆς (250 χιλ.), ἱερὰ πόλις στὸ Γάγγη ποταμῷ.

Τὸ Χαϊδεραμπάδ (750 χιλ.), στὸ ἔσωτερικὸ τοῦ Δεκάν.

Τὸ Καράτσι (350 χιλ.) παραλιακὴ πόλις στὴν περιοχὴ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.

Πολίτευμα.

Ἔως τὸ 1948 τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν Ἰνδιῶν τὸ κατεῖχαν οἱ Ἕλληνοι καὶ ὑπῆρχεν ἐκεῖ Ἕλλησ Ἀντιβασιλεύς. Τώρα οἱ Ἕλληνοι ἀπεχώρησαν καὶ στίς Ἰνδίες ἰδρύθησαν δυὸ μεγάλα κράτη τὸ Ἰνδοστάν καὶ τὸ Πακιστάν. Πρωτεύουσα τοῦ Ἰνδοστάν εἶναι τὸ Δελχί καὶ τοῦ Πακιστάν τὸ Καράτσι. Τὸ Ἰνδοστάν, τὸ ὁποῖον εἶναι μεγαλύτερο, περιλαμβάνει τοὺς Βραχμανιστές, τὸ Πακιστάν περιλαμβάνει τοὺς Μουσουλμάνους. Τὰ δυὸ αὐτὰ Κράτη ἀνήκουν τώρα στὴ Βρετανικὴ Κοινοπολιτεία.

Ἐπάρχουν καὶ πολλὰ μικρὰ κράτη μὲ ἰθαγενεῖς ἡγεμόνες, πού ὀνομάζονται μαχαραγιάδες. Οἱ μαχαραγιάδες ἔχουν θανμάσια παλάτια καὶ ἀμύθητα πλοῦτη.

Γιὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Ἕλλνων καὶ τὴν αὐτοδιοίκησιν τῶν Ἰνδιῶν πρωτοστάτησεν ὁ Ἰνδὸς Μαχάτμα Γκάντι. Ὁ Γκάντι ἦταν Βραχμανιστῆς καὶ τελικὰ τὸν σκότωσε φανατικὸς Μουσουλμάνος. Τὸ σῶμα του οἱ Ἰνδοὶ τὸ ἔκαψαν μὲ ἐπισημότητα καὶ τὴ στάκτη του τὴν ἔρριψαν στὸ Γάγγη ποταμῷ.

Συγκοινωνία.

Ἡ συγκοινωνία γίνεται μὲ σιδηροδρόμους. Ἐπίσης μὲ τοὺς ποταμούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι πλωτοί. Οἱ ἰθαγενεῖς μεταφέρουν φορτία μὲ κάρρα, πού τὰ τραβοῦν βόδια.

Κ Ε Υ Λ Α Ν Η

Ἡ Κεϋλάνη εἶναι μεγάλο νησί στὰ Ν. τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου. Ἐχει πληθυσμὸ 7 σχεδὸν ἑκατομμύρια, ἐνῶ ἔχει ἔκτασιν ὅσῃν ἡ μισὴ Ἑλλάς.

Οἱ κάτοικοί της εἶναι κυρίως γεωργοί. Παράγεται ἐκεῖ βανίλλια, κανέλλα, ρύζι, μπανάνες, τσάι, καουτσούκ, λαχανικὰ κλπ.

Ἡ Κεϋλάνη ὑπάγεται στὴ Βρετανικὴ Κοινοπολιτεία. Πρωτεύουσα τὸ **Κολόμπο** (300 χιλ.).

Β Ι Ρ Μ Α Ν Ι Α

Βρίσκεται στὸ Α. μέρος τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης. Ἔχει πληθυσμὸ 17 σχεδὸν ἑκατομμύρια.

Πρωτεύουσα ἡ **Ραγγούν** (400 χιλ.). Εἶναι τὸ μεγαλύτερο λιμάνι τοῦ κόσμου στὴν ἐξαγωγή ρυζιοῦ.

Ἡ Βιρμανία μέχρι τελευταία ἀνῆκε στὴν Ἀγγλία. Τώρα εἶναι ἀνεξάρτητη.

Κ Ι Ν Α

Θέση. Ἔκταση.

Ἡ Κίνα στὰ βόρεια τῆς ἔχει τὴ Σιβηρία, στὰ δυτικὰ τὸ Τουρκεστάν, στὰ νότια τὴς Ἰνδίες καὶ στὰ ανατολικὰ τὸν Εἰθιοπικὸ Ὠκεανό.

Ἡ Κίνα εἶναι κράτος ἀχανές. Ἔχει ἔκταση μεγαλύτερη καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη.

Ἔδαφος.

Τὸ περισσότερο ἔδαφος τῆς Κίνας εἶναι ὄρεινόν. Πεδινὸ εἶναι τὸ μέρος, ποὺ ἔχει σχηματισθῆ ἀπὸ τὴς προσχώσεις τῶν ποταμῶν.

Σπουδαιότερος ποταμὸς εἶναι ὁ Χοάγκ-Χὸ (Κίτρινος). Κάθε χρόνο πλημμυρίζει καὶ οἱ Κινέζοι, γιὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὴς πλημμύρες του, κατασκευάζουν στὴς ὄχθες προχώματα. Κάποτε ἓνα πρόχωμα καταστράφηκε καὶ πνίγηκαν 3 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι.

Ἄλλοι μεγάλοι ποταμοὶ εἶναι ὁ Γιὰγκ-Τσὲ (Κυανοῦς) καὶ ὁ Σι-Κιάγκ. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι μικρότεροι. Οἱ ποταμοὶ τῆς Κίνας εἶναι πλωτοὶ καὶ συνδέονται μὲ διώρυγες.

Κλίμα.

Ἐπειδὴ ἡ Κίνα δὲν χωρίζεται ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀσίας μὲ ὑψηλὰ βουνά, γι' αὐτὸ τὸ χειμῶνα, ποὺ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀσίας ἔχει πολὺ κρύο, ἔρχεται πολὺ κρύο καὶ στὴν Κίνα. Φυσοῦν τότε στὴν Κίνα ἄνεμοι, ποὺ φέρουν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀσίας μιὰ κίτρινη σκόνη. Ἡ σκόνη αὕτη ὀνομάζεται λές.

Ἀπὸ τὸν Μάη, ποὺ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀσίας ἀρχίζει νὰ ζεσταίνεται, πνέουν ἄνεμοι ἀπὸ τὸν Ὠκεανὸ πρὸς τὴ στεριά ὅπως καὶ στὴς Ἰνδίες. Τότε ἀρχίζουν οἱ βροχές.

Ἡ Νότιος Κίνα ἐπειδὴ εἶναι πιὸ κοντὰ στὴν θάλασσα, ἔχει πιὸ πολλὰς βροχὰς ἀπὸ τὴ Βόρειο. Γι' αὐτὸ στὰ βουνὰ τῆς Νοτίου Κίνας ὑπάρχουν ὠραιότατα δάση.

Προϊόντα.

Οἱ περισσότεροι Κινέζοι εἶναι γεωργοί. Ἔχει ὅμως ὁ καθένας πολὺ μικρὸ κτήμα. Ἡ καλλιέργεια γίνεται μὲ πρωτόγονα μέσα καὶ ὡς λίπασμα χρησιμοποιοῦν τὴν ἀνθρώπινη κόπρη. Γι' αὐτὸ ἡ Κίνα ἔχει χαρακτηριστικὴ μυρωδιά.

Στά μέρη, πού ὁ πληθυσμός εἶναι πολὺ πυκνός, οἱ Κινέζοι δὲν ἀφήνουν οὔτε πιθαμὴ γῆς ἀκαλλιεργητή.

Καλλιεργοῦν μουριές, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἐκτρέφουν μεταξοσκώληκες καὶ παράγουν πολὺ μετάξι. Καλλιεργοῦν ρύζι, τσάι, ζαχαροκάλαμο, βαμβάκι.

Τὸ ρύζι εἶναι ἡ κυρία τροφή τους (δὲν τρώγουν ψωμί) καὶ τὸ τσάι τὸ ποτὸ τους. Τὸ ρύζι δὲν τὸ τρῶν μὲ πηροῦνι, ἀλλὰ μὲ δυὸ ξυλαράκια. Μιὰ κακὴ ἔσοδεῖα ρυζιοῦ προκαλεῖ φοβερὴ πείνα καὶ ἑκατομμύρια Κινέζων πεθαίνουν.

Στὴν Κίνα ὑπάρχει πετροκόρβουνο, ὑπάρχουν σιδηρομεταλλεύματα καὶ ἄλλα μεταλλεύματα. Γι' αὐτὸ ἔχει ἀναπτυχθῆ ἐκεῖ μεταλλουργικὴ βιομηχανία. Ὑπάρχει καὶ βιομηχανία ὑφασμάτων βαμβακερῶν καὶ μεταξωτῶν.

Φημισμένα εἶναι τὰ ἀντικείμενα ἀπὸ πορσελάνη (φλυτζάνια, βάζα κλπ.), τὰ ὁποῖα κατασκευάζουν στὴν Κίνα ἀπὸ πολὺ παλαιὰ χρόνια.

Κάτοικοι.

Εἶναι χώρα πολὺ πυκνοκατοικημένη. Ἔχει πληθυσμὸ 460 ἑκατομμύρια.

Τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος τῶν Κινέζων εἶναι κίτρινο. Τὰ μαλλιά τους εἶναι χονδρά, μαῦρα. Γένεια ἔχουν ἀραιά. Πρόσωπο πλατὺ, μάτια μικρὰ καὶ λοξά. Εἶναι συνήθως κοντοί. Μόνον οἱ βόρειοι εἶναι ψηλότεροι.

Οἱ παλαιοὶ Κινέζοι εἶχαν κάμει πολλὰς ἐφευρέσεις. Ἦξεραν νὰ ταξιδεύουν στὸ πέλαγος μὲ ναυτικὴ πυξίδα. Εἶχαν τυπογραφίαν καὶ ἐτύπωναν τὰ βιβλία τους. Γενικὰ οἱ Κινέζοι εἶχαν ἀναπτύξει μεγάλο πολιτισμὸ.

Σήμερα ὅμως εἶναι λαὸς καθυστερημένος. Ἔχουν παράξενες συνήθειες. Πιστεύουν στὴ μετὰ θάνατο ζωὴ καὶ λέγουν ὅτι τότε θὰ εἶναι εὐτυχισμένοι, ἂν τοὺς προσφέρουν οἱ ἀπόγονοὶ τους θυσίες. Γι' αὐτὸ παντρεύονται νέοι, ὥστε νὰ κάμουν πολλοὺς ἀπογόνους. Τρώγουν βατράχους, σαλιάνκους καὶ τοὺς ἀρέσει πολὺ ἢ σούπα ἀπὸ χελιδνοφωλιές. (Ζοῦν ἐκεῖ χελιδόνια, πού κάνουν τίς φωλιές τους ἀπὸ φύκια θαλάσσης). Τὰ κορίτσια πολὺ κακοπαθαίνουν, γιατί ἀπὸ μικρὰ ἔχουν τὰ πόδια τους σφικτὰ τυλιγμένα καὶ δεμένα, γιὰ νὰ μὴ μεγαλώσουν. Τὸ νὰ ἔχη ἡ γυναῖκα μικρὸ πόδι θεωρεῖται μεγάλη ὀμορφιά. Ἡ γλῶσσα τους εἶναι πολὺ δύσκολη καὶ μάλιστα στὴ γραφῆ.

Τὰ κινέζικα χωριὰ εἶναι πολὺ ἀκάθαρτα. Παιδιὰ μέσα στὴ λάσπη, σκουπίδια, γουρούνια, ψοφίμα, ὅλα μαζί.

Οἱ περισσότερες πόλεις εἶναι περιτριγυρισμένες μὲ τείχος. Μέσα ἀπὸ τὸ τείχος ζοῦν οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι. Οἱ ἀνώτεροι ἀπ' αὐτοὺς ὀνομάζονται μανδαρίνοι. Γύρω ἀπὸ τὸ τείχος εἶναι ἡ ἐμπορικὴ πόλις ὅπου ζῆ ὁ ἄλλος κόσμος. Ἐπειτα ὑπάρχει δευτέρου χαμηλότερο τείχος. Οἱ δρόμοι εἶναι συνήθως στενοὶ καὶ ἀκάθαρτοι.

Στὸ βόρειο μέρος τῆς Κίνας ἔχουν κατασκευάσει οἱ Κινέζοι τὸ Μέγα Σινικὸν Τείχος. Ἔχει μῆκος 4 φορές ὅση εἶναι ἡ ἀπόσταση ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὴ Θεσσαλονίκη. Τὸ τείχος αὐτὸ τὸ εἶχαν κάμει, γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τοὺς βορείους γείτονές των Μογγόλους νὰ εἰσβάλουν στὴν Κίνα. (εἰκ. 26).

Ἀπὸ δῶ καὶ σαράντ' ἀ χρόνια ἔγινε ἐπανάσταση στὴν Κίνα, ἔδιωξαν τὸν

αυτοκράτορα, ἀνακήρυξαν τὴ Δημοκρατία καὶ θέλησαν νὰ προχωρήσουν στὸν νέο

Εἰκ. 26. Ἐνα μέρος ἀπὸ τὸ Μέγα Σινιζὸν Τεῖχος.

πολιτισμό. Ἔως σήμερον ὅμως ἡ χώρα των δὲν εἰρήνευσεν.

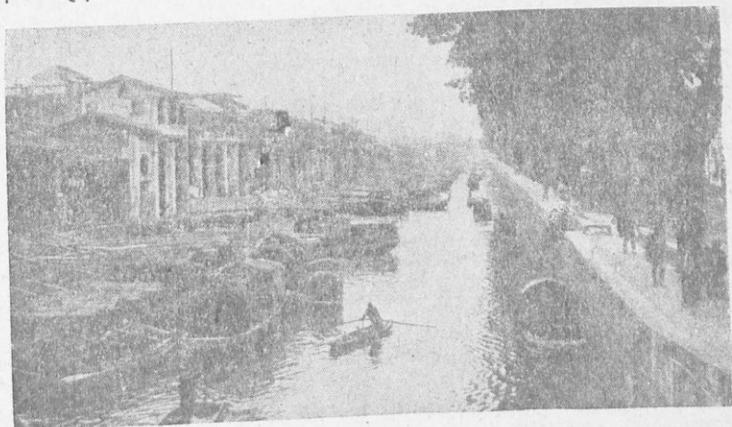

Εἰκ. 27. Ἡ Σαγκάη.

— Στὴν Κίνα ἀνήκει καὶ ἡ νῆσος Φορμόζα, ἡ ὁποία ἔχει 6 ἑκατομμύρια κατοί-
κους. Εὐδοκимоῦν ἐκεῖ πολὺ τὰ δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα παίρνουν τὴν καμφορά.

Πόλεις.

Ἡ Σαγκάη (3 ἐκ. 500 χιλ.). Κοντὰ στὶς ἐκβολὲς τοῦ Γιάνγκ—Τσέ. Εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλις καὶ ὁ σπουδαιότερος λιμένας τῆς Κίνας (εἰκ. 27).

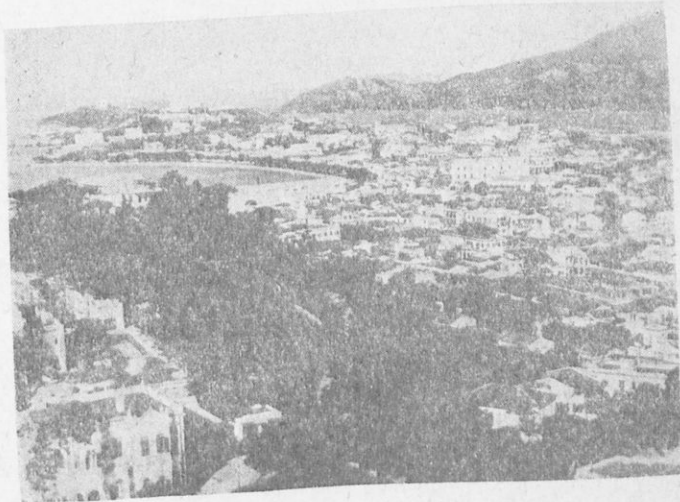

Εἰκ. 28. Καντὼν.

Τὸ Νανκίν (1 ἐκ.). Βρίσκεται κοντὰ στὴ Σαγκάη.

Τὸ Πεκίνον (1 ἐκ. 500 χιλ.) παλαιὰ πρωτεύουσα.

Ἡ Καντὼν (900 χιλ.). Μεγάλη παραλιακὴ ἐμπορικὴ πόλις τῆς Νοτίου

Εἰκὼν 29. Μακάου. Πορτογαλικὴ πόλις στὴν Κίνα.

Κίνας. Είναι κτισμένη στην έκβολή ποταμού. Τὸ 1/3 τῶν οἰκογενειῶν ζῆ μέσα σὲ βάρκες ἐπάνω στὸν ποταμό. Ἐξω ἀπὸ τὶς βάρκες ἔχουν κρεμασμένα μεγάλα καλάθια μὲ τὶς κότες τους, τὶς πάπιες τους κλπ. (εἰκ. 28).

Κοντὰ στὴν Καντὼν εἶναι τὸ νησί Χόγκ—Κόγκ τὸ ὁποῖον ἀνήκει στοὺς Ἄγγλους καὶ ἡ πόλις Μακάου ἡ ὁποία ἀνήκει στὴν Πορτογαλλία. (εἰκ. 29).

Συγκοινωνία.

Ἡ συγκοινωνία γίνεται μὲ τοὺς ποταμούς καὶ τὶς διώρυγες. Δρόμοι ὑπάρχουν λίγοι καὶ εἶναι πολὺ ἄσχημοι. Οἱ σιδηρόδρομοι εἶναι πολὺ λίγοι σχετικὰ μὲ τὴν ἔκταση τῆς χώρας.

Θ Β Ε Τ

Τὸ Θιβὲτ εἶναι ἡ πρὸ ὄρεινὴ καὶ ἄγνωστὴ χώρα. Ἄλλοτε ἦταν στὴν ἐξουσία τῆς Κίνας, ἀλλὰ πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἔγινε ἀνεξάρτητη.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους τοῦ Θιβὲτ λέγεται Νταλαί Λάμα. Πρωτεύουσα τοῦ Θιβὲτ εἶναι ἡ **Λάσσα**.

Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Νταλαί Λάμα μὲ χρυσοῦν στέγη εἶναι κτισμένα πάνω σὲ ἀπόκρημους βράχους.

Σὲ κανένα ἄλλο μέρος τοῦ Κόσμου δὲν ὑπάρχουν τόσοι καλόγηροι, ὅσοι στὸ Θιβέτ. Πιστεύουν στὸ Βούδα καὶ ζοῦν σὲ 3000 μοναστήρια πάνω στὰ βουνά.

Ι Ν Δ Ο Κ Ν Α

Ἰνδοκίνα λέγεται τὸ μέρος τῆς Ἀσίας, ποὺ εἶναι ἀνάμεσα στὶς Ἰνδίες καὶ τὴν Κίνα. Περιλαμβάνει τὸ Σιάμ, τὴ Μαλαισία καὶ τὴ Γαλλικὴ Ἰνδοκίνα. (εἰκ. 30).

Ἡ Ἰνδοκίνα παράγει ρύζι, καουτσούκ, βαμβάκι, σοῦσι. ἔχει πυκνὰ δάση, γιατί ἐκεῖ κάνει ζέστη καὶ πέφτουν πολλὲς βροχές.

Τὸ **Σιάμ** ἔχει πληθυσμὸ 15 ἑκατομ. Πολίτευμα κληρονομικὴ μοναρχία. Πρωτεύουσα τὸ **Βαγκόγκ** (900 χιλ.).

Ἡ **Μαλαισία** ἔχει πληθυσμὸ 1 περίπου ἑκατομμύριο. Ὅλος σχεδὸν ὁ πληθυσμὸς εἶναι στὴν πρωτεύουσα **Σιγγαπούρη**, ποὺ βρίσκεται σὲ ἔξαιρητικὴ θέση γιὰ τὴ συγκοινωνία μὲ τὴν Κίνα καὶ τὴν Ἰαπωνία, δηλαδὴ τὴν Ἄνω Ἀνατολή. Γι' αὐτὸ ἡ Σιγγαπούρη (800 χιλ.) εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους λιμένες τοῦ Κόσμου. Ἡ Σιγγαπούρη ἀνήκει στοὺς Ἄγγλους.

Ἡ **Γαλλικὴ Ἰνδοκίνα** ἔχει πληθυσμὸ 25 ἑκατομμύρια. Παράγει πολὺ ρύζι, ποὺ εἶναι ἡ κυρία τροφὴ τῶν κατοίκων.

Ι Ν Δ Ο Ν Η Σ Ι Α

Τὴν Ἰνδονησία ἀποτελοῦν τὰ ἐξῆς νησιά: Ἡ Σουμάτρα, ἡ Ἰάβα, ἡ Βόρνεος, ἡ Κελέβη, ἡ Τιμόρ, οἱ Μολοῦκες καὶ οἱ Φιλιππίνες. Ὅλα μαζί ἔχουν ἐπιφάνεια ὅσην ἡ Εὐρώπη. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι 74 ἑκατ. καὶ οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἀνήκουν στὴν κίτρινη φυλὴ.

Τὰ περισσότερα νησιά τῆς Ἰνδονησίας ἀνήκουν στὴν Ὀλλανδία, ἀλλὰ οἱ ἰθαγενεῖς ἐπανάστασαν καὶ ἐπέτμησαν τὴν ἀνεξαρτησία τῶν. Οἱ Ὀλλανδικὲς κτήσεις εἶχαν πληθυσμὸ 61 ἑκατομ. μὲ πρωτεύουσα τὴ **Βαταβία** στὴν Ἰάβα. Ἡ Ἰάβα ἔχει ἔκταση ὅσην ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ πληθυσμὸ 42 ἑκατομ. Εἶναι μεγάλο νησί, πολὺ εὐφορο καὶ πλούσιο σὲ ὀρυκτά.

Εἰκ. 30. Ἰνδοκίνα καὶ Ἰνδονησία.

Οἱ Φιλιππίνες (18 ἑκατ.) εἶναι ἀνεξάρτητες. Σπουδαιότερο νησί ἀπὸ αὐτὲς εἶναι ἡ Λουζόν, ὅπου ἡ πρωτεύουσα **Μανίλα** (1 ἑκ.). Στὴ Μανίλα ὁ Ἕλληνας Ἀδαμόπουλος ἔχει ἰδρύσει Πανεπιστήμιο, στὸ ὁποῖο φοιτοῦν ἰθαγενεῖς καὶ Ἀμερικανοί.

Ἡ Μεγάλη Βρετανία κατέχει τὸ βόρειο μέρος τῆς νήσου Βόρνεο, ὅπου ὑπάρχουν πλούσιες πετρελαιοπηγές.

Ἡ Πορτογαλία κατέχει μέρος τῆς νήσου Τιμόρ (500 χιλ. κάτοικοι). (Εἰκ. 31)

Εἰκ. 31. Γυναῖκες Ἰθαγενεῖς τῆς νήσου Τιμόρ.

Ι Α Π Ω Ν Ι Α

Θέση. Ἔκταση.

Ἡ Ἰαπωνία ἀποτελεῖται ἀπὸ πλῆθος νησιῶν. Εἶναι 4.000 περίπου νησιά μικρά καὶ μεγάλα, πού βρῖσκονται στὰ Α. τῆς Ἀσίας στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό. (Εἰκ. 32).

Τὰ νησιά αὐτὰ ἔχουν ἔκταση 5 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ἔδαφος.

Στὰ νησιά τῆς Ἰαπωνίας ὑπάρχουν πολλὰ ἠφαιστεία καὶ γίνονται σεισμοὶ σχεδὸν κάθε μέρα. Τὸ σπουδαιότερο ἠφαιστεῖο λέγεται Φουζί. Ἡ κορυφή του εἶναι σχεδὸν πάντα χιονισμένη. (Εἰκ. 33). Οἱ Ἰαπωνέζοι τεχνίτες τὸ ζωγραφίζουν σὲ ὅλα τους τὰ ἔργα (βάζα, εἰκόνες, παιχνίδια κλπ.).

Κλίμα.

Ἡ θερμοκρασία στὴν Ἰαπωνία εἶναι διαφορετικὴ στὰ διάφορα νησιά, γιὰτὶ διαφορετικὲς εἶναι οἱ ἀποστάσεις των ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό. Βρῖσκονται δηλαδὴ σὲ διάφορα γεωγραφικὰ πλάτη.

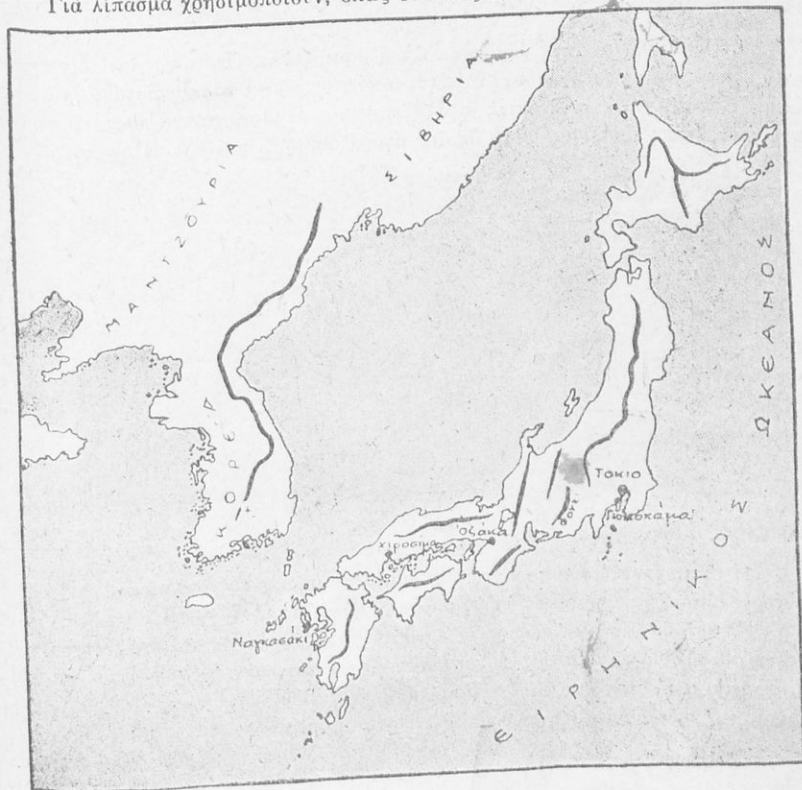
Στὴν Ἰαπωνία βρέχει πολὺ, ὅταν φυσοῦν ἄνεμοι ἀπὸ τὸν Ὠκεανὸ πρὸς τὴν Ἀσία. Τὸ ἴδιο συμβαίνει στὶς Ἰνδίες καὶ τὴν Κίνα. Ἐπειδὴ βρέχει πολὺ, σχημα-

ίζονται πολλοί ποταμοί. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ νησιά ἔχουν μικρὴ ἔκταση, οἱ ποταμοὶ ἔχουν μικρὸ μῆκος. Ἀπὸ τὶς βροχὲς τὰ βουνὰ εἶναι κατάρφνα.

Προϋόντα.

Καλλιεργήσιμα εἶναι μόνον τὰ 12% τοῦ ἐδάφους. Γι' αὐτὸ ὁ Ἰαπωνέζος οὔτε πιθαμὴ γῆς δὲν ἀφήνει ἀκαλλιεργητὴ. Δὲν ἐργάζεται σὰν γεωργός, ἀλλὰ ἔχει τὴν ἐπιμέλεια κηπουροῦ.

Γιὰ λίπασμα χρησιμοποιοῦν, ὅπως οἱ Κινέζοι, τὴν ἀνθρώπινη κόπρo, ἀλλὰ

Εἰκ. 32. Ἰαπωνία.

καὶ χημικὰ λιπάσματα. Στὰ παράλια μέρη χρησιμοποιοῦν γιὰ λίπασμα καὶ ψάρια.

Καλλιεργοῦν ρύζι, βαμβάκι, τσάι. Ἔχουν μουριεὶς γιὰ σποροτροφία. Ἐκτρέφουν πολλοὺς μεταξοσκώληκες σὲ ὅλη τὴ χώρα. Στὴν Ἰαπωνία ὑπάρχουν καὶ πάρα πολλὲς κερασιεὶς καὶ πολλὰ χρυσάνθεμα.

Ὀλυμπίας Μακρῆ. Γεωγραφικὰ Ἠπεύρων.

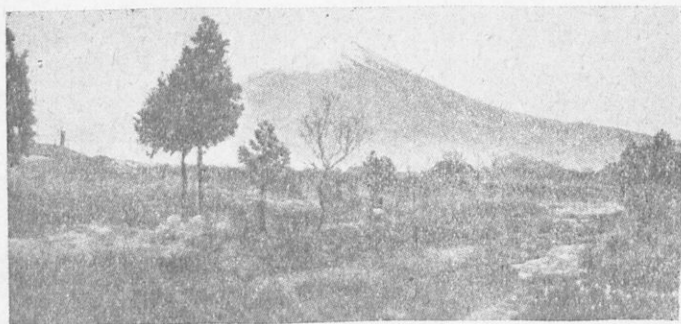
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Τὸ ρύζι ποὺ παράγουν δὲν τοὺς φθίνει, γιατί τὸ ρύζι εἶναι ἡ κυρία τροφή τους. Κρέας δὲν τρώγουν ἐκτὸς ἀπὸ χοιρινό, γιατί τοὺς τὸ ἀπαγορεύει ἡ θρησκεία τους. Τρώγουν ὅμως πουλερικά καὶ θαλασσινά.

Ἐλευθέρως γίνεται πολὺ μεγάλη. Βγάδουν ἀπὸ τὴ θάλασσα πολλὰ ψάρια, γιατί τὸ θαλάσσιο ρεῦμα Κοῦρο Σίβο φέρνει ἐκεῖ πλῆθος σαρδέλλες, σολομοῖς, ρέγγες, μπακαλιάρους κλπ. Μεγάλες ποσότητες θαλασσινῶν τὶς κάνουν κονσερβες καὶ τὶς στέλνουν στὸ ἔξωτερικό.

Βιομηχανία.

Στὴν Ἰαπωνία ἀναπτύχθηκε πολὺ ἡ βιομηχανία. Πρῶτον, γιατί δὲν ἔχουν πολὺ ἔδαφος νὰ καλλιεργήσουν καὶ ἔτσι ὁ κόσμος τρέχει στὰ ἐργοστάσια νὰ δουλέψῃ. Ἐπειτα, γιατί στέλνοντας στὸ ἔξωτερικό τὰ βιομηχανικά τους εἶδη ποὺ παράγουν, ἔχουν εἰσόδημα, μὲ τὸ ὁποῖον ἀγοράζουν ρύζι καὶ ὅτι ἄλλο χρειάζονται.

Εἰκ. 33. Τὸ Φουζί.

Ἡ βιομηχανία τους παράγει υφάσματα βαμβακερὰ καὶ μεταξωτά, χαρτὶ σὲ διάφορες ποιότητες, χημικὲς οὐσίες, σίριχα, παιχνίδια, ρολόγια κλπ.

Ἐπειδὴ οἱ Ἰαπωνέζοι ἐργάτες ἐργάζονται πολλὲς ὥρες καὶ παίρνουν μικρὸ ἡμερομίσθιο, συμφέρει στοὺς ἐργοστασιαρχοὺς νὰ πουλοῦν τὰ προϊόντα τους σὲ χαμηλὲς τιμές. Γι' αὐτὸ τὰ Ἰαπωνέζικα προϊόντα πλημμύρισαν τὶς ἀσιατικὲς ἀγορὰς καὶ ἔφθασαν ἀκόμη στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερική.

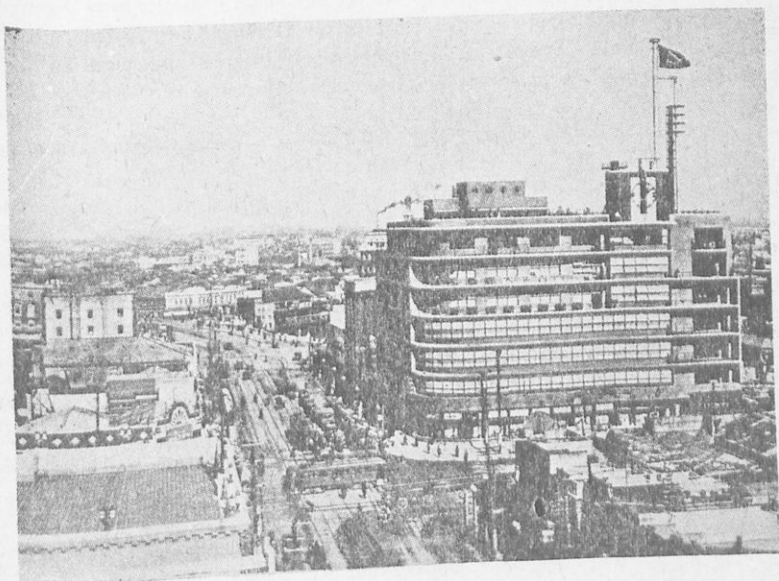
Κάτοικοι.

Ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἀπὸ τὰ πλεονεκτικότερα μέρη τοῦ κόσμου. Ἔχει πληθυσμὸ 73 ἑκατομμύρια.

Οἱ Ἰαπωνέζοι ἀνήκουν στὴν κίτρινη φυλὴ. Εἶναι ἔξυπνοι, ἐργατικοὶ καὶ φιλότιμοι. Ἐνίκησαν τοὺς Κινέζους καὶ τοὺς Ρώσους σὲ πολέμους ποὺ εἶχαν μαζί τους, ἀλλὰ τελευταῖα νικήθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς, οἱ ὁποῖοι μὲ δυὸ ἀτομικὲς βόμβες ἔκαναν τεράστιες καταστροφὲς σὲ δυὸ μεγάλες πόλεις τῆς Ἰαπωνίας (Χιροσίμα, Ναγκασάκι).

Ἐπειδὴ στὴν Ἰαπωνία γίνονται διαρκῶς σεισμοί, τὰ σπίτια τους καὶ πρὸ πάντων στὰ χωριὰ εἶναι μονόροφα καὶ καμωμένα ἀπὸ λεπτὸ ξύλο. Ἔτσι τὰ χωριὰ ἔχουν μεγάλη ἔκταση. Στὶς πόλεις κτίζουν ἀντισεισμικὲς οἰκοδομὲς ἀπὸ μπετὸν πολυώροφες.

Τὰ σπίτια τους τὰ ἔχουν στρωμένα μὲ ψάθες καὶ γιὰ νὰ κάθωνται, δὲν

Εἰκ. 34. Στὸ Τόκιο κτίζουν ἀντισεισμικὲς οἰκοδομὲς μὲ πολλὰ πατόματα.

ἔχουν καρέκλες, ἀλλὰ μαξιλάρια. Περπατοῦν μέσα στὸ σπίτι πάντα χωρὶς παπούτσια. Τὰ σπίτια τους εἶναι πολὺ καθαρὰ καὶ στολισμένα μὲ λουλούδια.

Ἠόλεις.

Τὸ Τόκιο (3 ἑκ. 500 χιλ.) πρωτεύουσα. Ἔχει ἔκταση 3 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ Παρίσι (εἰκ. 34).

Ἡ Γιοκοχάμα (1 ἑκ.). Λιμάνι στὰ νότια τοῦ Τόκιο. Εἶναι τὸ μεγαλύτερο λιμάνι τῆς Ἰαπωνίας.

Ἡ Ὄζάκκα (3 ἑκατ.). Λιμάνι μὲ πολλὰ ἐργοστάσια. Δάσος εἶναι οἱ καμινάδες τῆς.

Συγκοινωνία.

Σὲ ὅλες τὶς Ἰαπωνικὲς νήσους ὑπάρχει πυκνὸ δίκτυο ἀπὸ σιδηροδρόμους. Μεγάλα πλοῖα καὶ ἀεροπλάνα συνδέουν τὴν Ἰαπωνία μὲ τὰ ἄλλα μέρη. Ὁ

ἐμπορικὸς στόλος τῆς ἦταν πρὶν ὁ τρίτος τοῦ Κόσμου. Τώρα λιγόστεψε καὶ ἔχει τὴν 8η θέση.

Κ Ο Ρ Ε Α

Ἡ Κορέα εἶναι χερσόνησος τῆς Ἀσίας. Βρίσκεται ἀπέναντι στὴν Ἰαπωνία.

Ἔχει 24 ἑκατομμύρια κατοίκους. Μετὰ τὸν II Παγκόσμιον Πόλεμον ἡ Κορέα χωρίστηκε σὲ Βόρειο Κορέα (5 ἑκ.) ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τῆς Ρωσσίας καὶ σὲ Νότιο Κορέα (19 ἑκ.) ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Σ Ι Β Η Ρ Ι Α

Θέση. Ἔκταση.

Σιβηρία λέγεται τὸ βόρειο μέρος τῆς Ἀσίας. Ὅλο αὐτὸ τὸ μέρος ἀνήκει στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση. Ἔχει ἔκταση μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, ἀλλὰ πληθυσμὸς λίγο, μόλις 20 ἑκατομμύρια.

Ἔδαφος.

Στὸ δυτικὸ μέρος τῆς Σιβηρίας εἶναι τὰ Οὐράλια ὄρη, τὰ ὁποῖα τὴ χωρίζουν ἀπὸ τὴν Εὐρώπη. Στὰ ἀνατολικά εἶναι τὰ ὄρη Στανοβί. Στὸ νότιο μέρος εἶναι ἄλλες ὑψηλές ὄροσειρές.

Τὸ βόρειο καὶ τὸ κεντρικὸ μέρος τῆς Σιβηρίας εἶναι μιὰ μεγάλη πεδιάδα.

Κλίμα.

Ὁ χειμώνας στὴ Σιβηρία διαρκεῖ πολὺ καὶ κάνει πολὺ κρύο. Ὑπάρχουν μέρη, στὰ ὁποῖα ἡ θερμοκρασία φθάνει τοὺς 50^ο κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν. Τὸ κρύο ὅμως εἶναι ὑποφερτό, γιατί δὲν φυσοῦν ἄνεμοι.

Τὸ καλοκαίρι κρατᾷ λίγο. Σὲ μέρη ποὺ εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα ἡ θερμοκρασία φθάνει τοὺς 40^ο.

Τὸ ὕψος τῆς βροχῆς εἶναι μικρὸ. Βρέχει τὸ καλοκαίρι. Τὸ χειμῶνα ἡ Σιβηρία σκεπάζεται μὲ λεπτὸ στρώμα χιονιοῦ.

Ποταμοὶ - Λίμνες.

Οἱ ποταμοὶ (Λένας, Ὀβης, Γενισῆς) πηγάζουν ἀπὸ τὰ βουνὰ ποὺ εἶναι στὸ νότιο μέρος καὶ χύνονται στὸ Βόρειο Παγωμένον Ὠκεανό. Τὸ μήκος τῶν ποταμῶν εἶναι μεγάλο. Ἐπειδὴ περνοῦν ἀπὸ πεδιάδα, τὸ νερὸ τῶν τρέχει σιγά. Ζοῦν μέσα σ' αὐτοὺς ψάρια. Τὸ χειμῶνα οἱ ποταμοὶ παγώνουν.

Μεγάλη λίμνη τῆς Σιβηρίας εἶναι ἡ Βαϊκάλη.

Βλάστηση - Πρωτόντα.

Στὸ βόρειο μέρος τῆς πεδιάδας τῆς Σιβηρίας δὲ ὑπάρχουν δένδρα, γιατί τὸ μέρος εἶναι παγωμένο.

Νοτιώτερα είναι η Ζώνη τῶν Δασῶν. Στὰ δάση αὐτὰ ζοῦν ζῶα μὲ καλὴ γούνα (ἀρκουδες, λύκοι καὶ ἄλλα).

Πιὸ νότια εἶναι χώρα γεωργικὴ. Ἐκεῖ κάνει ἀρκετὴ ζέστη, ὥστε νὰ ὠριμάζουν τὰ σιτηρὰ καὶ πατάτες. Ἐκτρέφουν ἐκεῖ πολλὰ ζῶα καὶ πουλερικά, γι' αὐτὸ παράγονται μεγάλες ποσότητες βουτύρου καὶ αὐγῶν.

Στοὺς ποταμοὺς ψαρεύουν προπάντων σολομούς.

Πόλεις.

Οἱ πόλεις τῆς Σιβηρίας βρίσκονται στὴ γεωργικὴ περιοχὴ τῆς.

Ὅμσκ (250 χιλ.).

Τόμσκ (150 χιλ.).

Ἰρκούτσκ (250 χιλ.) κοντὰ στὴ λίμνη Βαϊκάλη.

Βλαδιβοστόκ (200 χιλ.) λιμάνι στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό.

Κάτοικοι.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Ρῶσοι καὶ ἰθαγενεῖς μογγολικῆς φυλῆς.

Συγκοινωνία.

Τὴ Σιβηρία διασχίζει ὁ Ὑπερσιβηρικὸς σιδηρόδρομος. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, περνᾷ ἀπὸ τὴ γεωργικὴ περιοχὴ τῆς Σιβηρίας καὶ τελειώνει στὸ Βλαδιβοστόκ. Μὲ τὸν Ὑπερσιβηρικὸ ἔρχονται στὴν Εὐρώπη σιτηρὰ, κρέας, δέρματα, βούτυρο, πουλερικά καὶ αὐγά.

ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ

Τὸ Τουρκεστὰν βρίσκεται στὰ ΝΔ τῆς Σιβηρίας. Στὸ δυτικὸ του μέρος ἔχει τὸν Οὐράλη ποταμὸ καὶ τὴν Κασπία θάλασσα, στὰ νότιά του τὴν Περσία, τὸ Ἀφγανιστὰν καὶ τὸ ὄρος Κουὲν Λούν. Στὰ ἀνατολικά του εἶναι ἡ Μογγολία καὶ στὰ Βόρεια του ἡ Σιβηρία.

Τὸ Κουὲν Λούν εἶναι μιὰ ὄροσειρὰ βορείως τῶν Ἰμαλαίων. Ἐχει ἔκταση μεγαλύτερη ἀπὸ τὰ Ἰμαλαία, ἀλλὰ εἶναι χαμηλότερο ἀπ' αὐτὰ.

Τὸ Τουρκεστὰν ἔχει ἔκταση 30 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ μέρος του, πού εἶναι κοντὰ στὴν Κασπία, εἶναι πολὺ χαμηλό. Πρὶν σ' ὄλο τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦταν μιὰ μεγάλη λίμνη. Ἐνα μέρος τῆς λίμνης ἀποξηράνθηκε καὶ ἔμεινε ἡ Κασπία καὶ ἡ Ἀράλη. Ἐπειδὴ γίνεται μεγάλη ἐξάτμιση, ἡ Κασπία ἐξοκολουθεῖ νὰ μικραίνει.

Τὸ κλίμα εἶναι ἡπειρωτικό.

Παράγονται ἐκεῖ σιτηρὰ, βαμβάκι καὶ γίνεται κτηνοτροφία.

Τὸ Δυτικὸ Τουρκεστὰν ἀνήκει στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση καὶ τὸ Ἀνατολικὸ στὴν Κίνα.

Τὸ Δυτικὸ ἔχει 14 ἑκατομμύρια κατοίκους καὶ πρωτεύουσα εἶναι ἡ Τασκένδη (500 χιλ.). Συνδέεται μὲ σιδηρόδρομο μὲ τὴ Ρωσία.

Τὸ Ἀνατολικὸ ἔχει 3 ἑκατομμύρια κατοίκους.
Τὸ Τουρκεστάν εἶναι ἡ πατρίδα τῶν Τούρκων.

ΜΟΓΓΟΛΙΑ

Ἡ Μογγολία βρίσκεται στὰ Νότια τῆς Σιβηρίας.

Γύρω ἀπ' αὐτὴν ὑπάρχουν βουνά, τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουν τὶς βροχὲς καὶ γι' αὐτὸ ὑπάρχει ἐκεῖ ἡ ἔρημος Γόβη.

Τὸ κλίμα εἶναι ἠπειρωτικό. Τὸ χειμῶνα κάνει πολὺ κρύο καὶ τὸ καλοκαίρι ἡ ζέστη εἶναι ἀνυπόφορη. Ἀνθρώποι μποροῦν νὰ ζοῦν μόνο στὶς πλαγιὰς τῶν βουνῶν.

Ἐχει 2 ἑκατομμύρια κατοίκους.

Ἡ βόρειος Μογγολία ἀνήκει στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωσι καὶ ἡ νότιος στὴν Κίνα.

Μιὰ μογγολικὴ φυλὴ ἦταν οἱ Οὐννοι. Στὰ παλαιὰ χρόνια αὐτοὶ μὲ ἀρχηγὸ τὸν Ἀτίλα ἔφθασαν ὡς τὴν Εὐρώπη. Ὅταν ὁ Ἀτίλας πέθανε, τὸ κράτος τῶν παρήκμασε. Τότε ἄλλοι γύρισαν πίσω στὴ Μογγολία καὶ ἄλλοι ἐγκατεστάθησαν κοντὰ στὸ Βόλγα ποταμὸ τῆς Ρωσσίας. Ἀπ' αὐτούς, πού ἔμειναν στὸ Βόλγα, κατάγονται οἱ Βούλγαροι.

ΜΑΝΤΖΟΥΡΙΑ

Ἡ Μαντζουρία βρίσκεται στὰ ΒΑ τῆς Κίνας.

Ἐχει ἕκτασι 7 φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐπειδὴ βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, ἔχει κλίμα ἠπειρωτικὸ δηλαδὴ ζέστη τὸ καλοκαίρι καὶ κρύο τὸ χειμῶνα.

Στὰ μέρη, πὺ ποτίζονται, παράγεται μεγάλη ποσότητα σόγιας. Ἡ σόγια εἶναι ὄσπριο πολὺ θρεπτικὸ, ἀπὸ τὸ ὁποῖο βγάζουν καὶ λάδι (λάδι σόγιας). Στὴ Μαντζουρία ὑπάρχουν καὶ λειβάδια, στὰ ὁποῖα ἐκτρέφονται ζῶα. Ἐχει πετροκάρβουνο καὶ σιδηρομεταλλεύματα. Γενικὰ εἶναι χώρα πλουσία.

Οἱ κάτοικοι εἶναι 43 ἑκατομμύρια (Κινέζοι, Ἰαπωνέζοι). Ἀνήκει στὴν Κίνα **Μοῦκδεν** (800 χιλ.).

Ἡ Μαντζουρία ἔχει σιδηροδρόμους, πὺ συνδέονται μὲ τὸν Ὑπερσιβηρικὸ καὶ μὲ τοὺς σιδηροδρόμους τῆς Κορέας καὶ τῆς Κίνας.

Ἀσκήσεις.

1. Ἐνα πλοῖο, πὺ φεύγει ἀπὸ τὸ Βλαδιβοστόκ γιὰ τὴ Μεσόγειο, ἀπὸ ποῖα μέρη θὰ περάσῃ;
2. Ἐνα πλοῖο πὺ φεύγει ἀπὸ τὴ Σμύρνη, τί μπορεῖ νὰ φορτώσῃ;
3. Ἀπὸ ποῖα μέρη φορτώνουν στὰ πλοῖα τὸ πετρέλαιο τοῦ Ἰράκ;
4. Γιατὶ ὁ χειμῶνας εἶναι ἡ καλύτερη ἐποχὴ γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους τῶν Ἰνδιῶν;

5. Ἀπὸ τῆ ροῆ τῶν ποταμῶν τῆς Σιβηρίας νὰ βρῆς κατὰ ποῦ κλίνει τὸ ἔδαφός της.

6. Γιατὶ οἱ ποταμοὶ τῆς Σιβηρίας πολλοὺς μῆνες εἶναι παγωμένοι, δὲν παγώνουν ὁμως οἱ ποταμοὶ τῆς Κίνας ;

ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Μικρὰ Ἀσία

Συρία

Παλαιστίνη (Κράτος τοῦ Ἰσραήλ)

Μεσοποταμία (Ἰράκ)

Ἀραβία

Περσία (Ἰράν)

Ἀφγανιστάν

Ἰνδίες (Ἰνδοστάν, Πακιστάν)

Κεϋλάνη

Βερμανία

Κίνα

Θιβέτ

Ἰνδοκίνα

Ἰνδονησία

Ἰαπωνία

Κορέα

Σιβηρία

Τουρκεστάν

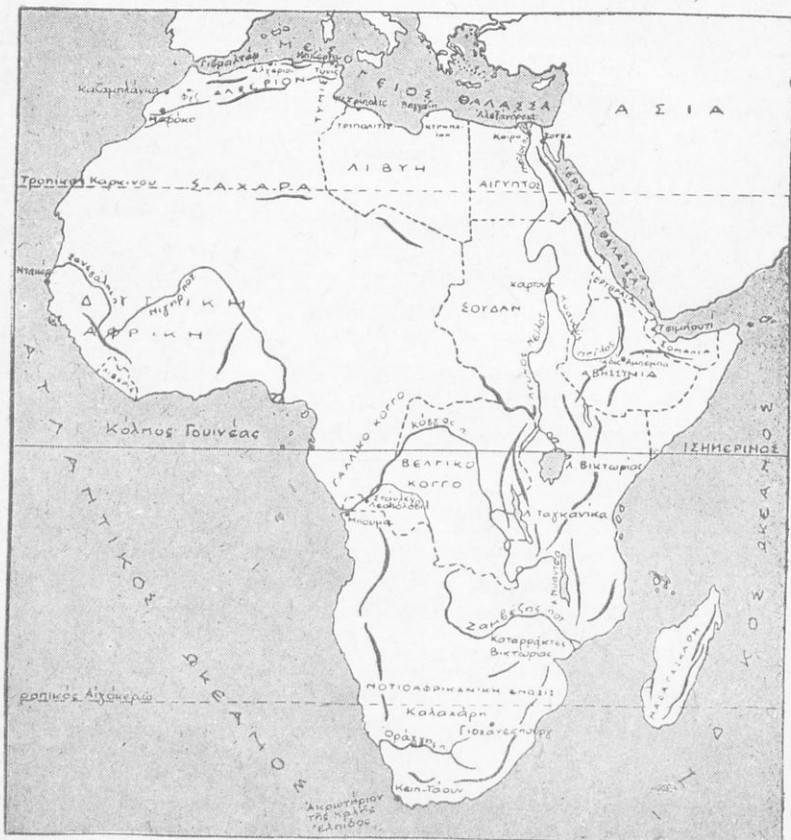
Μογγολία

Μαντζουρία

ΑΦΡΙΚΗ

Θέση. Έκταση.

Ἡ Ἀφρικὴ ἔχει ἔκταση 3 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Εὐρώπη.
Ἀπὸ τὴν Εὐρώπη χωρίζεται μὲ τὴ Μεσόγειο Θάλασσα (εἰκ. 35).

Εἰκ. 35. Ἡ Ἀφρικὴ.

Ἀπὸ τὴν Ἀσία χωρίζεται μὲ τὴ διώρυγα τοῦ Σουέζ καὶ τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα.

Ἐκ τῆς ἰστορίας τῆς Ἀφρικῆς εἶναι καὶ ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός.

Δυτικά της εἶναι ὁ Ἀτλαντικὸς, ὁ ὁποῖος σχηματίζει τὸ μεγάλο κόλπο τῆς

Γουινέας.

Ἐδαφος.

Ἡ Ἀφρικὴ εἶναι ἓνα μεγάλο ὄροπέδιο. Κοντὰ στὰ παράλια ὑπάρχουν στενὲς πεδιάδες.

Τὸ ὄροπέδιο σχηματίζει βαθμίδες ἀπὸ τὰ παράλια πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ καὶ ἔχει βουνὰ ἠφαιστειογενῆ καὶ χαμηλὰς ἐκτάσεις. Μὲ τέτοιο ἔδαφος ἡ συγκοινωνία ἀπὸ τὰ παράλια στὸ ἐσωτερικὸ εἶναι δύσκολη καὶ γι' αὐτὸ οἱ λαοὶ τῆς Ἀφρικῆς ἔμειναν ἀπομονωμένοι ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον.

Τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς δὲν σχηματίζουν πολλοὺς κόλπους καὶ ἀκρωτήρια. Τὸ μήκος τῶν εἶναι μικρὸ σχετικὰ μὲ τὴν ἔκτασιν τῆς Ἠπείρου.

Κλίμα.

Ὁ Ἰσημερινὸς περνᾷ ἀπὸ τὸ μέσον τῆς Ἀφρικῆς. Γι' αὐτὸ ἡ Ἀφρικὴ εἶναι θερμὴ ἡπειρος.

Στὰ μέρη της, ποὺ εἶναι στὴ Ζώνη τοῦ Ἰσημερινοῦ δηλαδὴ στὴ Διακεκαυμένη Ζώνη, βρέχει πολὺ, κάνει καὶ πολλὴ ζέστη. Ζέστη καὶ ὑγρασία κάνουν τὸ κλίμα πολὺ ἀνθυγιεινόν.

Στὰ βόρεια καὶ στὰ νότια τῆς Διακεκαυμένης Ζώνης, δηλαδὴ στὴς Τροπικὰς Χῶρας, κάνει ζέστη, ἀλλὰ ὑπάρχει περίοδος ποὺ βρέχει καὶ περίοδος ποὺ δὲν βρέχει.

Τὰ δυὸ ἄκρα τῆς Ἀφρικῆς ἀπέχουν σχεδὸν τὸ ἴδιον ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν.

Ἐκεῖ τὸ κλίμα εἶναι περίπου ὅπως τῶν εὐρωπαϊκῶν παραλίων τῆς Μεσογείου.

Στὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀφρικῆς μέσα στὸ ἐσωτερικὸ εἶναι ἡ μεγάλη ἔρημος Σαχάρα καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ νοτίου μέρους της εἶναι ἡ ἔρημος Καλαχάρι. Στὰ μέρη αὐτὰ δὲν βρέχει, γιὰ τὸ ὅτι οἱ ἄνεμοι ποὺ περιέχουν ὑγρασίαν, δὲν φθάνουν ὡς ἐκεῖ. Στὴν ἔρημον ἡ θερμοκρασία τὸ καλοκαίρι τὴν ἡμέραν φθάνει τοὺς 50° καὶ τὸ χειμῶνα καταβαίνει 5° κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν.

Ποταμοί.

Στὰ μέρη ποὺ πέφτουν πολλὰς βροχὰς ἔχουν τὴν ἀρχὴν τους μεγάλοι ποταμοί, ὅπως :

Ὁ Νεῖλος, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν λίμνην τῆς Βικτωρίας καὶ ἀπὸ ἄλλας μεγάλας λίμνες, ποὺ βρίσκονται στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀφρικῆς. Στὴν ἀρχὴν τὰ νερά του εἶναι καθαρὰ καὶ λέγεται ἐκεῖ Λευκὸς Νεῖλος. Ἐπειτα ἐνώνεται μὲ τὸν Κυανοῦν Νεῖλον, ποὺ καταβάλλει πολλὰ χρώματα ἀπὸ τὴν Ἀβυσσηνίαν, καὶ ἔτσι τὸ νερὸ του θολώνει.

Στὸ δρόμον του σχηματίζει πολλοὺς καταράκτες. Τὸ καλοκαίρι, ποὺ εἶναι ἡ περίοδος τῶν βροχῶν, δέχεται πρὸ πολλὰ νερά.

Ὁ Νεῖλος διασχίζει τὴν Αἴγυπτον καὶ χύνεται στὴ Μεσόγειον, ὅπου ἔχει σχη-

ματίσει ένα μεγάλο Δέλτα. Είναι ο δεύτερος σε μήκος ποταμός της Γης (6.500 χιλιόμετρα). Μεγαλύτερός του είναι ο Μισισσιπής της Αμερικής (7.200 χιλιόμε.).

Ο Κόγγος είναι μικρότερος από το Νείλο (4.200 χιλιόμετρα), αλλά έχει περισσότερα νερά όλες τις εποχές. Έχει πολλά νερά, γιατί τρέχει κοντά στον Ίσημεριγό και δέχεται παραποτάμους και από το νότιο ημισφαίριο και από το βόρειο. Τις εποχές που δεν βρέχει στο ένα ημισφαίριο, βρέχει στο άλλο κι' έτσι πάντα τροφοδοτείται ο Κόγγος με πολύ νερό από βροχές.

Ο Κόγγος πηγάζει από τη λίμνη Ταγκανίκα, περνά από τη μικρή λίμνη Στάνλεϋ από την οποία χύνεται με 32 καταρράκτες και καταλήγει στον Ατλαντικό. Κατεβάζει τόσο πολύ νερό στη θάλασσα, ώστε στις εκβολές του ή θάλασσα έχει γλυκό νερό σε απόσταση 20 χιλιόμετρα από την παραλία.

Άλλοι ποταμοί της Αφρικής είναι ο Νίγηρ, αυτός χύνεται στὸν κόλπο της Γουινέας. Ο Σενεγάλης χύνεται στον Ατλαντικό. Ο Ζαμβέζης σχηματίζει τους καταρράκτες της Βικτωρίας, οι όποιοι είναι από τα θαυμασιώτερα θέαματα του Κόσμου και χύνεται στον Ίνδικό Ωκεανό. Ο Οράγγης σχετικά μικρός ποταμός στη Νότιο Αφρική.

Πληθυσμός.

Η Αφρική έχει πληθυσμό μόνο 150 εκατομμύρια.

Στις πολύ θερμές χώρες της οι ιθαγενείς είναι μαύροι.

Στις εύκρατες ζώνες έχουν εγκατασταθή και πολλοί ευρωπαίοι. Στα βόρεια Ισπανοί, Γάλλοι, Ιταλοί. Στα νότια κυρίως Άγγλοι, αλλά και Ολλανδοί. Υπάρχουν σε πολλά μέρη και Έλληνες, Βέλγοι, Γερμανοί.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Όεση.

Η Αίγυπτος βρίσκεται στα ΒΑ μέρος της Αφρικής. Το εύφορο μέρος της Αίγυπτου είναι μια στενή λωρίδα, που έγινε από προσχώσεις του ποταμού Νείλου. Τη διασχίζει ολόκληρη από τα νότια προς τα βόρεια ο Νείλος. Το πλάτος της λωρίδας είναι το πολύ 20 χιλιόμετρα, μόνον στο Δέλτα είναι φαρδύτερη. Η εύφορη αυτή λωρίδα κατοικείται. Το άλλο μέρος της Αίγυπτου είναι έρημος. Αν δεν υπήρχε ο Νείλος, όλη η Αίγυπτος θα ήταν μια έρημος.

Κλίμα.

Στην Αίγυπτο κάνει πολλή ζέστη και οι βροχές είναι σπάνιες στο έσωτερικό. Στα παράλια όμως βρέχει.

Το καλοκαίρι ο Νείλος ξεχειλίζει. Αυτό γίνεται, γιατί τότε φθάνουν στην Αίγυπτο με το Νείλο τα πολλά νερά της βροχής από το έσωτερικό της Αφρικής. Με το ξεχειλίσιμα ο Νείλος αφήνει λάσπη στα χωράφια, που τα κάνει πολύ εύφορα.

Προϊόντα.

Υστερα από το ξεχείλισμα, όταν τα χωράφια στεγνώσουν λίγο, οί Αιγύπτιοι σπέρνουν βαμβάκι, ζαχαροκάλαμο, σιτάρι, άραποσίτι, ρύζι, όσπρια, λαχανικά, καρπούζια κλπ. Οί φντείες τους σέ λίγο καιρό μεγαλώνουν, γιατί τó χώμα είναι πλούσιο και ó καιρός ζεστός.

Βαμβάκι περισσότερο από την Αίγυπτο παράγει μόνο ή Αμερική και οί Ινδίες, αλλά τής Αιγύπτου είναι τó καλύτερο τού Κόσμου. Έχει ίνες μακρές, λεπτές και γυαλιστερές, γιατί αναπτύσσεται σέ έδαφος, πού έχει ύγρασία, ενώ ó αέρας έχει ξηρασία. Καί ó σπόρος είναι έξαιρετικής ποιότητας. Τόν έχρησιμοποίησε πρώτος στην Αίγυπτο ó Έλλην Σακελλαρίδης. Τó βαμβάκι Σακελλαρίδη μοιάζει σάν μετάξι. Τó μεγαλύτερο εισόδημα τής Αιγύπτου προέρχεται από τήν έξαγωγή βαμβακιού. Γι' αυτό τó ονομάζουν λευκό χρυσάφι.

Η Αίγυπτος έχει χουρμαδιές, οί όποιες παράγουν πολλούς χουρμάδες και σέ ποιότητα έξαιρετική. Έχει μπανανιές και άλλα φυτά τών θερμών χωρών.

Κτηνοτροφία έχει κυρίως προβάτων. Γι' τρέφουν μέ χόρτο, πού σπέρνουν στά χωράφια. Πουλερικά έχουν άφθονα. Για τίσ γεωργικές έργασίες έχουν βόδια. Έχουν και πολλές καμήλες. Τίς χρησιμοποιούν για νά τίς φορτώνουν και μ' αυτές ταξιδεύουν και μέσα στην έρημο.

Στήν Αίγυπτο υπάρχει και πετρέλαιο (κοντά στό Σουέζ).

Βιομηχανία.

Έπειδή ή Αίγυπτος παράγει πολύ βαμβάκι, έχει και τή σχετική βιομηχανία, δηλαδή έργοστάσια πού βγάζουν τó κονκούτσι από τó βαμβάκι, άλλα έργοστάσια πού κάνουν κλωστές, ύφασματα κλπ.

Έπειδή παράγεται πολύ ζαχαροκάλαμο, υπάρχουν έργοστάσια, πού κάνουν από αυτό ζάχαρη.

Από τά ζώα παίρνουν πολλά δέρματα και έχουν βιομηχανία δερματίνων ειδών (παπούτσια, τσάντες κλπ.).

Υπάρχει και βιομηχανία σιγαρέτων με καπνό ντόπιο άλλα και με καπνό, πού εισάγουν από τó έξωτερικό (Έλλάδα—Τουρκία).

Είχ. 36. Η Αίγυπτος.

Εἰσαγωγή—Ἐξαγωγή.

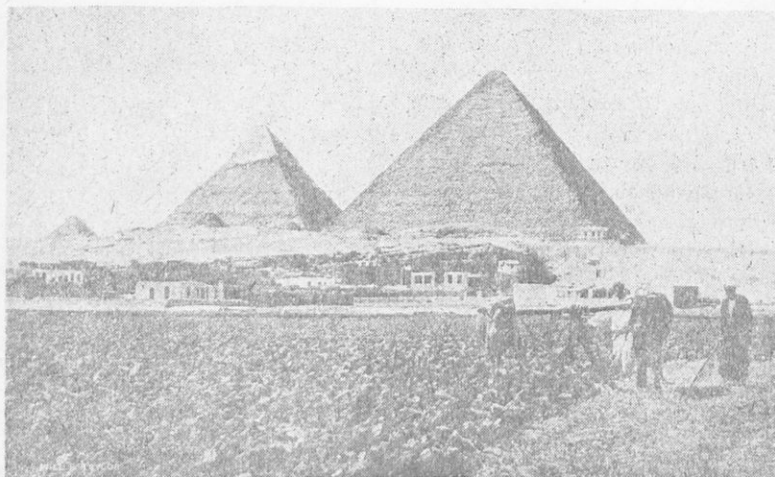
Ἐξάγονται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο πάρα πολὺ βαμβάκι, σιγαρέττα, ρύζι, λαχανικά, δερμάτινα εἶδη.

Εἰσάγονται πετροκάρβουνα, καπνός, υφάσματα, μηχανήματα καὶ ἄλλα.

Κάτοικοι.

Τὸ μέρος τῆς Αἴγυπτο, ποὺ ποτίζεται ἀπὸ τὸ Νεῖλο, ἔχει ἕκταση ὅση σχεδὸν ἡ Μακεδονία. Ἡ μικρὴ ὅμως αὐτὴ περιοχὴ, ὅλο πεδιάδα, εἶναι τόσο εὐφορη, ὥστε ζοῦν ἐκεῖ 19 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι.

Τὰ 5/7 τῶν κατοίκων εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἴγυπτίων καὶ μιλοῦν

Εἰκ. 37. Οἱ πυραμίδες.

αραβικά. Ἄλλοι ὀνομάζονται Φελλάχοι καὶ ἄλλοι Κόπτες.

Οἱ Φελλάχοι εἶναι γεωργοί. Τὰ χωριά τους διασκορπισμένα στὶς ὄχθες τοῦ Νεῖλου εἶναι μικρὰ καὶ ἄθλια. Οἱ Φελλάχοι εἶναι μουσουλμάνοι.

Οἱ Κόπτες εἶναι λίγοι. Εἶναι χριστιανοὶ μονοφυσίτες. Αὐτοὶ εἶναι ἔμποροι, τεχνίτες καὶ ζοῦν στὶς πόλεις.

Τὰ ἄλλα 2/7 τῶν κατοίκων εἶναι Ἕλληνες, Σύριοι, Ἴταλοί, Ἀγγλοὶ, Γάλλοι, Ἑβραῖοι, Ἀραβες, Μαῦροι καὶ Τοῦρκοι. Οἱ Τοῦρκοι εἶναι μπέηδες, πασάδες κλπ., οἱ ὁποῖοι ἔμειναν ἐκεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἀριστοκρατία τῆς Αἴγυπτο.

Ἕλληνες στὴν Αἴγυπτο ζοῦν περὶ τὶς 140 χιλιάδες. Μερικοὶ ἐπλούτισαν καὶ ἔγιναν ἐθνικοὶ εὐεργέτες ὅπως ὁ Σιβιτανίδης, Μπενάκης, Κότσικας καὶ ἄλλοι.

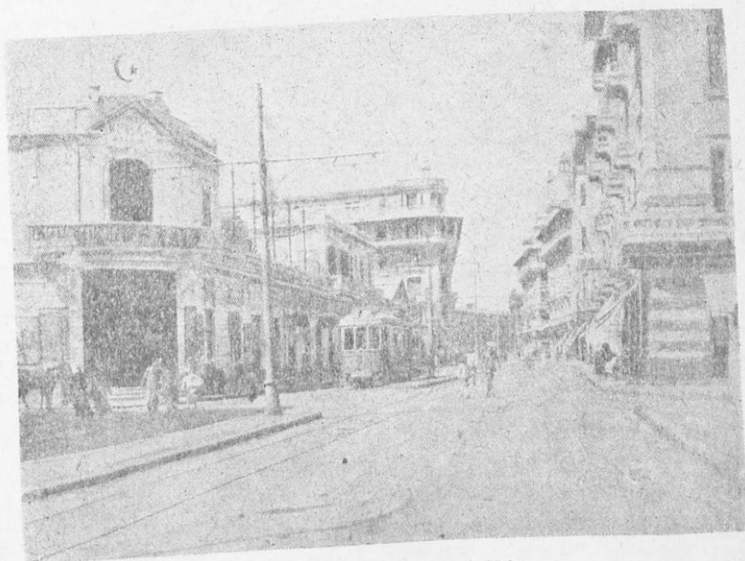
Στὴν Αἴγυπτο οἱ Ἕλληνες ἔχουν παροικίες μὲ θαυμάσια σχολεῖα, μεγάλα νοσοκομεία καὶ ἄλλα ἰδρύματα. Οἱ Ἕλληνες βοήθησαν πολὺ στὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς Αἰγύπτου.

Τὴν Αἴγυπτο ἐπισκέπτονται πολλοὶ ξένοι γιὰ νὰ ἰδοῦν τὰ ἀρχαῖα, δηλαδὴ τὶς μεγάλες πυραμίδες, τοὺς ναοὺς, τὰ μουσεῖα, τὶς μούμιες καὶ ἄλλα. Οἱ πυραμίδες ἔχουν ὕψος πᾶνω ἀπὸ 100 μέτρα καὶ εἶναι κτισμένες μὲ πέτρες (εἰκ. 37). Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι πίστευαν ὅτι ἡ ζωὴ συνεχίζεται μετὰ θάνατο, ἀλλὰ μόνον ἂν διατηρηθῆ τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ. Γι' αὐτὸ τοὺς νεκροὺς τοὺς ταρίχευαν. Ἡξεραν τόσο πολὺ καλὰ νὰ ταρίχευουν, ὥστε τὰ πτώματα διατηροῦνται ὡς σήμερα. Αὐτὰ εἶναι ποὺ λέγονται μούμιες.

Ἡ Αἴγυπτος εἶναι βασιλεία. Ἔως πρὶν λίγο τὴν διοικοῦσαν οἱ Ἄγγλοι καὶ εἶχαν ἐκεῖ Ἄγγλον Ἀρμοστή. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου οἱ Ἄγγλοι ἔφυγαν καὶ ἡ Αἴγυπτος εἶναι τώρα ἀνεξάρτητη.

Πόλεις.

Τὸ Κάιρο (1 ἐκ. 300 χιλ.) πρωτεύουσα. Εἶναι μεσογειακὴ πόλις κτισμένη ἐκεῖ ὅπου ἀρχίζει τὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου. Εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλις τῆς Ἀφρικῆς.

Εἰκ. 38. Ἐνας δρόμος στὸ Κάιρο.

Ἡ εὐρωπαϊκὴ συνοικία τοῦ Καΐρου εἶναι μεγάλη μὲ μεγάλα κτίρια καὶ καταστήματα. (εἰκ 38). Ἡ συνοικία τῶν ἰθαγενῶν εἶναι μικρὴ μὲ στενοὺς δρό-

μους και μικρά μαγαζιά. Έχει ἄθλια σπίτια. Εὐρωπαῖοι δὲν ζοῦν στὴ συνοικία αὐτή, ἐκτὸς ἀπὸ λίγους Ἑλληνας μπακάληδες.

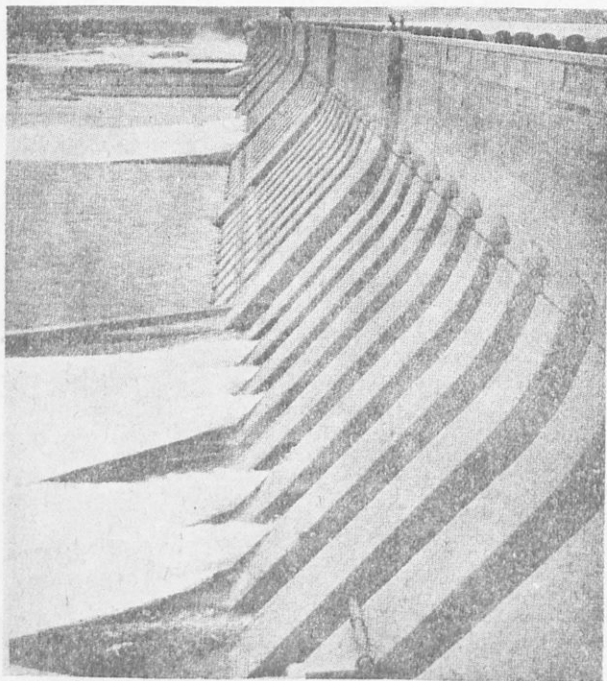
Ἡ Ἑλλάς (700 χιλ.). Μεγάλο ἐμπορικὸ λιμάνι στὴ Μεσόγειο. Τὴν ἔκτισε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος και γιὰ πολλὰ χρόνια ἦταν σπουδαῖο κέντρο ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ μὲ Ἑλληνικὸ Πανεπιστήμιο και Βιβλιοθήκη. Ἐκεῖ εἶναι ἡ ἐδρα τοῦ Ἑλληνος Πατριάρχου ὅλων τῶν ὀρθοδόξων τῆς Ἀφρικῆς.

Τὸ Πόρτ - Σάιτ (130 χιλ.) βρίσκεται στὴ Μεσόγειο ἐκεῖ ὅπου ἀρχίζει ἡ διώρυγα, πὸν ἐνώνει τὴ Μεσόγειο μὲ τὴν Ἑρυθρὰ Θάλασσα.

Τὸ Σουέξ (50 χιλ.) εἶναι στὴν Ἑρυθρὰ Θάλασσα, ἐκεῖ ὅπου τελειώνει ἡ διώρυγα.

Τὰ πλοῖα, γιὰ νὰ περάσουν τὴ διώρυγα, κάνουν 18 ὥρες, γιὰτὶ ἐκεῖ μέσα πλέουν μὲ μικρὴ ταχύτητα. Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο περνοῦσαν κάθε χρόνο ἀπὸ τὴ διώρυγα 6.000 πλοῖα.

Τὸ Ἀσσουάν (16 χιλ.). Κοντὰ στὸ Ἀσσουάν μέσα στὸ Νεῖλο οἱ Ἀγγλοι

Εἰκ. 39. Τὸ φράγμα τοῦ Ἀσσουάν.

ἔκτισαν ἕνα κολοσσιαῖο ὕδροφράκτη. Εἶναι ἕνας τοῖχος χονδρὸς και ψηλὸς (20 μέτρα ὕψος) πὸν ἔχει μῆκος 2 χιλιόμετρα (εἰκ. 39). Μὲ τὸ φράγμα αὐτὸ ἐμποδί-

αὐτὸ ἔχει λίγο πληθυσμό. Πρὶν ἀπὸ τὸν τελευταῖο πόλεμο τὴν κατεῦχαν οἱ Ἴταλοί. Τώρα ἔγινε ἀνεξάρτητη.

Στὶς πεδιάδες, ποὺ εἶναι πρὸς τὴ θάλασσα, εὐδοκίμοῦν ἔληές, χουρμαδιές, σιτηρά.

*Ἐχει μεγάλη κτηνοτροφία καὶ ἀπὸ τὸ λιμάνι τῆς Βεγγάζης ἐξάγουν ζῶα

Εἰκ. 41. *Ἑλληνες σφουγγαράδες στὰ παράλια τῆς Λιβύης.

σὲ διάφορα μέρη καὶ στὴν Ἑλλάδα (κρέατα τῆς Βεγγάζης).

Στὰ παράλια τῆς ἔχει πολλὰ σφουγγάρια. Γι' αὐτὸ πηγαίνουν ἐκεῖ Ἑλληνες σφουγγαράδες (εἰκ. 41).

Ἡ Τρίπολις (100 χιλ.) πρωτεύουσα.

ΤΥΝΙΣ - ΑΛΓΕΡΙΟ - ΜΑΡΟΚΟ

Κι' οἱ τρεῖς αὐτὲς χῶρες βρίσκονται δυτικὰ τῆς Λιβύης κατὰ μῆκος τῆς Μεσογείου Θαλάσσης. Ἀνήκουν κι' οἱ τρεῖς στὴ Γαλλία, μόνον ἓνα τμήμα τοῦ Μαρόκου ἀνήκει στὴν Ἰσπανία.

Οἱ κάτοικοι εἶναι μουσουλμᾶνοι καὶ ἀσχολοῦνται προπάντων μὲ τὴ γεωργία καὶ τὴν κτηνοτροφία. Ὑπάρχουν καὶ λίγοι εὐρωπαῖοι.

Ἡ Τύνις ἔχει 3 ἑκατ. κατοίκους.

Τὸ Ἀλγέριο ἔχει 7 ἑκατ. κατοίκους.

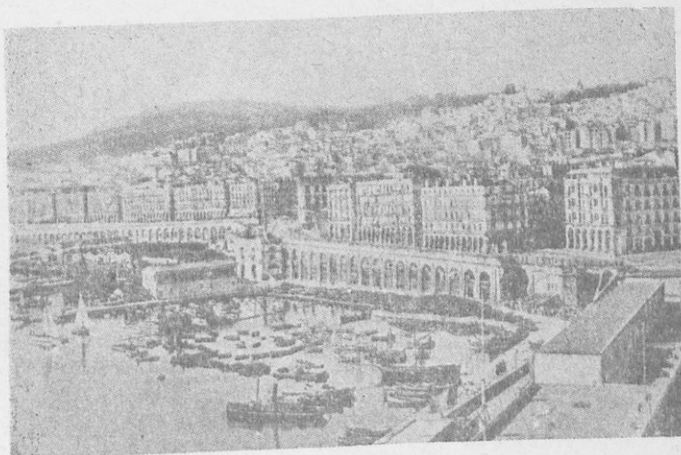
Τὸ Μαρόκο ἔχει 9 ἑκατ. κατοίκους.

Παράγονται σιτηρά, σταφύλια, ἔληές, πορτοκάλια, χουρμάδες. Ἐχουν πολλὰ ζῶα. Στὰ παράλια ὑπάρχουν σφουγγάρια. Οἱ Ἑλληνες σφουγγαράδες τὰ μέρη αὐτὰ τὰ λένε Μπαρμπαριά καὶ Τούνεζι.

Τὰ περισσότερα προϊόντα τῶν ἐξάγονται στὴ Γαλλία.

Πόλεις.

Τύνις (200 χιλ.) πρωτεύουσα. Εκεί κοντά είναι τὰ ερείπια τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνας. Ἡ Καρχηδόνα ἦταν σπουδαία πόλις πρὶν ἀπὸ 2000 χρόνια. Ἡ **Μπιζέρτα** (30 χιλ.) ναυτικὴ βάση τῆς Γαλλίας στὴ Μεσόγειο. Τὸ **Ἀλγέριο** (250 χιλ.),

Εἰκ. 42. Ἀλγέριο.

τὸ **Μαρόκο** (200 χιλ.), τὸ **Φέξ** (ἀπὸ τὸ ὄνομά του ὠνομάσθησαν τὰ φέσια), ἡ **Καζαμπλάνκκ** (450 χιλ.) λιμάνι στὸν Ἀτλαντικὸ μὲ πολλοὺς Εὐρωπαίους. Στὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τὴ Λιβύη ὡς τὸ Μαρόκο ὑπῆρχαν στὴν ἀρχαιότητα πλῆθος σπουδαῖες ἑλληνικὲς ἀποικίες.

Σ Α Χ Α Ρ Α

Ἡ ἔρημος **Σαχάρα** εἶναι ἓνα μεγάλο ὄροπέδιο. Ἐχει ἔκταση ὅση ἡ Εὐρώπη. Ἡ **Σαχ'άρα** ἔχει καὶ βουνὰ ὑψηλὰ ἕως 3.000 μέτρα.

Στὰ χαμηλὰ μέρη ὑπάρχει ἄμμος (εἰκ. 43) ἢ τόποι πετρώδεις. Ὅταν φυσᾷ ἄνεμος, μετακινεῖ τὴν ἄμμο καὶ σχηματίζει λόφους. Ὁ ἄνεμος σιμοῦν σηκώνει τόση ἄμμο, πὺδ σκοτεινιάζει ὁ οὐρανός.

Τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος πυρώνει τὸ ἔδαφος καὶ κάνει πολλὴ ζέση. Τὴ νύχτα κάνει τόσο κρύο, πὺδ ἀνάβουν φωτιές γιὰ νὰ ζεσταθοῦν.

Στὰ χαμηλὰ μέρη βρέχει ελάχιστα. Συμβαίνει νὰ περάσουν χρόνια ὀλόκληρα χωρὶς νὰ βρέξη καθόλου. Μόνο στὰ βουνὰ πέφτουν βροχές καὶ τὸ νερὸ ἀπ' ἐκεῖ προχωρεῖ ὑπογείως καὶ βγαίνει στὰ μέρη, πὺδ λέγονται δάσεις.

Στὶς δάσεις ὑπάρχουν χουρμαδιές. Καλλιεργοῦν ἐκεῖ σιτηρὰ, λαχανικὰ κλπ.

Ὀλυμπίας Μακρῆ. Γεωγραφία Ἡκείρων.

Στὰ βουνά, όπου υπάρχει χόρτο, βόσκουν τὰ ποιμνιά τους νομάδες βοσκοί.
Κατοικείται ἀπὸ 1/2 ἑκατομμύριο ἰθαγενεῖς. Ἀνήκει στὴ Γαλλία.

Εἰκ. 43. Ἀμμόδη μέρη τῆς Σαχάρας.

Ἡ συγκοινωνία στὴ Σαχάρα γίνεται μὲ καμήλες ἀλλὰ καὶ μὲ αὐτοκίνητα.

Δ Υ Τ Ι Κ Η Α Φ Ρ Ι Κ Η

Τὴ Δυτικὴ Ἀφρικὴ ἀποτελοῦν οἱ χώρες, πὺν βρίσκονται στὰ δυτικά καὶ στὰ νότια τῆς Σαχάρας, ἕως τὸν κόλπο τῆς Γουινέας.

Τὰ μέρη αὐτὰ δὲν ἀλέχουν πολὺ ἀπὸ τὸν Ἴσημερινό, γι' αὐτὸ ἐκεῖ κάνει πολλὴ ζέστη. Βροχὲς πέφτουν περισσότερες στὰ παράλια καὶ λιγώτερες, ὅσο ὁ τόπος εἶναι μακρότερον ἀπὸ τὴν θάλασσα καὶ πλησιάζει στὴ Σαχάρα.

Ἀπὸ τὰ νερά τῆς βροχῆς σχηματίζονται οἱ ποταμοὶ Νίγηρ, Σενεγάλης καὶ ἄλλοι.

Τὸ καλοκαίρι ἀπὸ τὶς πολλὲς βροχὲς οἱ ποταμοὶ ξεχειλίζουν καὶ καλλιεργοῦν κοντὰ σ' αὐτοὺς ρύζι, ἀραποσίτι, βαμβάκι, ἀράπικα φυστίκια. Ὅπου υπάρχει χόρτο, τρέφουν ζῶα. Ἐπειδὴ πέφτουν πολλὲς βροχὲς, υπάρχουν δάση, τὰ ὁποῖα δίνουν ξυλεία (ἔβανο, μαόνι), καουτσουκόδενδρα κλπ. Στὰ δάση υπάρχουν ἄγρια θηρία (εἰκ. 44):

Στὴ Δυτικὴ Ἀφρικὴ ζοῦν 14 ἑκατομμύρια ἰθαγενεῖς. Εὐρωπαῖοι εἶναι περίπου 20 χιλιάδες, προπάντων Γάλλοι, γιατί ἡ περισσότερὴ Δυτικὴ Ἀφρικὴ ἀνήκει στὴ Γαλλία.

Πρωτεύουσα τῆς Γαλλικῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς εἶναι τὸ **Ντακάρ** (100 χιλ.), μεγάλο λιμὶνι στὴν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

Στὴ Δ. Ἀφρικῇ εἶναι καὶ ἡ Λιβερία (Χώρα τῆς Ἐλευθερίας). Εἶναι ἐλεύθερη Δημοκρατία Μαύρων (2 ἐκ.). Οἱ μαῦροι αὐτοὶ πρὶν ἀπὸ ἓνα αἰῶνα ἦσαν

Εἰκ. 44. Ἐπιστροφή ἀπὸ κυνήγι.

δοῦλοι στοὺς Ἀγγλοὺς καὶ Ἀμερικανούς. Τοὺς ἔδωσαν τὴν ἐλευθερία των, γιὰ νὰ ὀργανώσουν δικό τους κράτος καὶ νὰ δώσουν τὸ καλὸ παράδειγμα καὶ στοὺς ἄλλους μαύρους τῆς Ἀφρικῆς. Ἀλλὰ ἀντὶ νὰ ἐπιδράσουν αὐτοὶ στοὺς ἄλλους, ἐπηρᾶσθησαν ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ δὲν ἐπρόκοψαν.

Γ Α Λ Λ Ι Κ Ο Κ Ο Γ Γ Ο

Τὸ Γαλλικὸ Κόγγο ἔχει 5 ἑκατομμύρια κατοίκους καὶ μόνον 8 χιλιάδες Εὐρωπαίους, γιὰ τὸ κλίμα του, ὑγρὸ καὶ ζεστό, εἶναι ἀκατάλληλο γιὰ Εὐρωπαίους.

Ἔχει καουτσουκόδενδρα, φοίνικες, βανανιές καὶ δάση ποὺ δίνουν πολύτιμη ξυλεία. Οἱ Γάλλοι ἔχουν καλλιεργήσει ἐκεῖ μεγάλες ἐκτάσεις μὲ βαμβάκι, στὶς ὁποῖες ἐργάζονται ἰθαγενεῖς.

Πρωτεύουσα **Μπραζαβίλ**.

Β Ε Λ Γ Ι Κ Ο Κ Ο Γ Γ Ο

Εἶναι μιὰ μεγάλη πεδιάδα στὸ κέντρο τῆς Ἀφρικῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν περνᾷ ὁ Κόγγος ποταμός.

Τὸ μεγαλύτερο μέρος σκεπάζεται μὲ δάση ἀπὸ καουτσουκόδενδρα.
Στὸ Βελγικὸ Κόγγου ζοῦν πολλοὶ ἐλέφαντες.

Τὸ σπουδαιότερο προϊόν του εἶναι τὸ καουτσὺκ καὶ τὸ ἐλεφαντόδοντο.

Εἰκ. 45. Γυναίκα ἰθαγενῆς τοῦ Κόγγου μὲ τὸ παιδί της.

Κατοικεῖται ἀπὸ 15 ἑκατομμύρια ἀπολίτιστους μαύρους (εἰκ. 45 καὶ 46)
καὶ ἀπὸ λίγους Εὐρωπαίους.

Πρωτεύουσα ἡ **Λεοπόλδβιλ** καὶ λιμάνι ἡ **Μπούμα** κοντὰ στὶς ἐκβολὲς
τοῦ Κόγγου. Ἀπὸ τὴ Μπούμα γίνεται ἐξαγωγή τῶν προϊόντων του

Ειζ. 46. Ένα χωριό στο Κόγγο.

Α Β Η Σ Σ Υ Ν Ι Α

Θέση. Έκταση.

Η Άβησσυνία είναι στο ανατολικό μέρος της Αφρικής. Έχει έκταση πέντε φορές μεγαλύτερη από την Ελλάδα.

Έδαφος.

Αποτελείται από ένα μεγάλο οροπέδιο με απότομα ήφαιστειογενή βουνά. Είναι χώρα δύσβατη.

Κλίμα.

Υπάρχει εκεί περίοδος βροχών, όποτε βρέχει αδιάκοπα δλόκληρες μέρες, γι αυτό η Άβησσυνία έχει απέραντα δάση. Από αυτήν πηγάζει ο Κιανούς Νεϊλος. Τις βροχές ακολουθεί περίοδος ξηρασίας. Στα χαμηλά κάνει πολλή ζέστη.

Προϊόντα

Καλλιεργούν δημητριακά, καφέ, βαμβάκι. Τρέφουν πολλά βόδια, πρόβατα, άλλα.

Κάτοικοι

Ο πληθυσμός είναι 10 εκατομμύρια. Οι Άβησσυνοί αγαπούν και εκτιμούν πολύ τους Έλληνες. Άλλά και όσοι Έλληνες πήγαν εκεί τούς ξευληρέτησαν και

συνετέλεσαν στην πρόοδο της Ἀβησσυνίας. Οἱ περισσότεροὶ Ἀβησσυνοὶ εἶναι χριστιανοὶ μονοφυσίτες.

Ἡ Ἀβησσυνία εἶναι χωρισμένη σὲ μεγάλα τμήματα καὶ σὲ κάθε τμήμα ὑπάρχει ἓνας ἀρχηγός, ὃς ὀποῖος ὀνομάζεται Ράς. Οἱ διάφοροι Ράς ἀναγνωρίζουν γενικὸν ἀρχηγὸν τὸν αὐτοκράτορα (νεγκούς).

Οἱ Ἴταλοὶ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν τελευταῖο πόλεμο πέτυχαν νὰ καταλάβουν τὴν

Εἰκ. 47. Πολιτικὸς χάρτης τῆς Ἀφρικῆς.

Ἀβησσυνία. Χρησιμοποίησαν μάλιστα καὶ χημικὰ ἀέρια, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀπαγορευμένα ἀπὸ τὶς διεθνεῖς συμφωνίες, καὶ ἐτύφλωσαν μὲ αὐτὰ πλῆθος Ἀβησσυνούσ. Μετὰ τὴν ἦτα τῶν Ἰταλῶν στὸν τελευταῖο πόλεμο ἡ Ἀβησσυνία ἔγινε πάλιν κράτος ἀνεξάρτητο.

Πόλεις.

Ἡ Ἀδδὶς Ἀμπέμπα (150 χιλ.) πρωτεύουσα. Κτίσθηκε ἀπὸ ἓνα νεγκούσ σὲ ὄροπέδιο, ὅπου τὸ κλίμα δὲν εἶναι ἄσχημο, ὅπως στὰ χαμηλὰ μέρη. Γιὰ νὰ ἐξωραΐσῃ τὸ μέρος, φύτεψε εὐκαλύπτους, ποὺ τοὺς ἔφερε ἀπὸ τὴν Αὐστραλία. Οἱ εὐκάλυπτοι ἀνατιύχθηκαν πολὺ καὶ ἀποτελοῦν σήμερα ὀλόκληρο δάσος.

Ἡ Ἀδδὶς Ἀμπέμπα ἔχει σιδηρόδρομ ὡς τὸ Τσιμπουτί, γαλλικὸ λιμάνι

στην Ἐρυθρᾷ Θάλασσα. Ἀπὸ τὸ Τσιμπουτί ἐξάγονται τὰ διάφορα προϊόντα τῆς Ἀβησσυνίας.

Ἡ Ἀβησσυνία εἶναι χώρα καθυστερημένη, ἔχει ὅμως μέλλον, γιατί εἶναι μεγάλη καὶ ἀνεκμετάλλευτη.

ΕΡΥΘΡΑΙΑ

Ἡ Ἐρυθραία εἶναι πρὸς τὰ βόρεια τῆς Ἀβησσυνίας. Ὀνομάζεται Ἐρυθραία γιατί βρῖσκεται στὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης.

Κατοίκους ἔχει σχεδὸν μισὸ ἑκατομμύριο ἰθαγενεῖς καὶ λίγους εὐρωπαίους, προπάντων Ἰταλούς, γιατί πρὶν τὸν πόλεμο τὴν κατεῖχαν οἱ Ἰταλοί.

Πρωτεύουσα ἢ Ἀσμάρα.

ΣΟΜΑΛΙΑ

Ἡ Σομαλία βρῖσκεται ἀνατολικά τῆς Ἀβησσυνίας. Ἀνήκει κατὰ τμήματα στοὺς Γάλλους, Ἀγγλους, Ἀβησσινούς. Προπολεμικὰ ἓνα μέρος εἶχαν καὶ οἱ Ἰταλοί.

Πληθυσμὸς 1,5 ἑκατομμύριο.

Τὸ Τσιμπουτί εἶναι πρωτεύουσα τῆς Γαλλικῆς Σομαλίας.

ΑΓΓΛΟΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟ ΣΟΥΔΑΝ

Τὸ Ἀγγλοαιγυπτιακὸ Σουδάν βρῖσκεται στὰ νότια τῆς Αἰγύπτου καὶ εἶναι χώρα πολὺ μεγάλη. Εἶναι 20 φορές μεγαλύτερη ἢ τὴν Ἑλλάδα.

Πληθυσμὸς ἔχει 6 ἑκατομμύρια Μαύρους καὶ Ἀραβες. Ἐχει κλίμα κατάλληλο γιὰ τὴν καλλιέργεια βαμβακιῦ.

Ἐξάγει βαμβάκι, καουτσούκ, καφὲ καὶ εἰσάγει κυρίως βαμβακερὰ ὑφάσματα. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Χαρτούμ** (50 χιλ.) κτισμένο ἐκεῖ ὅπου ὁ Λευκὸς Νεῖλος δέχεται τὰ νερὰ τοῦ Κυανοῦ Νεῖλου. Εἰς τὸ Χαρτούμ μένει καὶ ὁ Ἀγγλὸς Διοικητής.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Εἶναι στὰ νότια τοῦ Σουδάν καὶ περιλαμβάνει τὴν περιοχὴ τῶν μεγάλων λιμνῶν Βικτωρίας, Ταγκανίκας, Νυάτζας καὶ ἄλλων.

Παράγει καουτσούκ, βαμβάκι, καφέ.

Κάτοικοι εἶναι 14 ἑκατομμύρια μαῦροι.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Ἔδαφος.

Ἡ Νότιος Ἀφρική εἶναι ἓνα μεγάλο ὄροπέδιο μὲ ὑψώματα στὰ παράλια.

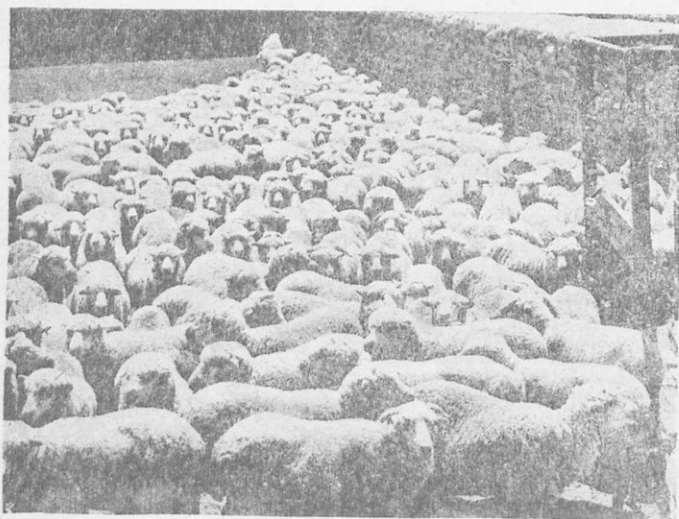
Κλίμα.

Τὸ κλίμα τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς εἶναι σὰν τὸ κλίμα τῆς Βορείου Ἀφρικῆς, γιὰ τὰ μέρη αὐτὰ ἔχουν σχεδὸν τὸ ἴδιο γεωγραφικὸ πλάτος, ἀλλὰ τὸ ἓνα βόρειο καὶ τὸ ἄλλο νότιο.

Ὅπως στὴ βόρειο Ἀφρικὴ σχηματίζεται ἡ ἔρημος Σαχάρα, ἔτσι καὶ στὸ ἔσωτερικὸ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, ὅπου δὲν φθάνουν οἱ ὑγροὶ ἄνεμοι τοῦ Ὠκεανοῦ, σχηματίζεται ἡ ἔρημος Καλαχάρη.

Προϊόντα.

Παράγει σιτάρι, ἀραποσίτι, σταφύλια, ζαχαροκάλαμο, πορτοκάλια, μπανάνες. Ἐκτρέφουν ἐκεῖ πρόβατα (εἰκ. 48), αἶγες καὶ ἄλλα ζῶα. Γι' αὐτὸ ἐξάγουν

Εἰκ. 48. Στὴ Νότιο Ἀφρικὴ ἐκτρέφουν πολλὰ πρόβατα.

δέρματα, μαλλί, κατεψυγμένο κρέας κλπ. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερο εἶναι ὅτι ἔχει πλούσια χρυσοσυρχεῖα (εἰκ. 49) καὶ ἀδαμαντωρυχεῖα.

Κάτοικοι.

Εἶναι 9 ἑκατομμύρια ἰθαγενεῖς μαῦροι, ἀλλὰ καὶ 2 ἐκ. λευκοί. Ἐνα μέρος τῶν λευκῶν εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ὀλλανδῶν καὶ Γάλλων ἀποίκων. Αὐτοὶ ὀνομάζονται Μτόερς. Οἱ Μτόερς ἔκαμαν σκληροὺς ἀγῶνες ἐναντίον τῶν Ἀγγλων, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ καταλάβουν τὴ χώρα τους. Στὸ τέλος οἱ Μπόερς νικήθηκαν.

Τώρα ἡ Νότιος Ἀφρικὴ ἀποτελεῖ κράτος, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Νοτιοαφρι-

κανική Ένωσις καὶ εἶναι μέλος τῆς Βρετανικῆς Κοινοπολιτείας. Οἱ Μπόερς ζοῦν εἰρηνικὰ μὲ τοὺς νέους ἀποίκους Ἀγγλούς.
Ἐπίσημη γλῶσσα εἶναι τὰ Ὀλλανδικὰ καὶ τὰ Ἀγγλικά.

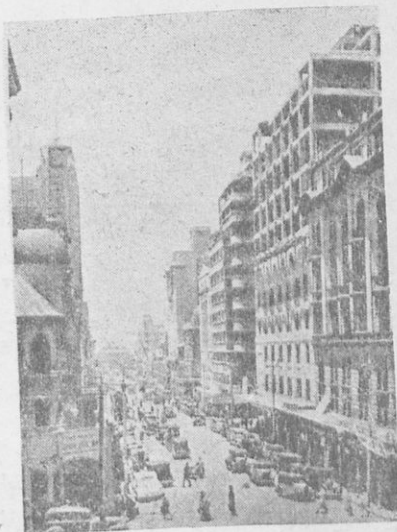
Πόλεις.

Τὸ Γιοχάνεσμπουργκ (700 χιλ.) εἶναι πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας τοῦ Γράνσβαλ (εἰκ. 50).
Τὸ Κέϊπ Τάουν (450 χιλ.) εἶναι πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀκρω-

παγκόσμιος παραγωγή χρυσοῦ

Εἰκ. 49. Στὴ Νότιο Ἀφρική βγαίνει πολὺ χρυσάφι.

Εἰκ. 50. Ἐνας δρόμος στὸ Γιοχάνεσμπουργκ.

τηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος. Εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους λιμένες τοῦ Κόσμου.

Πρετωρία (250 χιλ.). Εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἐνώσεως.

Οἱ Μαῦροι τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἐνώσεως δὲν ἔχουν κανένα πολιτικὸ δικαίωμα, μορφώνονται ὁμως καὶ γίνονται ἐπιστήμονες, τεχνίτες κλπ. καὶ ζητοῦν ἐπίμονα δικαίωμα ψήφου. Τὸ σύνθημά τους εἶναι : «Ἡ Ἀφρική διὰ τοὺς Ἀφρικανούς».

ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΚΟΛΑ

Ἡ Μοζαμβίκη στὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς Ν. Ἀφρικής καὶ ἡ Ἀγκολα στὸ δυτικὸ μέρος εἶναι κτήσεις πορτογαλικές.

Πρωτεύουσα τῆς Μοζαμβίκης εἶναι τὸ Λορέντζο Μαρκέζ (εἰκ. 51). Τῆς Ἀγκολας ἢ Λουάντα.

Εἰκ. 51. Λορέντζο Μαρκέζ, πορτογαλλικὴ πόλις στὴν Ἀφρική.

Μ Α Δ Α Γ Α Σ Κ Α Ρ Η

Ἡ Μαδαγασκάρη εἶναι μιὰ πολὺ μεγάλη νῆσος στὰ ΝΑ. τῆς Ἀφρικής. Εἶναι 5 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Πληθυσμὸς ἔχει μόνον 4 ἑκατομμύρια.

Ἀνήκει στὴ Γαλλία.

Ἀσκήσεις.

1. Γιατὶ ὁ Νεῖλος δὲν ἔχει πάντα πολὺ νερό, ἐνῶ ὁ Κόγγος ἔχει ;
2. Γιατὶ τὸ Κόγγο ἔχει κλίμα ὑγρὸ καὶ ζεστό ;
3. Μπορεῖτε νὰ ἐξηγήσετε ἀπὸ τὸ γεωγραφικὸ χάρτη, γιατί ὁ Νίγηρ κάνει τέτοια καμπὴ στὴν πορεία του ;
4. Ἐνα πλοῖο, ποὺ φεύγει ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ ταξιδεύει πρὸς δυσμὰς, ἀπὸ ποιά μέρη θὰ περάσει, γιὰ νὰ κάμῃ τὸ γύρο τῆς Ἀφρικής ;
5. Ἄν ἦσουν ὑποχρεωμένοι νὰ κατοικήσῃς στὴν Ἀφρική, ποῖο μέρος θὰ προτιμοῦσες ;

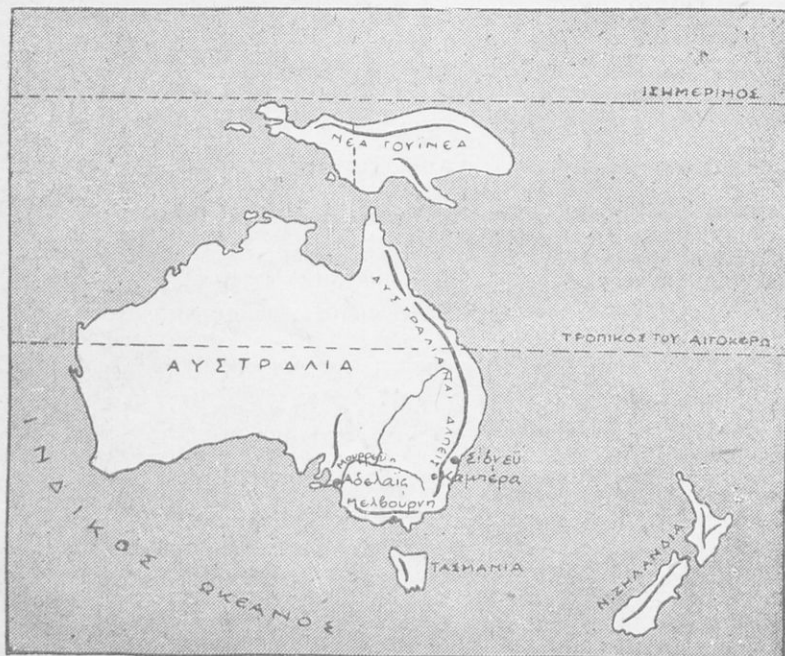
ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Αἴγυπτος	Ἰθιοπία
Λιβύη	Ἰσηθραία
Τύνις	Σομαλία
Ἀλγέριο	Ἀγγλοαιγυπτιακὸν Σουδάν
Μαρόκο	Ἀνατολικὴ Ἀγγλικὴ Ἀφρική
Σαχάρα	Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις
Λυτικὴ Ἀφρική	Μοζαμβίκη
Γαλλικὸ Κόγγο	Ἀγκολα
Βελγικὸ Κόγγο	Μαδαγασκάρη.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Θέση.

Ἡ Αὐστραλία εἶναι ἡ ἥπειρος, πὸν βρῖσκεται στὰ ΝΑ. τῆς Ἀσίας. Εἶναι

Εἰκ. 52. Ἡ Αὐστραλία.

στὸ Νότιο ἡμισφαίριο τῆς Γῆς. Γι' αὐτὸ, ὅταν ἐμεῖς ἔχομε χειμῶνα, ἐκεῖ ἔχουν καλοκαῖρι.

Ἔδαφος.

Τὸ περισσότερο μέρος τῆς εἶναι ἓνα μεγάλο ὄροπέδιο μὲ μικρὸ ὕψος (400—500 μέτρα).

Στὰ ἀνατολικά παράλια τῆς υἱάρχουν βουνά, οἱ Αὐστραλιανὲς Ἄλπεις (2200 μέτρα ὕψος).

Κλίμα.

Από τὸ μέσον τῆς Αὐστραλίας περνᾷ ὁ Τροπικὸς τοῦ Αἰγίουκερω, γι' αὐτὸ ἡ Αὐστραλία ἔχει κλίμα θερμὸ.

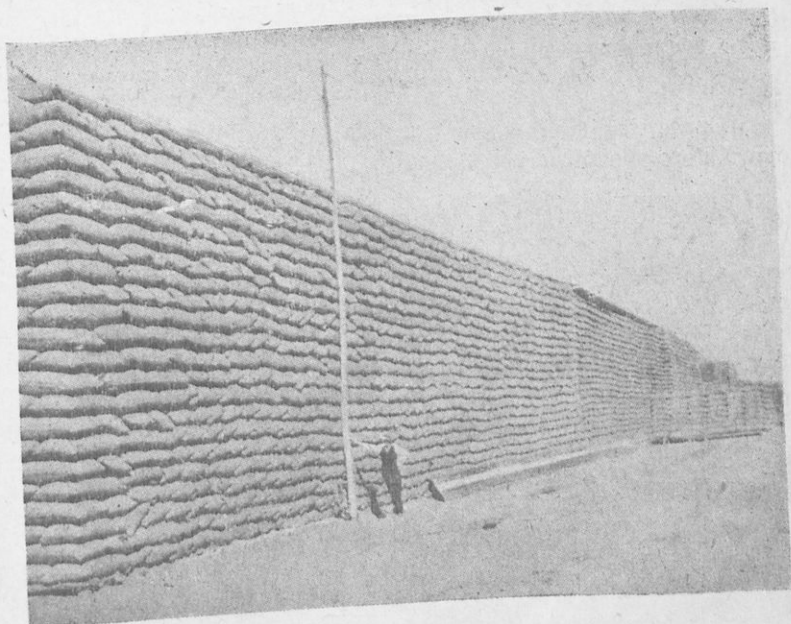
Στὰ παράλια τῆς βρέχει, στὸ ἐσωτερικὸ ὅμως ἐλάχιστα, γι' αὐτὸ στὸ ἐσωτερικὸ ὑπάρχει ἔρημος.

Ποταμοί.

Ποταμοὶ σχηματίζονται κοντὰ στὰ παράλια, ἐπειδὴ ἐκεῖ βρέχει. Ὁ σπουδαιότερος εἶναι ὁ Μούρεϋ. Πηγάζει ἀπὸ τὴν Αὐστραλιανὴν Ἄλπειν.

Βλάστηση.

Στὰ βόρεια μέρη τῆς, ποὺ βρίσκονται στὴ Διακεκαυμένη Ζώνη καὶ ἔχουν

Εἰκ. 53. Ἀπὸ τὴν Αὐστραλία ἐξάγουν πολὺ σιτάρι.

ἄφθονες βροχές, ὑπάρχουν μεγάλα δάση προπάντων ἀπὸ καουτσουκόδενδρα.

Στὰ νότια μέρη ὑπάρχουν δάση προπάντων ἀπὸ εὐκαλύπτους, ποὺ γίνονται ὑπερύψηλοι.

Στὸ ἐσωτερικὸ ἐπειδὴ δὲν βρέχει, ἡ βλάστηση εἶναι ἀσήμαντη.

Ζῶα.

Ζῶα ἰθαγενῆ, πού δὲν βρίσκονται σὲ ἄλλα μέρη, εἶναι οἱ καγκουρό καὶ οἱ θριβόρουγχοι.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ἄποικοι πῆραν ἐκεῖ τὰ ζῶα των (ἄλογα, βόδια, χοίρους, πρόβατα), τὰ ὁποῖα πολλαπλασιάσθησαν. Τὰ κουνέλια, πού πῆραν ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαῖοι, πλήθυναν πάρα πολύ. Ἐπειδὴ τῶν τῶ χόρτο πού προορίζεται γιὰ τὰ πρόβατα, θέλουν νὰ τὰ ἐξολοθρεύσουν, ἀλλὰ εἶναι τόσο πολλά, πού δὲν μπόρεσαν.

Προϊόντα.

Οἱ Εὐρωπαῖοι καλλιεργοῦν σιτάρι, ἀμπέλια, ζαχαροκάλαμο, ὄπωροφόρα δένδρα. Ἔχουν μεγάλη κτηνοτροφία. Ἐκτρέφουν πρόβατα κατὰ ἑκατομμύρια.

Ἐξάγουν σιτάρι (εἰκ. 53), κρέας κατεψυγμένο καὶ σὲ κονσέρβες, δέρματα, βούτυρο, μαλλὶ καὶ ἄλλα. Τὸ μαλλὶ τῶν προβάτων τῆς Αὐστραλίας εἶναι σὲ ποιότητα ἐξαιρετική, γιὰ τὰ πρόβατα εἶναι τοῦ εἴδους μερινός.

Στὴν Αὐστραλία ὑπάρχει πετροκάρβουνο καὶ μεταλλεύματα. Ἔχουν ἐργοστάσια, πού βγάζουν ἀπὸ τὰ μεταλλεύματα τὰ μέταλλα (μόλυβδο, κασίτερο, χρυσό).

Κάτοικοι.

Οἱ ἰθαγενεῖς εἶναι μαῦροι καὶ ζοῦν στὶς ἐρήμους τοῦ κέντρου καὶ στὸ δυτικὸ μέρος. Βρίσκονται σὲ πρωτόγονη κατάσταση. Ἀνάβουν φωτιά μὲ τριβή

Εἰκ. 54. Μελβούρνη.

καὶ εἶναι περιπλανώμενοι κνηγοὶ καὶ ψαράδες. Ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους, πού πῆγαν ἐκεῖ, ἔμαθαν νὰ πίνουν οἶνοπνευματώδη ποτὶ, τὰ ὁποῖα ἔχουν πολὺ βλαβερὴ ἐπίδραση ἐπάνω τους. Πεθαίνουν προπάντων ἀπὸ φυματίωση καὶ ἔμειναν λίγες χιλιάδες.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ἀποικοὶ εἶναι 7 ἑκατομύρια. Ἄπ' αὐτοὺς οἱ περισσότεροι εἶναι Ἄγγλοι. Ἕλληνες ὑπάρχουν περὶ τὶς 20 χιλιάδες.

Ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς εἶναι λίγος, ἡ Κυβέρνηση τῆς Αὐστραλίας ἐπιτρέπει νὰ μεταναστεύουν ἐκεῖ προτάντων ἀγρότες, ἀλλὰ μόνον λευκοί.

Ἡ Αὐστραλία μαζί μὲ τὴν Τασμανία, μιὰ νῆσο πού βρῆσεται στὰ ΝΑ τῆς κ' ἔχει 250 χιλιάδες κατοίκους, ἀποτελοῦν τὴν Αὐστραλιανὴ Ὅμοσπονδία. Ἡ Ὅμοσπονδία εἶναι μέλος τῆς Βρετανικῆς Κοινοπολιτείας.

Πόλεις.

Ἡ Καμπέρα εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Εἶναι νέα πόλις μεσογειακὴ μὲ λίγο πληθυσμὸ (μόλις 14 χιλιάδες).

Τὸ Σίδνεϋ (1 ἑκ. 500 χιλ.) στὴν ἀνατολικὴ παραλία.

Ἡ Μελβούρνη (1 ἑκ. 200 χιλ.) στὰ ΝΑ. (εἰκ. 54).

Ἡ Ἄδελαις (400 χιλ.) στὰ νότια.

Ν Ε Α Ζ Η Λ Α Ν Δ Ι Α

Ἡ Νέα Ζηλανδία ἀποτελεῖται ἀπὸ δυὸ νησιά, πού εἶναι στὰ ΝΑ. τῆς Αὐστραλίας, ἀλλὰ σὲ μεγάλη ἀπόσταση ἀπ' αὐτήν.

Τὸ κλίμα τῆς εἶναι ὑγιεινόν. Ἔχει τὴ μικρότερη θνησιμότητα ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ Κόσμου.

Βροχῆς πέφτουν ἀρκετές. Καλλιεργοῦν σιτηρὰ καὶ ἔχουν μεγάλη κτηνοτροφία. Ἐξάγουν μαλλι καὶ πολλὰ κρέατα, γιατί σὲ κάθε κάτοικο ἀναλογοῦν 22 πρόβατα.

Ἰθαγενεῖς εἶναι λίγοι (70 χιλ.). Εὐρωπαῖοι εἶναι περίπου 1,5 ἑκατομύριο, ὅλοι σχεδὸν ἀγγλικῆς καταγωγῆς.

Ἡ Νέα Ζηλανδία ἀποτελεῖ μέλος τῆς Βρετανικῆς Κοινοπολιτείας.

Ν Ε Α Γ Ο Υ Ι Ν Ε Α

Ἡ Νέα Γουινέα εἶναι μεγάλη νῆσος στὰ βόρεια τῆς Αὐστραλίας. Τὴ μισή τὴν κατέχει ἡ Μεγάλῃ Βρετανία καὶ τὴν ἄλλη μισή ἡ Ὅλλανδία.

Οἱ ἰθαγενεῖς εἶναι μαῦροι ἀγριάνθρωποι. Λευκοὶ ζοῦν πολὺ λίγοι.

Ἐπειδὴ βρῆσεται πολὺ κοντὰ στὸν Ἰσημερινόν, βρέχει πολὺ καὶ κάνει πολλή ζέστη.

Ἐπάρχουν πολὺ πυκνὰ δάση ἀπὸ καουτσουκὸδένδρα καὶ καλλιεργοῦν κυρίως βαμβάκι.

Ἡ Νέα Γουινέα εἶναι χώρα ἀνεκμετάλλευτη.

Ἄσκήσεις.

1. Πῶς ἐξηγεῖς ὅτι στὴν Αὐστραλία θερίζουν τὸν Ἰανουάριο, ἐνῶ ἐμεῖς θερίζομε τὸν Ἰούνιο;

2. Γιατί στὴ Νέα Γουινέα κάνει πὺ πολλή ζέστη ἀπὸ τὴν Αὐστραλία;

Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

Θέση—Έκταση.

Ἡ Ἐπισημογραφία εἶναι ἡ μόνη ἡπειρος, πού βρίσκεται στό Δυτικό Ἡμισφαίριο.
Ἔχει ἕκτα τη 4 φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν Εὐρώπη.

Ἀποτελεῖται ἀπό 4 μέρη :

- α) τή Βόρειο Ἐπισημογραφία
- β) τή Νότιο Ἐπισημογραφία
- γ) τήν Κεντρική Ἐπισημογραφία
- δ) τίς Ἀντίλλες (εἰκ. 55).

Ἐδαφος.

Στό δυτικό μέρος της, κατὰ μήκος δηλαδή τοῦ Εἰσημογραφικοῦ Ὠκεανοῦ, ἐκτείνεται μιά μεγάλη καί ὑψηλή ὄρησειρά. Τό μέρος τῆς ὄρησειρᾶς, πού βρίσκεται στή Β. Ἐπισημογραφία, λέγεται Βραχώδη Ὄρη. Τό μέρος, πού εἶναι στή Ν. Ἐπισημογραφία, λέγεται Ἀνδεῖς.

Στό ἀνατολικό μέρος τῆς Ἐπισημογραφίας, δηλαδή πρὸς τόν Ἀτλαντικό, ὑπάρχουν χαμηλότερα βουνά.

Ἀνάμεσα στά δυτικά καί τὰ ἀνατολικά ὑψώματα ἐκτείνονται μεγάλες πεδιάδες. Τίς πεδιάδες διασχίζουν κατεβαίνοντας ἀπό τὰ βουνά μεγάλοι ποταμοί : ὁ Μάκενζυ, ὁ Ἅγιος Λαυρέντιος, ὁ Μισσισιπιῆς, ὁ Κολοράντο καί ἄλλοι στή Β. Ἐπισημογραφία. Ὁ Ἀμαζόνιος καί ἄλλοι στή Ν. Ἐπισημογραφία.

Στήν Ἐπισημογραφία ὑπάρχουν καί πολλές λίμνες.

Κλίμα.

Ἡ Ἰσημερινὸς περῶν στό ἐπάνω μέρος τῆς Ν. Ἐπισημογραφίας. Ἐπισημογραφία τῆς Διακεκαυμένη Ζώνη περιλαμβάνει ὅλο τό βόρειο μέρος τῆς Ν. Ἐπισημογραφίας, τήν Κεντρική Ἐπισημογραφία καί τίς Ἀντίλλες. Ἐκεῖ ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλή καί βρέχει πολύ.

Πέρα ἀπό τή Διακεκαυμένη Ζώνη, στίς Τροπικές Χῶρες, ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλή, ἀλλά ὑπάρχει ἐποχή πού βρέχει καί ἐποχή πού δέν βρέχει.

Στίς Εὐκρατες Ζώνες τό κλίμα εἶναι ἡπειρωτικό, ἔχει δηλαδή ζέστη τό καλοκαίρι καί κρύο τό χειμῶνα.

Τὰ Βόρεια τῆς Ἐπισημογραφίας (Καναδάς, Ἀλάσκα) εἶναι στήν Πολική Ζώνη, γι' αὐτό ἔχουν πολὺ κρύο. Στήν Νότιο Ἐπισημογραφία Πολική Ζώνη δέν ὑπάρχει, γιατί τό κάτω μέρος τῆς Ν. Ἐπισημογραφίας ἀπέχει πολὺ ἀπό τόν Ν. Πόλο τῆς Γῆς.

Πληθυσμός.

Ἡ Ἐπισημογραφία ἔχει πληθυσμὸ 290 ἑκατομύρια. Ἀπ' αὐτοὺς

Λευκοὶ	εἶναι	212 ἐκ.
Μαῦροι	>	23 ἐκ.

Ἐρυθροδερμοὶ (Ἰνδιάνοι) εἶναι 20 ἕκ.
Μιγάδες » 35 ἕκ.
Κίτρινοι » 200 χιλ.

Εἰκ. 55. Ἡ Ἀμερική.

Ἐξαγωγή.

Ἡ Ἀμερική ἐξάγει πολλὰ προϊόντα:
Φυτικά: Συλεία, καουτσούκ, σιτηρά, βαμβάκι, ζάχαρη, κακάο, καφέ.

Ὀλυμπίας Μακρῆ. Γεωγραφία Ἠπείρων.

Προϊόντα.

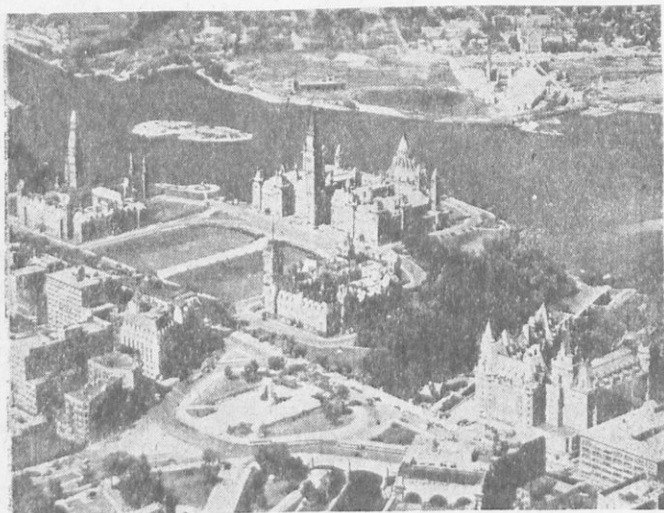
Στὸ μέσον τῆς πεδιάδας τοῦ Καναδά ὑπάρχουν ἀπέραντα δάση, ὅπου ζοῦν καὶ πολλὰ ζῶα. Γι' αὐτὸ ὁ Καναδᾶς παράγει τὰ περισσότερα γουναρικά τοῦ Κόσμου (εἰκ. 57) καὶ ἀφθονή ξυλεία.

Στὸ νότιο μέρος του ὑπάρχουν εὐφορες πεδιάδες. Καλλιεροῦν τόσο σιτάρι, ὥστε ὁ Καναδᾶς εἶναι ἡ δεύτερη αἰτοπαραγωγὸς χώρα τοῦ Κόσμου (πρώτη οἱ Ἕνωμένες Πολιτεῖες). Γίνεται ἐκεῖ καὶ μεγάλη κτηνοτροφία (ἄλογα, βόδια, πρόβατα, χοῖροι, πουλερικά).

Στὰ παράλια βγάζουν πολλὰ ψάρια, προπάντων στὸν Ἀτλαντικό, ἐκεῖ ὅπου τὸ θερμὸ ρεῖμα τοῦ Κόλπου συναντᾷ τὸ ψυχρὸ, ποὺ ἔρχεται, ἀπὸ τὸ Βόρειο Πόλο.

Ὁ Καναδᾶς ἔχει καὶ πολλὰ ὀρυκτὰ (ἀμίαντο, χρυσό, πλατίνα, νίκελ, πετροκάρβουνο).

Ἐπειδὴ παράγει πολλὰ ὑλικά, ἔχει ἀναπτύξει καὶ σχετικὴ μὲ τὸ κάθε εἶδος βιομηχανία. Ἐπειδὴ π.χ. βγάζει πολλὰ ψάρια, ἔχει ἐργοστάσια, ποὺ τὰ κάνουν κονσερβες. Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰ ζῶα παίρνουν πολὺ γάλα, ἔχουν ἐργοστάσια ποὺ πα-

Εἰκ. 58. Ὀττάβα.

ρασκευάζουν τυρὶ, βούτυρο. Ἐπειδὴ ὑπάρχει πολλὴ ξυλεία, ἔχει ἐργοστάσια ποὺ κάνουν χαρτί. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐργοστάσια δουλεύουν μὲ νότιο πετροκάρβουνο καὶ μὲ τὴν πτώση νερῶν.

Στὴν Ἑλλάδα ἔρχεται ἀπὸ τὸν Καναδά σιτάρι (μανιτόμπα), μπακαλιᾶρος καὶ ἄλλα εἶδη.

Κάτοικοι.

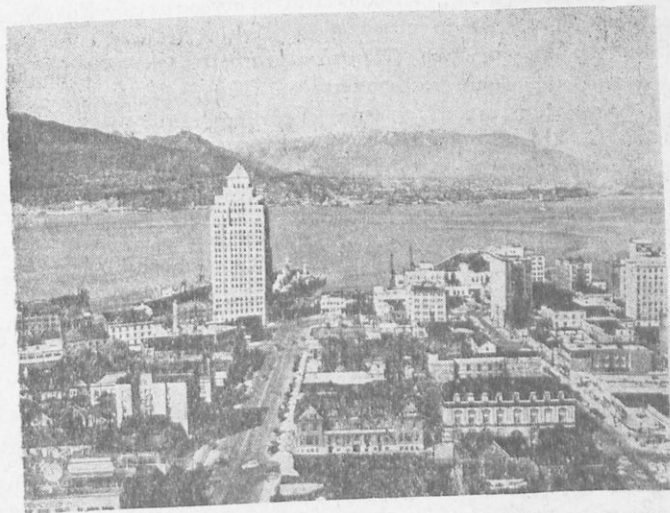
Κατοίκους έχει 13,5 εκατομμύρια. Είναι Γαλλοκαναδοί, Άγγλοκαναδοί, Ίρλανδοί. Υπάρχουν και λίγοι Γερμανοί και λίγοι Ιθαγενείς (Έρυθρόδερμοι, Έσκιμῶοι). Οί μισοί κάτοικοι έχουν μητρική τους γλώσσα τὰ ἀγγλικά. Τὸ 1/3 έχουν τὰ γαλλικά και οί ἄλλοι μιλοῦν ἄλλες εὐρωπαϊκὲς γλώσσες.

Πόλεις.

Ἡ Ὀττάβα (200 χιλ.) εἶναι ἔδρα τῆς Κυβερνήσεως (εἰκ. 58).

Τὸ Μοντρεάλ (1 ἐκ. 200 χιλ.) εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ τίς πόλεις τοῦ Καναδά. Εἶναι κτισμένη ἐπάνω σ' ἓνα νησί στὸν ποταμὸ Ἅγιο Λαυρέντιο. Ὅταν ὁ ποταμὸς δὲν εἶναι παγωμένος, φθάνουν στὸ Μοντρεάλ και ὑπερωκεάνεια ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό.

Τὸ Τορόντο (900 χιλ.) πάνω στὴ λίμνη Ὀντάριο.

Εἰκ. 59. Βανκούβερ.

Τὸ Βανκούβερ (350 χιλ.) στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανὸ (εἰκ. 59).

Συγκοινωνία.

Ὁ Ἅγιος Λαυρέντιος εἶναι πλωτός.

Σιδηροδρομικὲς γραμμὲς ὑπάρχουν πολλές. Ὁ Ὑπερκαναδικὸς συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸ μὲ τὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό.

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Θέση - Έκταση.

Οι Ένωμένες Πολιτείες της Ἀμερικῆς (ΗΠΑ) στὰ βόρειά τους ἔχουν τὸν Καναδά, στὰ νότια τὸ Μεξικὸ καὶ τὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ. Στὰ δυτικὰ εἶναι ὁ Εἰρηνικὸς καὶ στὰ ἀνατολικὰ ὁ Ἀτλαντικὸς Ὑκεανὸς (εἰκ. 60).

Ἐχουν ἔκταση σχεδὸν ὅση τὰ 3/4 τῆς Εὐρώπης.

Ἐδαφος.

Παράλληλα μὲ τὶς ἀκτὲς τῶν Ὑκεανῶν ὑπάρχουν βουνά. Πρὸς τὸν Εἰρηνικὸ εἶναι τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν τὰ Ἀπαλάχια.

Ἀνάμεσα στὰ Βραχώδη καὶ τὰ Ἀπαλάχια ἀπλώνεται μιὰ μεγάλη πεδιάδα. Ὀνομάζεται πεδιάδα τοῦ Μισσιππῆ, γιατί σ' αὐτὴν τρέχει ὁ μεγάλος ποταμὸς Μισσιππῆς. Μεγάλος παραπόταμός του εἶναι ὁ Μισσοῦρι. Ἡ πεδιάδα αὐτὴ ἔχει μικρὴ κλίση πρὸς τὰ νότια, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Μισσιππῆς τρέχει πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Στὸ Ἀνατολικὸ μέρος, ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὰ σύνορα μὲ τὸν Καναδά, ὑπάρχουν μεγάλες λίμνες. Τὸ μέγεθός τους φθάνει τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος. Οἱ λίμνες αὐτὲς εἶναι ἔνωμένες. Ἀπὸ τὴ λίμνη Ἡρῆ τὸ νερὸ πέρφτει ἀπὸ ὕψος 46 μέτρων καὶ σχηματίζει τοὺς περιφημοὺς καταρράκτες τοῦ Νιαγάρα. Ἐπειτα προχωρεῖ στὴ λίμνη Ὀντάριο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ χύνεται μὲ τὸν ποταμὸ Ἅγιο Λαυρέντιο στὸν Ἀτλαντικὸ Ὑκεανὸ.

Παράλια.

Στὸν Ἀτλαντικὸ Ὑκεανὸ ὑπάρχουν πολλοὶ κόλποι. Τῆς Βοστώνης, τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἄλλοι. Νοτιώτερα εἶναι ἡ Χερσόνησος τῆς Φλωρίδος καὶ ὁ κόλπος τοῦ Μεξικοῦ.

Στὸν Εἰρηνικὸ Ὑκεανὸ τὰ παράλια δὲν ἔχουν πολλοὺς κόλπους. Ὑπάρχει μόνον ὁ κόλπος τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου.

Κλίμα—Βλάστηση.

Τὸ κλίμα στὶς ΗΠΑ εἶναι ἡπειρωτικό. Κάνει δηλαδὴ πολὺ κρύο τὸ χειμῶνα καὶ πολλὴ ζέση τὸ καλοκαίρι.

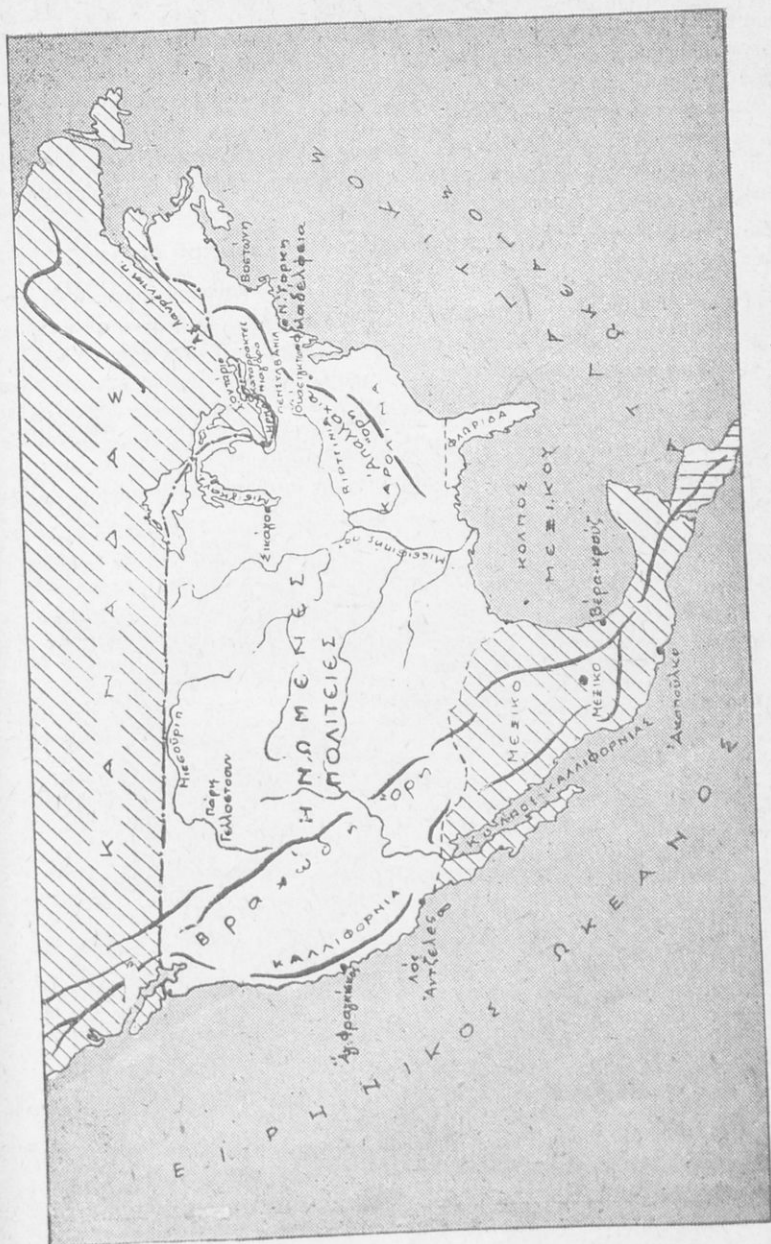
Τὸ κρύο προέρχεται ἀπὸ τοὺς παγωμένους ἀνέμους, οἱ ὁποῖοι χωρὶς νὰ συναντοῦν ἐμπόδιο, μπαίνουν στὶς ΗΠΑ ἀπὸ τὰ βόρεια.

Ἡ πολλὴ ζέση τοῦ καλοκαιριοῦ προέρχεται ἀπὸ τοὺς θερμοὺς ἀνέμους, οἱ ὁποῖοι φυσοῦν ἀπὸ τὰ νότια, ἀπὸ τὸν Κόλπο τοῦ Μεξικοῦ.

Ἐπειδὴ ἡ ἔκταση τῶν ΗΠΑ εἶναι μεγάλη, μποροῦμε νὰ ξεχωρίσωμε 6 ζῶνες μὲ διαφορετικὸ κλίμα.

1. Ζώνη τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ.

Ἐχει ζεστὰ καλοκαίρια, γιατί προσβάλλεται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς ἀνέμους τοῦ Νότου καὶ χειμῶνες πολὺ κρύους, γιατί στὰ παράλιά του ἔρχεται ψυχρ

Είχ. 60. Οι 'Ηνωμένες Πολιτείες τής 'Αμερικής και τὸ Μεξικό.

ρεῦμα θαλάσσης ἀπὸ τὸ Βόρειο Πόλο. Στὴ Νέα Ὑόρκη π. χ., ποὺ βρίσκεται στὸ ἴδιο γεωγραφικὸ πλάτος μὲ τὴ Θεσσαλονίκη, τὸ καλοκαίρι ἡ θερμοκρασία φθάνει τοὺς 40 βαθμοὺς καὶ τὸ χειμῶνα γιὰ 3 μῆνες διατηρεῖται κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν. Αὐτὸ δὲν γίνεται στὴ Θεσσαλονίκη.

Βροχὲς κοντὰ στὸν Ἀτλαντικὸ πέφτουν πολλὲς. Γι' αὐτὸ ἐκεῖ ἀναπτύσσονται πολλὰ δένδρα, γίνεται καλλιέργεια (λαχανικά, φρούτα) καὶ ὑπάρχουν καὶ λειβάδια, στὰ ὁποῖα ἐκτρέφουν ζῶα.

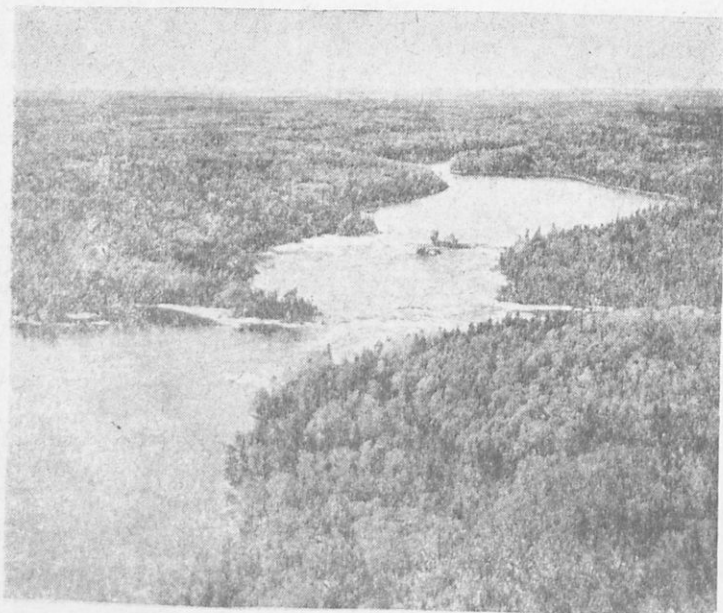
2. Ζώνη τοῦ Νοτίου Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Κόλπου τοῦ Μεξικοῦ.

Ἐπειδὴ ἡ Ζώνη αὐτὴ εἶναι πρὸς κοντὰ στὴ Διακεκαυμένη Ζώνη, ἡ θερμοκρασία τὸ καλοκαίρι εἶναι μεγάλη καὶ οἱ βροχὲς πολλὲς. Στὴ ζώνη αὐτὴ εὐδοκιμεῖ τὸ βαμβάκι καὶ τὸ ρύζι.

3. Ζώνη τοῦ Κέντρου.

Τὸ καλοκαίρι εἶναι πολὺ ζεστὸ καὶ ὁ χειμῶνας πολὺ κρύος. Τὸ χειμῶνα πολλὲς φορὲς ἡ θερμοκρασία εἶναι 40° κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν.

Στὴ ζώνη αὐτὴ πολλὲς βροχὲς πέφτουν τὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ οἱ

Εἰκ. 61. Δασωμένη περιοχή κοντὰ στὴ λίμνη Ὀντάριο.

βροχὲς αὐτὲς εὐνοοῦν τὴν καλλιέργεια τοῦ σιταριοῦ. Ὑπάρχουν ἐκεῖ καὶ μεγάλα λειβάδια, ὅπου ἐκτρέφουν πολλὰ ζῶα.

4. Ζώνη τῶν μεγάλων λιμνῶν.

Οἱ λίμνες τῶν ΗΠΑ ἐπειδὴ εἶναι μεγάλες, ἐπιδροῦν στὸ κλίμα, ὅπως ἡ θάλασσα. Γι' αὐτὸ στὰ μέρη ἐκεῖνα ἡ διαφορὰ θερμοκρασίας ἀπὸ τὸ χειμῶνα στὸ καλοκαίρι δὲν εἶναι πολὺ μεγάλη (εἰκ. 61).

Εὐδοκιμοῦν ἐκεῖ ζαχαρότευτλα, μηλιές κλπ.

5. Ζώνη τῶν Βραχωδῶν Ὁρέων.

Ὅσα μέρη στὰ Βραχώδη Ὄρη προσβάλλονται ἀπὸ βροχεροὺς ἀνέμους, ἔχουν πλούσια φυτεία. Πελώρια δένδρα ποὺ φθάνουν σὲ ὕψος 50 μέτρων καὶ περισσότερο. Στὰ Βραχώδη Ὄρη εἶναι καὶ τὸ Γελλοστόουν Πάρκ. Εἶναι ἓνα πάρκο ποὺ ἔχει ἔκταση ὅσην ἡ μισὴ Πελοπόννησος. Ἔχει πλούσια βλάστηση, λίμνες, καταρράκτες, θερμὲς πηγές, χιλιάδες ἄγρια ζῶα (ἀρκοῦδες, ἐλάφια). Κάθε ἐκμετάλλευση τοῦ πάρκου ἀπαγορεύεται, γιὰ νὰ διατηρηθοῦν τὰ θαύματα τῆς Φύσεως.

Σὲ ὅσα μέρη στὰ Βραχώδη Ὄρη δὲν φθάνουν οἱ ὑγροὶ ἀνεμοὶ τῶν Ὁκεανῶν, δὲν πέφτουν πολλὲς βροχὲς καὶ ἐκεῖ σχηματίζονται ἔρημοι. Τὰ μέρη αὐτὰ δὲν ἔχουν βλάστηση παρὰ μόνον φυτὰ κακτοειδῆ, ποὺ δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ νερὸ. Στὶς ἐρήμους αὐτές, ἐπειδὴ βρίσκονται μακριὰ ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό, δὲν κάνει ζέστη. Δὲν τίς διασχίζουν καραβάνια μὲ καμήλες, ἀλλὰ ὑπάρχουν ἀσφαλτοστρωμένοι δρόμοι, ὅπου κυκλοφοροῦν χιλιάδες αὐτοκίνητα.

6. Ζώνη τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Προσβάλλεται ἀπὸ δυτικούς ἀνέμους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ζεστοὶ καὶ ὑγροὶ καὶ ἀπὸ τὸ ζεστὸ ρεῦμα Κοῦρο Σίβο. Γι' αὐτὸ ἐκεῖ δὲν κάνει πολὺ κρύο.

Στὰ νότια τῆς ζώνης τοῦ Εἰρηνικοῦ, δηλαδὴ στὴν Καλλιφορνία, τὸ κλίμα εἶναι περίπου ὅπως τῆς Ἑλλάδος. Εὐδοκιμοῦν ἀμπέλια, ἑλῆς, συκίες, πορτοκαλιές κλπ. Στὴν Καλλιφορνία γίνεται σταφίδα, ἀλλὰ πολὺ κατώτερης ποιότητος ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ καὶ μῆλα ὅαν τῆς Καλλιφορνίας γίνονται στὴν Ἑλλάδα.

Γεωργία.

Στὶς ΗΠΑ ὠρισμένα εἶδη τὰ καλλιεργοῦν σὲ μεγάλες ἐκτάσεις. Γιὰ τὴν καλλιέργεια ἐφαρμόζουν ὅλες τὶς τελειοποιήσεις ποὺ ὑπάρχουν. Χρησιμοποιοῦν τρακτέρ γιὰ τὸ ὄργωμα, λιπάσματα, ἐκλεκτοὺς σπόρους κλπ. καὶ ἔπειτα ἡ συγκομιδὴ γίνεται ἐπίσης μὲ μηχανές.

Τὰ σπουδαιότερα εἶδη ποὺ καλλιεργοῦν εἶναι :

1. **Σιτηρὰ** (ἀραποσίτι, σιτάρι, κριθάρι, βρώμη, σίκαλη). Καλλιεργοῦνται προπάντων στὴ Ζώνη τοῦ Κέντρου καὶ στὴ Ζώνη τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ.

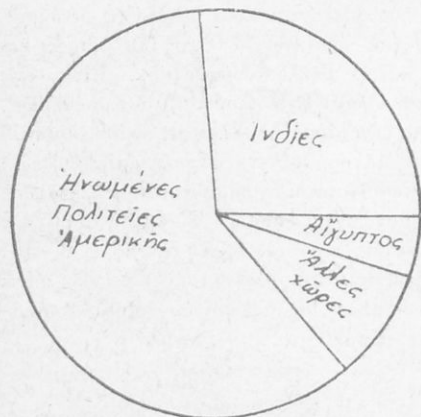
Τὸ ἀραποσίτι εἶναι τὸ σιτηρόν, ποὺ παράγει ἡ Ἀμερικὴ σὲ ἔξαιρετικὰ μεγάλες ποσότητες. Παράγει τὰ 3/4 τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς. Τὸ λένε ἐκεῖ Ἴντιαν κόρν δηλαδὴ σιτάρι τῶν Ἰνδῶν. Ἐμεῖς τὸ λέμε ἀραποσίτι δηλαδὴ σιτάρι τῶν Ἀράβων. Τρέφουν μὲ αὐτὸ τὰ ζῶα, ἀλλὰ τὸ τρῶν καὶ πολὺ οἱ Μαῦροι τῆς Ἀμερικῆς.

Σιτάρι παράγει περισσότερο από κάθε άλλη χώρα. Το 1/3 της παραγωγής όλου του Κόσμου.

Βρώμη πάλιν το 1/3 της παραγωγής όλου του Κόσμου. Με αυτήν τρέφουν τα ζώα, αλλά την τρών πολλοί και οι Ἕλληνοαμερικανοὶ ξεφλουδισμένη και βρασμένη. Την λέγουν οἷος. Μιά μάρκα σὲ κουτιά λέγεται κουάκερ οἷος.

2. Ρύζι. Καλλιεργεῖται στὰ νότια μέρη και προπάντων στην πολιτεία Καρολίνα. Ρύζι «καρολίνα» ἔρχεται και στην Ἑλλάδα.

3. Βαμβάκι. Καλλιεργεῖται πρὸς τὸν κόλπο τοῦ Μεξικῶ και στὰ ΝΑ.

Εἰκ. 62. Οἱ ΗΠΑ. παράγουν περισσότερο από τὸ μισό βαμβάκι τοῦ Κόσμου.

Παράγουν περισσότερο από τὸ μισό τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς (εἰκ. 62). Μεγάλη ποσότητα βαμβακιῶ τὴν κατεργάζονται ἐπὶ τόπου, κάνουν δηλαδή κλωστές, υφάσματα κλπ. Τὸ ἄλλο τὸ στέλνουν στὸ ἔξωτερο.

4. Ζαχαροκάλαμο. Παντζάρια. Ἀπὸ παντζάρια κι' ἀπὸ ζαχαροκάλαμο, πὸν καλλιεργοῦν, βγάζουν ζάχαρη. Ἐπειδὴ ὁμως καταναλίσκουν πολλή ζάχαρη, δὲν τοὺς φθάνει και εἰσάγουν κι' ἀπὸ ἄλλα μέρη.

5. Καπνός. Οἱ ΗΠΑ παράγουν τὸν περισσότερο καπνὸ τοῦ Κόσμου. Τὰ μεγαλύτερα καπνεργοστάσια βρίσκονται στην πολιτεία Βιργινία και στην Πολιτεία Βόρειο Καρολίνα.

6. Καρποφόρα δένδρα. Ὑπάρχουν πολλὰ στην Καλλιφορνία, στὴ Φλωρίδα και στην περιοχή τῶν λιμνῶν. Οἱ Ἕλληνοαμερικανοὶ τρών πολλὰ τὰ φρούτα και συνειθίζουν πολὺ νὰ πίνουν χυμοὺς φρούτων.

Δάση.

Τὰ δάση κατέχουν τὸ 1/5 τῶν ΗΠΑ. Ὑπάρχουν προπάντων στην περιοχή πρὸς τὸν Καναδᾶ και στὰ Βραχώδη Ὅρη.

Ἀπὸ τὰ δάση παίρνουν ξυλεία και πολλή χαρτόμαζα, με τὴν ὁποίαν γίνεται τὸ χαρτί. Στὶς ΗΠΑ καταναλίσκουν κολοσσιαῖες ποσότητες χαρτιῶ γιὰ ἐφημερίδες και περιοδικὰ.

Κτηνοτροφία.

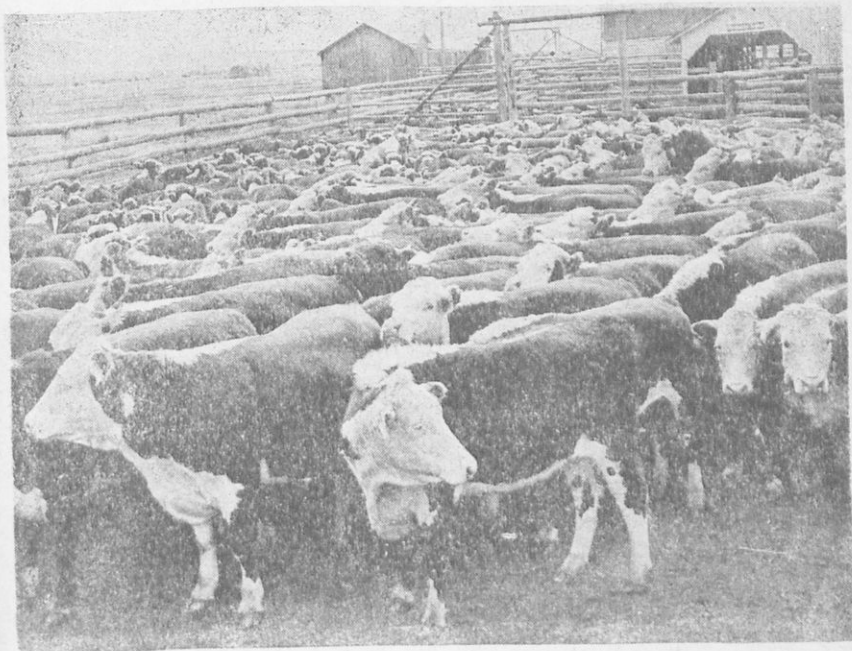
Κτηνοτροφία ὑπάρχει πολὺ μεγάλη και μάλιστα στην περιοχή τοῦ Β. Ἀτλαντικῶ και στοὺς πρόποδες τῶν Βραχωδῶν Ὁρέων. Στὰ μέρη αὐτὰ ὑπάρχουν πολλὰ ζῶα, γιατί ὑπάρχουν και πολλὰ λειβάδια με ἄφθονο χόρτο ἔνεκα τῶν βροχῶν. Τὰ ζῶα τὰ φρονίζουν βοσκοί, πὸν τοὺς λέγουν κάου μπού.

Ἔχουν πολλές ἀγελάδες (εἰκ. 63), ἀπὸ τῆς ὁποῖας παίρνουν πολὺ γάλα. Γάλα χρησιμοποιοῦν οἱ Ἀμερικανοὶ σὲ μεγάλες ποσότητες. Πίνουν πολὺ, ἀλλὰ βάζουν καὶ σὲ φαγητὰ καὶ γλυκίσματα.

Τὰ προϊόντα ἀπὸ τὰ γάλα (βούτυρο, τυρὶ) δὲν τοὺς φθάνουν, γιατί τῶν πολὺ τὸ φρέσκο βούτυρο. Τυρὶ εἰσάγουν κ' ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ.

Στὴν κεντρικὴ περιοχὴ, ὅπου παράγουν πολὺ ἀραποσίτι καὶ βρώμῃ, τρέφουν μὲ αὐτὰ χοίρους καὶ πουλερικά. Προπάντων ἔχουν πολλοὺς γάλους.

Τὰ ζῶα, πού πρόκειται νὰ σφάζουν, τὰ στέλνουν σὲ πελώρια σφαγεῖα στὸ

Εἰκ. 63. Στῆς Ἠνωμένες Πολιτεῖες ἔχουν πολλές ἀγελάδες.

Σικιάγο καὶ ἄλλου. Ἀπ' ἐκεῖ ἔπειτα τὸ κρέας τὸ πηγαίνουν μὲ μεγάλα βαγόνια—ψυγεῖα στὰ διάφορα μέρη γιὰ κατανάλωσι. Μεγάλῃ ποσότητι τὴν κάνουν ἐπὶ τόπου κονοσέρβες.

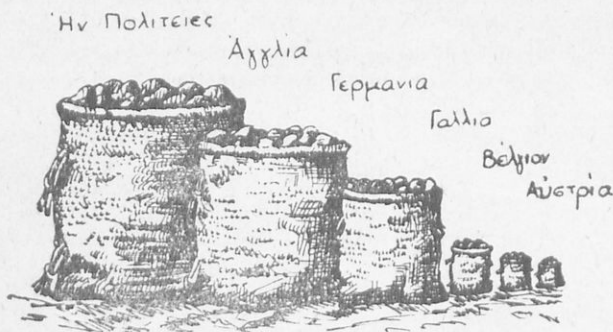
Ἄλσεια.

Ψαρεύουν μπακαλιάρους, ρέγγες, σκουμπριά, ἀστακοὺς καὶ ἄλλα.

Στὴ Φλωρίδα βγάζουν καὶ σφουγγάρια. Ἐκεῖ ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ Ἕλλη-
νες σφουγγαράδες.

Ὅρυκτά.

Στις ΗΠΑ βγαίνουν καύσιμα δηλαδή πετροκάρβουνα (εικ. 64), πετρέλαιο σὲ μεγαλύτερες ποσότητες ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος. Ἐπίσης βγαίνουν σὲ μεγάλες

Εἰκ. 64. Στις Ἡνωμένες Πολιτείες βγαίνει τὸ περισσότερο πετροκάρβουνο.

ποσότητες χροίσμα μέταλλα (σίδηρος, χαλκός, μόλυβδος, ψευδάργυρος) καὶ πολὺτιμα μέταλλα δηλαδή χρυσός, ἄργυρος.

Βιομηχανία.

Ἐπειδὴ στὶς ΗΠΑ ὑπάρχουν πολλὰ μέταλλα καὶ πετροκάρβουνο, οἱ μεταλλουργικὲς βιομηχανίες ἐφθάσαν σὲ μεγάλη ἀκμὴ. Παράγεται χυτοσίδηρος, χάλυβας καὶ κάθε εἶδος μηχανῶν καὶ ἐργαλείων.

Ἐπειδὴ παράγεται πολὺ βαμβάκι, εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη ἡ κλωστοῦφαντουργικὴ βιομηχανία. Κατεργάζονται τὸ 1/4 ἀπὸ ὅλο τὸ βαμβάκι τοῦ Κόσμου.

Κατασκευάζουν καὶ πολλὰ μάλλινα ὑφάσματα. Τὰ ἐγχώρια μαλλιὰ ὁμως δὲν ἐπαρκοῦν. Γι' αὐτὸ εἰσάγουν μαλλιὰ κί' ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ (Ἄργεντινῇ).

Εἰσάγουν μετὰξὶ ζωϊκὸ ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία καὶ τὴν Κίνα καὶ κατασκευάζουν μεταξωτὰ σὲ ἐξαιρετικὴ ποιότητα.

Στὴ βιομηχανία ἀπὸ φυτικὸ μετὰξὶ καὶ ἀπὸ νάυλον οἱ ΗΠΑ ἔχουν τὴν πρώτη θέση στὸν Κόσμο.

Παράγουν πολλὰ χημικὰ προϊόντα (π. χ. λιπάσματα) καὶ φάρμακα (σοῦλφαμίδες, πενικιλίνη κλπ.). Πρὶν ἔκαναν εἰσαγωγὴ φαρμάκων ἀπὸ τὴ Γερμανία, τώρα ὁμως παράγουν τόσα πολλὰ, ὥστε ἐξάγουν καὶ στὴν Εὐρώπη.

Ἐπάρχει μεγάλη βιομηχανία εἰδῶν διατροφῆς. Ἐξάγονται ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ κονσέρβες κρέας, ψάρια κλπ.

Στις ΗΠΑ, ἂν καὶ ὑπάρχουν πολλὰ καύσιμα, χρησιμοποιοῦν καὶ τὶς πτώσεις τῶν νερῶν, γιὰ νὰ παράγουν ἠλεκτρικὸ ρεῦμα. Τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα τὸ χρησιμοποιοῦν γιὰ φωτισμό, κίνηση ἐργοστασίων κλπ. Τὸ μεγαλύτερο ἔργο γιὰ τὴν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από την πτώση νερού, είναι το φράγμα Μπόλντερ Ντάμ στον ποταμό Κολοράντο.

Τὰ βιομηχανικά εἶδη τῶν ΗΠΑ ἐκτοπίζουν παντοῦ τὰ εὐρωπαϊκά.

Τελευταίως ἔχουν ἰδρῦσει τεράστια ἐργοστάσια, εἰς τὰ ὁποῖα κατασκευάζουν ἄτομικὲς βόμβες.

Εἰσαγωγή - Ἐξαγωγή.

Οἱ ΗΠΑ εἰσάγουν :

Πρῶτες ὕλες (μετάξι, μαλλί, καουτσούκ).

Εἶδη διατροφῆς (καφέ, τσάϊ, ζάχαρη, τυρὶ κλπ).

Ἐξάγουν γεωργικά προϊόντα καὶ εἶδη βιομηχανίας (βαμβάκι, σιτάρι, πετρέλαια, ἄσφαλι, μηχανήματα κλπ.). Κανένα κράτος δὲν ἐξάγει τόσο μεγάλης ἀξίας ἐμπορεύματα ὅσον οἱ ΗΠΑ.

Πληθυσμὸς.

Οἱ ΗΠΑ ἔχουν πληθυσμὸ 140 ἑκατομμύρια, ποὺ διαρκῶς αὐξάνεται. Αὐξηση γίνεται, γιατί πολὺς κόσμος μεταναστεύει ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ γιατί οἱ θάνατοι εἶναι πολὺ λίγοι. Στὶς 10.000 ἀνθρώπους πεθαίνουν κάθε χρόνο μόνο 111 ἐνῶ στὴν Ἑλλάδα πεθαίνουν 177.

Ἐκ τῆς πληθυσμῶς ἀνήκει στὶς 4 φυλές.

1) **Λευκοὶ** εἶναι σχεδὸν τὰ 9/10 τῶν κατοίκων. Ἑλληνες ὑπάρχουν περίπου 1/2 ἑκατομμύριο. Ἄν καὶ μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα των, δὲν τὴν ξεχνοῦν καθόλου καὶ εἶναι πάντα πρόθυμοι νὰ τὴ βοηθήσουν, ὅπως μποροῦν. Οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι Ἄγγλοι, Ἴρλανδοὶ καὶ ἔπειτα Γερμανοί, Ἰταλοί.

Οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι ἐξαιρετικὰ δραστήριοι. Οἱ ἐργάτες παίρνουν μεγάλα ἡμερομίσθια καὶ ζοῦν καλά.

2) **Μαῦροι.** Τοὺς προγόνους των, τοὺς εἶχαν φέρει ἀπὸ τὴν Ἀφρική ὡς δούλους, γιὰ νὰ ἐργασθοῦν στὶς φυτεῖες. Ἐπειτα τοὺς ἐλευθέρωσαν. Σήμερα εἶναι 11 ἑκατομμύρια.

Οἱ μαῦροι στὶς Βόρειες πολιτεῖες εἶναι λιγώτεροι καὶ περνοῦν καλὰ μὲ τοὺς λευκοὺς. Στὶς Νότιες ὅμως πολιτεῖες, ὅπου εἶναι καὶ περισσότεροι, οἱ λευκοὶ τοὺς ἀποφεύγουν. Ὑπάρχουν γιὰ τοὺς μαύρους ἰδιαιτέρα σχολεῖα, ἰδιαιτέρα θέατρα, ἀκόμα καὶ χωριστὰ βαγόνια στοὺς σιδηροδρόμους.

3) **Κίτρινοι** (Κινέζοι, Ἰαπωνέζοι). Εἶναι μόνο 200 χιλιάδες. Τώρα ἡ εἰσόδος κίτρινων στὶς ΗΠΑ ἀπαγορεύεται.

4) **Ἐρυθρόδερμοι** (Ἰνδιάνοι). Ὑπάρχουν 350 χιλιάδες. Εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἰθαγενῶν τῆς Ἀμερικῆς.

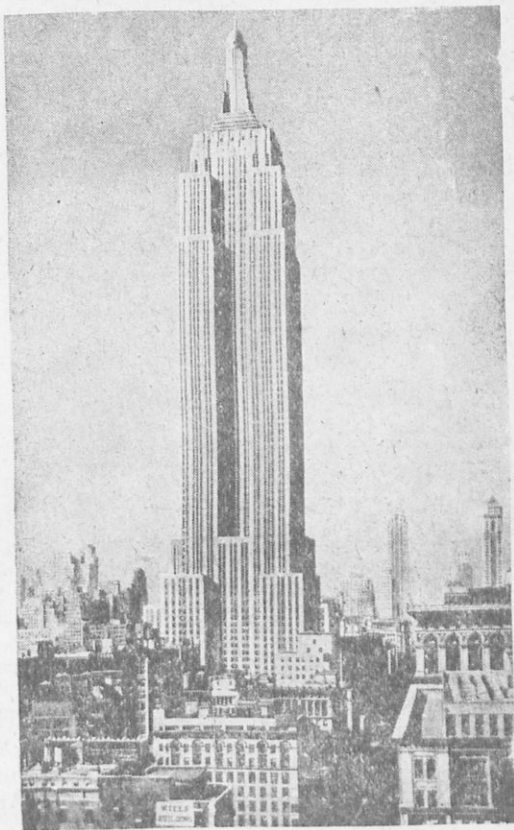
Πολίτευμα.

Οἱ ΗΠΑ εἶναι ὄμοσπονδία 48 πολιτειῶν. Στὴ σημαία τους ὑπάρχουν 48 ἄστρα ἓνα γιὰ κάθε πολιτεία (εἰκ. 65).

4 χρόνια. Στην εκλογή λαμβάνουν μέρος όλοι οι Ἄμερικανοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ὁ Πρόεδρος ἔχει μεγάλη ἐξουσία.

Πόλεις.

Ἡ Νέα Ὑόρκη (10 ἐκ.). Οἱ κάτοικοὶ της δηλαδὴ εἶναι πρὸ πολλοὶ παρὰ

Εἰκ. 67. Ὁ μεγαλύτερος οὐρανοξύστης.

ὄλοι οἱ Ἕλληνες μαζί. Ἡ μεγαλύτερη πόλις τοῦ Κόσμου. Ζοῦν σ' αὐτὴ 200.000 Ἕλληνες.

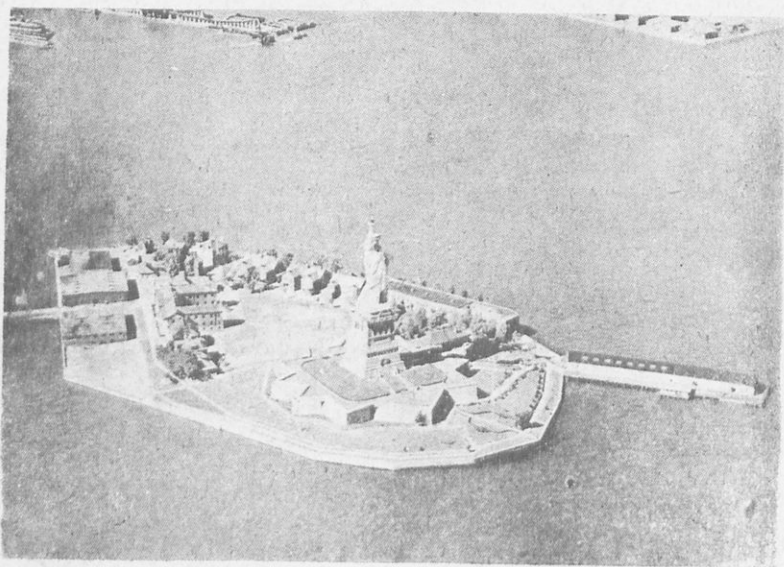
Εἶναι κτισμένη πάνω σ' ἓνα νησὶ (Μανχάτταν). Πολλὲς γέφυρες (20) τὴν συνδέουν μὲ τὴν ἀπέναντι στεριά, πού εἶναι κοντά.

Ἡ κεντρικώτερη καὶ μεγαλύτερη ὁδὸς λέγεται Μπρόντ γουαίη. Ἔχει

μάκρος 23 χιλιόμετρα. Οί οὐρανοξύστες στή Νέα Ὑόρκη ἔχουν ὡς 102 πατώματα. Αὐτὸς πὸ ἔχει 102 πατώματα λέγεται Ἐμπάιαρ Στέιτ (εἰκ. 67).

Στὸ νησί Λόγκ Ἀϊλαντ, πὸ εἶναι ἀπέναντι στή Νέα Ὑόρκη, ὑπάρχει ἡ συνοικία Μπροῦκλιν.

Μέσα στὸ λιμάνι τῆς Νέας Ὑόρκης, πάνω σ' ἓνα μικρὸ νησί, ἔχουν στήσει τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας (εἰκ. 68). Εἶναι κατασκευασμένο ἀπὸ μπρούντζο καὶ

Εἰκ. 68. Ἐπάνω σ' ἓνα νησί ἔχουν στήσει τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας.

ἔχει ὕψος 50 μέτρα. Ἀνεβαίνει κανεὶς μέσα στὸ ἄγαλμα μὲ ἀσανσέρ. Εἶναι τόσο μεγάλο, ὥστε τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κεφαλιοῦ ὑπάρχει ὀλόκληρη αἴθουσα.

Στὴ Νέα Ὑόρκη εἶναι ἡ ἔδρα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν (ΟΗΕ).

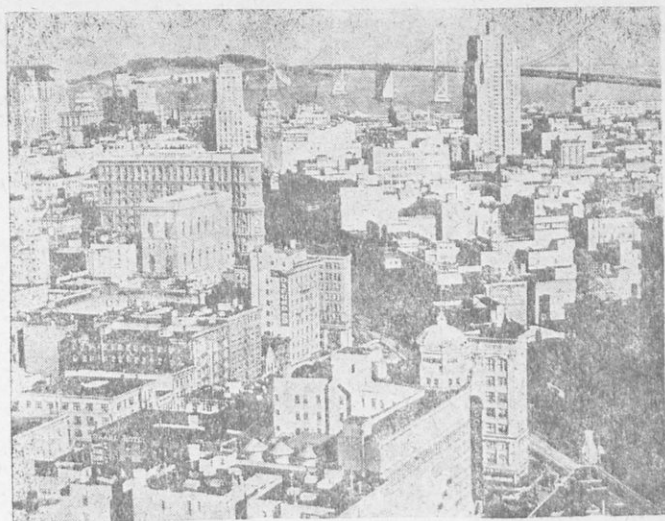
Ἡ Φιλαδέλφεια (2 ἔκ.) πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Πενσυλβάνια.

Ἡ Μπόστον ἢ Βοστώνη (800 χιλ.) μεγάλο λιμάνι στὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό.

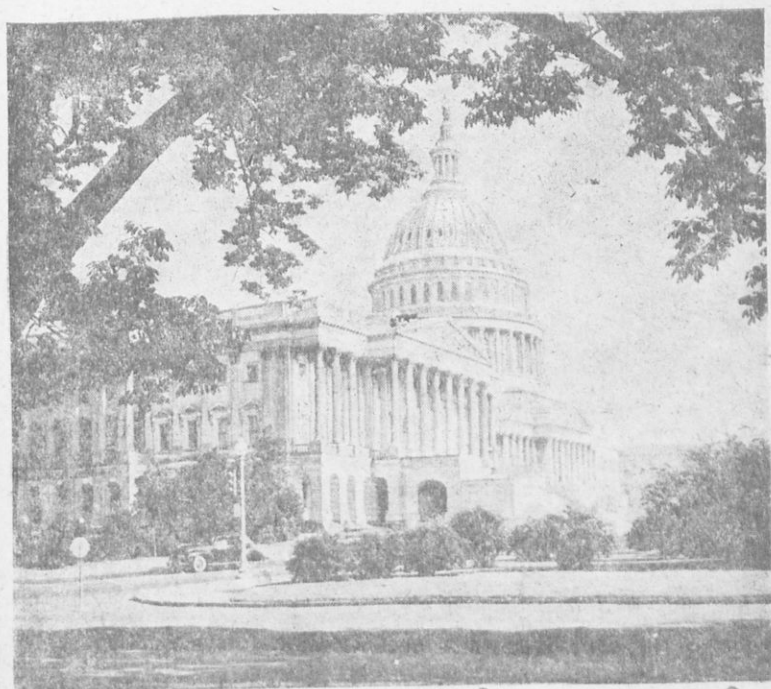
Ἡ Οὐάσιγκτων (650 χιλ.). Ἐδῶ ἐδρεύει ὁ Πρόεδρος τῶν ΗΠΑ καὶ ἡ Κυβέρνηση. Ἡ πόλις αὐτὴ δὲν ἔχει οὐρανοξύστες, ἀλλὰ τὰ σπίτια εἶναι μὲ λίγα πατώματα μέσα σὲ ὠραίους κήπους.

Τὸ Σικάγο (3 ἔκ. 500 χιλ.). Πάνω στή λίμνη Μίσιγκαν. Ἡ μεγαλύτερη ἀγορὰ τοῦ Κόσμου σὲ σιτηρὰ καὶ κρέας.

Ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος. (700 χιλ.). Εἶναι κτισμένη πάνω σὲ μιὰ μικρὴ χερσόνησο στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό. Ἐκεῖ ὑπάρχει ἡ μεγαλύτερη γέφυρα τοῦ

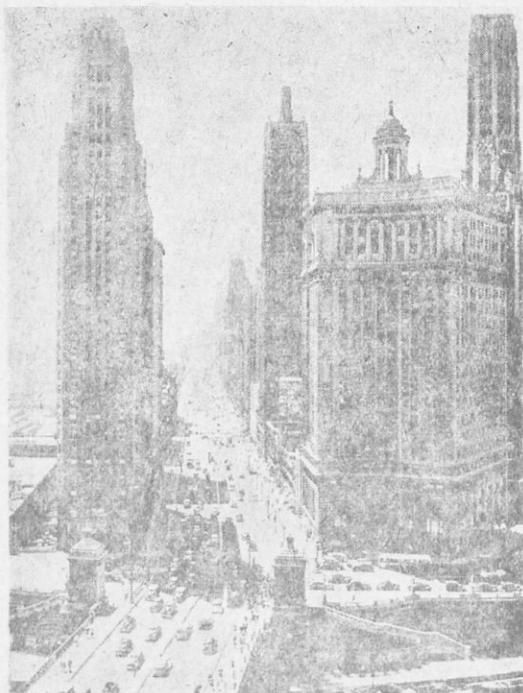
Εικ. 69. Φιλαδέλφεια.

Εικ. 70. Το Καπιτώλιο, χρησιμοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Κόσμου, μήκους 15 χιλιομέτρων. Συνδέει τὸν Ἅγιο Φραγκίσκο μὲ τὴν ἀπέναντι πόλη Ὠκλαντ.

Τὸ Λὸς Ἀντζέλες. (1 ἐκ. 500 χιλ.). Μεγάλη ἀγορὰ κρασιῶν καὶ φρούτων τῆς Καλλιφορνίας. Τὸ Λὸς Ἀντζέλες ἔχει τὴ μεγαλύτερη ἔκταση ἀπὸ κάθε

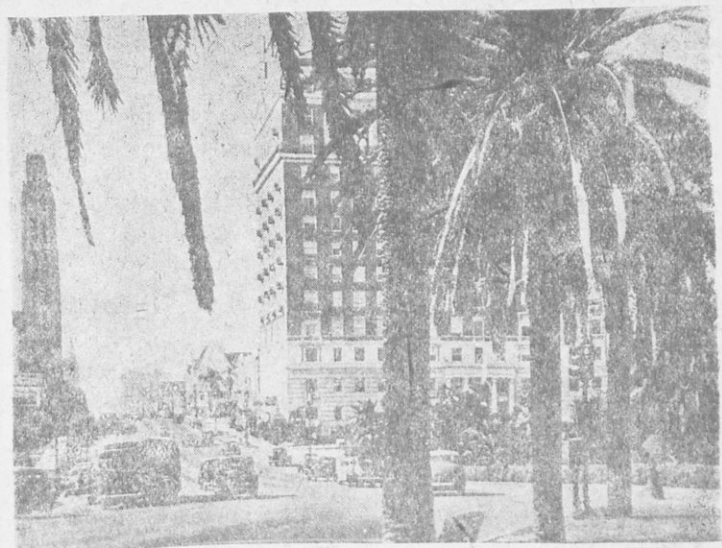

Εἰκ. 71. Ἕνας δρόμος στὸ Σικάγο.

ἄλλη πόλη τοῦ Κόσμου. Ἡ ἔκτασή του εἶναι 15 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἔκταση τῆς Νέας Ὠρκης. Μιὰ συνοικία τοῦ Λὸς Ἀντζέλες λέγεται Χόλλυγουντ. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ἐγκαταστάσεις γιὰ κινηματογραφικὲς ταινίες.

Συγκοινωνία.

Στὶς ΗΠΑ οἱ ἀποστάσεις εἶναι μεγάλες, ὑπάρχουν ὅμως παντοῦ σιδηροδρομοὶ καὶ μεγάλοι δρόμοι γιὰ αὐτοκίνητα. Οἱ ἀμερικανικοὶ σιδηρόδρομοι ἀναπτύσσουν μεγάλη ταχύτητα, ἀλλὰ τὰ διαμερίσματά τους εἶναι στενά, γιὰ νὰ χωράη τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου ποὺ ταξιδεύει. Αὐτοκίνητα ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου. Ἀντιστοιχεῖ ἓνα αὐτοκίνητο σὲ 5 κατοίκους. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Εικ. 72. Λός Άντζελς.

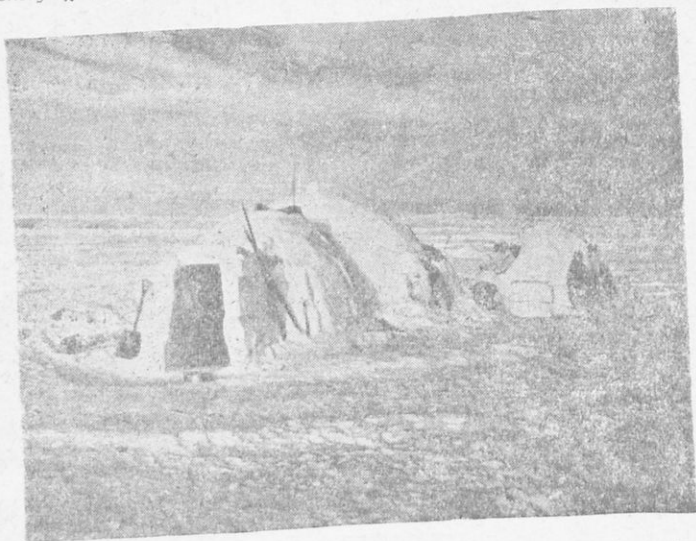
Εικ. 73. Έσκιμώα με τήν κόρη τους κι' ένας Έυρωπαίος.

Τελευταίως κατασκευάζουν και πολύ φθηνά αυτοκίνητα (τζίπ), τα οποία είναι πρακτικά και στερεά. Κυκλοφορούν σε όλα τα μέρη του κόσμου.

Ἡ συγκοινωνία γίνεται και με τὸν Μισισσιππὶ, ὁ ὁποῖος εἶναι πλωτὸς σὲ ὅλη του τὴ διαδρομὴ.

Οἱ ΗΠΑ ἔχουν τὰ περισσότερα ἐμπορικὰ πλοῖα τοῦ Κόσμου.

Ἄλλὰ και ἡ συγκοινωνία με ἀεροπλάνα ἔχει ἐπεκταθῆ τόσο, ὥστε και με-
κρὲς πόλεις ἔχουν ἀεροδρόμια.

Εἰκ. 74. Οἱ Ἐσκιμῶοι κατασκευάζουν τὰ σπίτια τους ἀπὸ κομμάτια πάγου.

Κτήσεις τῶν ΗΠΑ.

1) Ἀλάσκα (90 χιλ.). Εἶναι ἡ χειρόνησος ποὺ ἀποτελεῖ τὸ ΒΔ μέρος τῆς Ἀμερικῆς. Κάνει ἐκεῖ πολὺ κρῦο. Ἕνας πορθμὸς (Βερίγγειος) τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἀσία.

Κατοικοῦν ἐκεῖ Ἐσκιμῶοι (εἰκ. 73). Ἀνήκουν στὴ Μογγολικὴ φυλὴ. Εἶναι κοντοὶ, τὰ μάτια τους ἡμίκλειστα. Ψαρεύουν φῶκες, τρώγουν ὠμὸ τὸ κρέας και ντύνονται με τὸ δέρμα τους. Τὰ σπίτια τους τὰ κατασκευάζουν ἀπὸ πάγο (εἰκ. 74)

Οἱ ΗΠΑ παίρνουν ἀπὸ τὴν Ἀλάσκα ψάρια και δρυκτά.

2) Τὸ Πόρτο Ρίκο (1 ἐκ. 500 χιλ.). Εἶναι ἓνα νησὶ στὶς Ἀντίλλες. Οἱ ΗΠΑ στέλνουν στὸ Πόρτο Ρίκο βαμβακερὰ ὑφάσματα και παίρνουν ζάχαρη, καφέ, καπνὸ.

3) Τὰ νησιά Χαβάι (400 χιλ.). Βρίσκονται στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό, στὸ Β. ἡμισφαίριο. Εἶναι πολὺ εὐφορα νησιά και παράγουν πολὺ ρυζὶ και ζαχαροκάλαμο. Γίνεται ἐξαγωγή στὶς ΗΠΑ.

Οι κάτοικοι είναι κίτρινοι, λευκοί και λίγοι Ιθαγενείς.

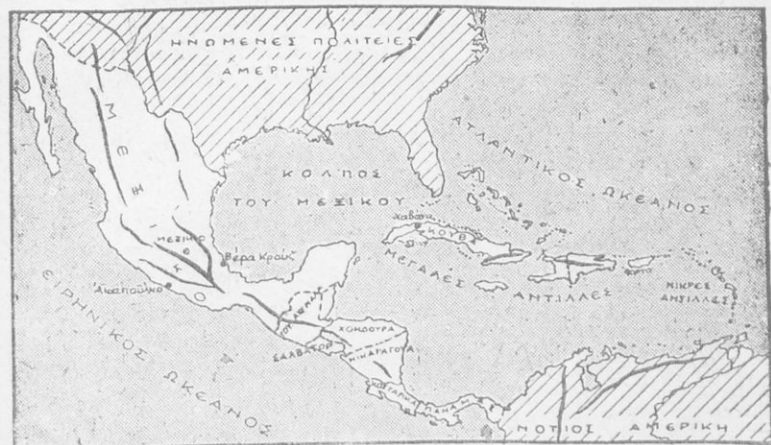
Πρωτεύουσα είναι η Χονολουλού (150 χιλ.). Είναι η μεγαλύτερη ναυτική και εμπορική βάση του βορείου Ειρηνικού.

Οι ΗΠΑ. Έχουν και άλλες μικρές κτήσεις. Οι 'Αμερικανοί δίνουν στους κατοίκους των κτήσεών των πολιτικά δικαιώματα.

ΜΕΞΙΚΟ

Το Μεξικό βρίσκεται στα νότια των ΗΠΑ. (εικ. 75). Έχει έκταση 15 φορές μεγαλύτερη από την Ελλάδα.

Επειδή είναι στην Τροπική Ζώνη, τα χαμηλά μέρη του έχουν κλίμα πάντα θερμό. Βροχές πέφτουν το καλοκαίρι. Στα ψηλά βουνά κάνει κρύο.

Εικ 75. Μεξικό και Κεντρική 'Αμερική.

Στο Μεξικό εύδοκιμούν διάφορα φυτά από ζαχαροκάλαμο και βαμβάκι, που είναι φυτά των θερμών χωρών, μέχρι σιτάρι, κριθάρι και πεύκα των ψυχρών χωρών. Καλλιεργούν αραποσίτι, που είναι η βάση της τροφής των κατοίκων, ρύζι και έχουν πάρα πολλά φρούτα (πορτοκάλια, μπανάνες κλπ.).

Στα μέρη, που υπάρχει χόρτο, έχουν πρόβια, βόδια και αλογα.

Το Μεξικό έχει μεταλλεία, από τα οποία βγάζουν πολύ άργυρο (τά 2/5 της παγκόσμιας παραγωγής) και άλλα μέταλλα (χαλκό, μόλυβδο).

Έχουν εργοστάσια, όπου καταργάζονται τα εγχώρια προϊόντα. Τα περισσότερα εργοστάσιά τους δουλεύουν με ηλεκτρικό ρεύμα, που παράγεται από πτώσεις νερών, γιατί το Μεξικό δεν έχει αρκετό πετροκάρβουνο και πετρέλαιο, ενώ έχει πολλά νερά.

*Αποτελείται από πολιτείες όπως και οι ΗΠΑ. Έχει πληθυσμό 24 εκατομμύρια. Όμιλούν την Ισπανική γλώσσα, γιατί πριν ήταν Ισπανική κτήση.

Πρωτεύουσα είναι η πόλη **Μεξικό** (1,5 εκατομ.). Βρίσκεται σε ψηλό μέρος, με πολλές φυσικές καλλονές.

*Η **Βέρα Κρούζ** είναι το μεγαλύτερο λιμάνι του Μεξικού στον Μεξικανικό κόλπο.

Το **Άκαποϋλκο** είναι λιμάνι στον Ειρηνικό Ωκεανό.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

*Η Κεντρική Αμερική είναι χώρα όρεινη. Υπάρχουν εκεί πολλά ηφαίστεια και γίνονται σεισμοί.

Το κλίμα είναι όπως του Μεξικού. Στα χαμηλά μέρη θερμό με πολλές βροχές, στα ύψη ψυχρό με πολλές βροχές.

*Αποτελείται από 5 μικρές Δημοκρατίες και μιάν Αγγλική αποικία τη Χονδούρα.

Οι Δημοκρατίες είναι οι εξής :

*Η **Γουατεμάλα** με 3,5 εκ. στον Ειρηνικό.

Το **Σαλβατόρ** με 2 εκ. επίσης στον Ειρηνικό.

*Η **Νικαράγουα** με 1 εκ.

*Η **Κοσταρικό** με 750 χιλιάδες.

*Ο **Παναμάς** με 500 χιλιάδες.

Οι τρεις τελευταίες βρέχονται κι από τους δύο Ωκεανούς.

*Η **Χονδούρα** με 1 εκ. είναι προς τη θάλασσα των Αντιλλών.

Στον Παναμά οι ΗΠΑ έχουν κάμει διώρυγα, η οποία ενώνει τον Ατλαντικό με τον Ειρηνικό Ωκεανό. Έτσι το ταξίδι από τον ένα Ωκεανό στον άλλο συντομεύεται πολύ.

*Επειδή στο μέρος αυτό μεταξύ των δύο Ωκεανών υπάρχει ύψωμα, ήταν δύσκολο να το κόψουν ως κάτω για να περάσει η θάλασσα από αυλάκι.

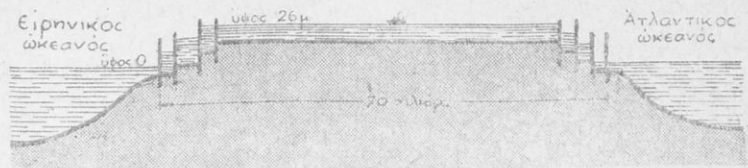
*Έκαμαν λοιπόν αυλάκι επάνω στο ύψωμα και το γέμισαν νερό. Η επιφάνεια του νερού αυτού είναι 26 μέτρα πιο ψηλά από την επιφάνεια των Ωκεανών.

Για να ανεβαίνουν τα πλοία από τον Ωκεανό σ' αυτό το ύψλο αυλάκι, έκαμαν από τη μεριά του Ατλαντικού ως το αυλάκι 3 δεξαμενές, τη μιάν πιο ψηλά από την άλλη. Έκαμαν κι άλλες 3 από τον Ειρηνικό ως το αυλάκι. Τις δεξαμενές αυτές τις γεμίζουν νερό.

Το πλοίο από τον Ωκεανό περνά στην πρώτη δεξαμενή. Τότε διοχετεύουν τόσο νερό σ' αυτήν, ώστε η επιφάνεια του νερού της να φθάσει την επιφάνεια του νερού της δεύτερης δεξαμενής. Μετά ανοίγουν το χώρισμα, που είναι ανάμεσα στις δύο δεξαμενές, και το πλοίο περνά στη δεύτερη δεξαμενή.

Με τον ίδιο τρόπο περνά στην τρίτη κι από την τρίτη στο αυλάκι δηλαδή στο ύψος των 26 μέτρων. Γαξιδεύει το πλοίο στο κανάλι αυτό του Παναμά και

φθάνει στις άλλες δεξαμενές. Τότε αδειάζουν διαδοχικά μέρος του νερού τους και το πλοίο κατεβαίνει και μπαίνει τελικά στον άλλο Ωκεανό (εικ. 76).

Εικ. 76. Ἡ Διώρυγα τοῦ Παναμᾶ. Τὸ πλοῖο ἀνέβηκε μὲ τις 3 δεξαμενές και προχωρεῖ γιὰ νὰ κατεβῆ στον Εἰρηνικό.

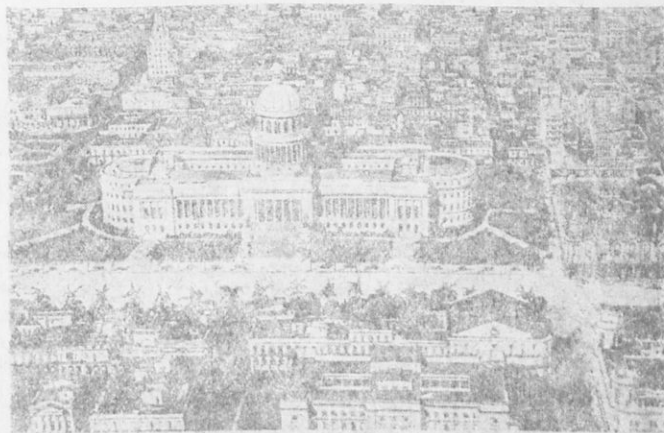
Γιὰ νὰ περάσῃ ἓνα πλοῖο τῆ διώρυγα, χρειάζεται 8 ὥρες.

ΑΝΤΙΛΛΕΣ

Οἱ Ἀντίλλες ὀνομάζονται και Δυτικὲς Ἰνδίες. Εἶναι τὰ νησιά Βαχάμες, Μεγάλες Ἀντίλλες, Μικρὲς Ἀντίλλες. Βρίσκονται στον Ἀτλαντικό κοντὰ στὴν Κεντρική Ἀμερική.

Τὸ κλίμα των εἶναι τῶν χωρῶν τῆς Διακεκαυμένης Ζώνης.

Καλλιεργοῦν φυτὰ τῶν θερμῶν χωρῶν (ζαχαροκάλαμο, καφέ, καπνὸ κλπ.).

Εικ. 77. Χαβάνα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Κούβας.

Ἔχουν 11 ἐκ. κατοίκους. Ἡ γλῶσσα τοῦ τόπου εἶναι τὰ Ἰσπανικά, γιατί πρὶν ἦταν Ἰσπανικὲς κτήσεις.

Ἡ πῶς μεγάλη ἀπὸ τις Ἀντίλλες εἶναι ἡ Κούβα. Κατὰ τὴν ἔκταση εἶναι λίγο μικρότερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα και ἔχει πληθυσμὸ 4 ἐκ. Εἶναι δημοκρατία μὲ πρωτεύουσα τὴ Χαβάνα (500 χιλιάδες) (εικ. 77).

Στή / Κούβα παράγεται καπνός ἐλλεικτός και εὐδοκιμεί τὸ ζαχαροκάλαμο.
Ἀπὸ τὸν καπνὸ κάνουν τὰ ὀνομαστά ποῦρα τῆς Χαβάνας.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Στὸ δυτικὸ μέρος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς κατὰ μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ εἶναι τὰ βουνὰ Ἄνδεις. Ἔχουν ὕψος μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ Βραχώδη Ὄρη.
Ἐπάνω στὶς Ἄνδεις ὑπάρχουν ὄροπέδια.

Εικ. 78. Κράτη τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.

Στὸ ἀνατολικὸ μέρος ὑπάρχουν τὰ ὄρη τῆς Γουιάνας και τὰ ὄρη τῆς Βραζιλίας. Αὐτὰ εἶναι πολὺ πῶς χαμηλὰ ἀπὸ τὶς Ἄνδεις.

Τὰ βόρεια μέρη τῆς Ν. Ἀμερικῆς εἶναι στὴ Διακεκαυμένη Ζώνη καὶ τὰ ἄλλα στὴν Εὐκρατο.

Παλαιότερα ἢ Ν. Ἀμερικῆ ἀνῆκε στὴν Ἰσπανία. Σήμερον εἶναι ἐκεῖ ἀνεξάρτητες δημοκρατίες. Μόνο στὰ ΒΑ (Γουιάνα) ὑπάρχουν ἀποικίες Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

ΓΟΥΙΑΝΑ

Ἔχει πληθυσμὸ 1/2 ἑκατομμύριο. Χωρίζεται σὲ Γουιάνα Ἀγγλική, Ὀλλανδική καὶ Γαλλική.

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΛΑ

Λέγεται Βενεζουέλλα δηλαδή μικρὴ Βενετία, γιατί πολλὰ χωριὰ ἐρυθροδέρμων ἦσαν κτισμένα πάνω σὲ πασσάλους μέσα στὴ θάλασσα, ὅπως ἡ Βενετία εἶναι κτισμένη πάνω σὲ νησιά.

Οἱ κάτοικοι εἶναι 5 ἑκατομμύρια. Πρωτεύουσα τὸ **Καρακάς**.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ ΤΩΝ ἈΝΔΕΩΝ

Πάνω στὶς Ἀνδεῖς ὑπάρχουν εὐφορες κοιλάδες καὶ ὄροσπέδια.

Οἱ Δημοκρατίες τῶν Ἀνδεων εἶναι:

Κολομβία (10 ἑκατομμύρια).

Ἰσημερινός (3 ἑκατομ.). Λέγεται Ἰσημερινός, γιατί ἀπὸ τὴ Δημοκρατία αὐτὴ περνᾷ ὁ Ἰσημερινός τῆς Γῆς.

Περοῦ (7 ἑκατομ.).

Βολιβία (3 ἑκ. 500 χιλ.).

Στὶς 4 αὐτὲς δημοκρατίες μιλοῦν Ἰσπανικά, ὅπως στὰ περισσότερα μέρη τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Χιλῆ. Εἶναι μιὰ μακρόστενη λωρίδα γῆς πρὸς τὸ μέρος τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Ἔχει πληθυσμὸ 5 ἑκατομ., πού μιλοῦν Πορτογαλλικά.

Ἡ Χιλῆ ἐξάγει τὸ νίτριον τῆς Χιλῆς, πού χρησιμοποιεῖ γιὰ λίπασμα.

ΠΑΡΑΓΟΥΑΝ

Εἶναι μιὰ εὐφορη πεδιάδα. Δὲν ἔχει ἐξοδὸς στὴ θάλασσα. Μέσα ἀπ' αὐτὴν περνᾷ ὁ ποταμὸς Παραγουάης.

Οἱ κάτοικοι εἶναι 1 ἑκατομμύριο.

ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΝ

Ἀπὸ τὴν Οὐρουγουάη περνᾷ ὁ ποταμὸς Οὐρουγουάης.

Ἔχει κτηνοτροφία.

Οἱ κάτοικοι εἶναι 2 ἑκατομ.

πολύ ψυχρό, γιατί απέχει πολύ από τον Ίσημερινό. Τò ποσό τῆς βροχῆς εἶναι μικρὸ καὶ ἡ βλάστηση πτωχή.

Πιὸ νότια ἀπὸ τὴν Παταγωνία εἶναι ἡ Γῆ τοῦ Πυρός. Χωρίζεται ἀπὸ τὴν Παταγωνία μὲ τὸν πορθμὸ τοῦ Μαγγελάνου. Ἡ Γῆ τοῦ Πυρός ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ ὄρεινά νησιά. Κάνει ἐκεῖ πολὺ κρύο. Ζοῦν εἰς αὐτὴν ἰθαγενεῖς (6 χιλ.), οἱ ὁποῖοι τρέφονται προπάντων ἀπὸ φῶκες.

Ἡ Ἀργεντινὴ, ἂν καὶ ἔχη μεγάλη ἔκτασι, ἔχει μόνον 16 ἑκατομύρια κατοίκους. Μπορεῖ νὰ θρέψη καὶ πολλοὺς ἄλλους. Τὸν Ἰανουάριον, πὺ ἐκεῖ εἶναι καλοκαίρι καὶ θερίζουν. Πηγαίνουν πολλοὶ ξένοι, προπάντων Ἴταλοὶ καὶ ἐργά-

Εἰκ. 80. Μία πλατεῖα στὸ Μπουένος Ἀῖρες.

ζονται στὸ θερισμό, γιατί τὰ ἡμερομίσθια εἶναι πολὺ ὑψημένα. Τὸ ταξεῖδι εἶναι μεγάλο καὶ κοστίζει, ἀλλὰ βγάζουν τὰ ἔξοδά τους καὶ τοὺς μένει καὶ κέρδος.

Οἱ περισσότεροὶ κάτοικοι τῆς Ἀργεντινῆς εἶναι ἰσπανικῆς καταγωγῆς. Ὑπάρχουν λίγοι ἐρυθρόδερμοι καὶ μιγάδες ἀπὸ λευκοὺς καὶ ἐρυθροδέρμους.

Τὸ Μπουένος Ἀῖρες (2 ἑκ. 500 χιλ.) πρωτεύουσα. Εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη πόλις τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ μεγάλο λιμάνι τοῦ τόπου. Εἶναι κτισμένη στὸν ποταμόκολπο Ρίο ντὲ λα Πλάτα (εἰκ. 80).

Ἀπὸ τὴν Ἀργεντινὴ ἐξάγονται σιτάρι, κρέατα, μαλλί, δέρματα καὶ εἶδη γαλακτοκομίας.

ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Βόρειος Ἀμερική

Ἀλάσκα

Καναδάς

ΗΠΑ

Μεξικό

Κεντρική Ἀμερική

Ἀντίλλες

Νότιος Ἀμερική

Γουϊάνα

Βενεζουέλλα

Κολομβία

Ἰσημερινός

Περου

Βολιβία

Χιλή

Παραγουάη

Ούρουγουάη

Βραζιλία

Ἀργεντινή.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τὴν Ἀμερική τὴν ἀνακάλυψε ὁ Χριστόφορος Κολόμβος. Ἐπίστευε ὅτι ἡ Γῆ εἶναι σὰν σφαῖρα καὶ ὅτι μποροῦσε νὰ φθάσῃ στὶς Ἰνδίες ταξιδεύοντας ἀπὸ τὴν Εὐρώπη πρὸς τὰ δυτικά. Στὶς Ἰνδίες τότε πήγαιναν ταξιδεύοντας πρὸς τὰ ἀνατολικά.

Ἐπίστευε ἀκόμη ὅτι σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἀνάμεσα στὴν Εὐρώπη καὶ στὶς Ἰνδίες εἶναι ἕνας μικρὸς Ὠκεανός. Ὁ Ὠκεανός, ἔλεγε, θάξῃ διάφορα νησιά καὶ γρήγορα μπορεῖ νὰ φθάσῃ κανεὶς σ' αὐτά.

Μετὰ ἀπὸ πολλὰς δυσκολίες ἔπεισε τὴ βασίλισσα τῆς Ἰσπανίας Ἰσαβέλλα νὰ τοῦ δώσῃ πλοῖα καὶ ναῦτες. Τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ τὸν κάμῃ ἀντιβασιλέα στὶς χώρες, ὅπου θὰ ἔφθανε. Αὐτὸ ἐσήμαινε πὼς ὁ Κολόμβος θὰ ἔπαιρνε τὸ 1/10 ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τῶν νέων χωρῶν.

Τὸ 1492 ὁ Κολόμβος ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Ἰσπανία. Τὸ ταξεῖδι ἦταν ὄλο ἀγωνία, γιατί βρῆκε ἄσκημο καιρὸ καὶ ἐκτὸς τούτου εἶχε καὶ τοὺς ναῦτες, ποὺ ἐπαναστάτησαν. Φοβοῦνταν νὰ ταξιδεύουν στὶς δυτικὰς ἄγνωστες θάλασσες καὶ ἤθελαν νὰ γυρίσουν πίσω.

Τέλος ὕστερα ἀπὸ 70 μέρες ταξεῖδι ἔφθασαν σ' ἕνα νησί. Ἦταν ἕνα νηοὶ ἀπὸ τὶς Βαχάμες. Ὁ Κολόμβος τὸ ὠνόμασε Ἅγιο Σωτήρα. Ἐπειτὰ γύρισε στὴν Ἰσπανία, ὅπου τὸν δέχτηκαν μὲ μεγάλες τιμὰς.

Ὁ Κολόμβος ἔκαμε 4 τέτοια ταξείδια καὶ ἔφθασε καὶ σ' ἄλλα νησιά τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Νόμιζε πὼς εἶναι νησιά τῶν Ἰνδιῶν. Ἐπειδὴ στὰ νησιά αὐτὰ ἔφθασε ταξιδεύοντας πρὸς τὰ δυτικά τῆς Εὐρώπης, τὰ ὠνόμασε Δυτικὰς Ἰνδίες.

Ὁ Κολόμβος ἔφθασε καὶ στὴν Κεντρικὴ Ἀμερική, ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἔβρισκε θάλασσα νὰ περάσῃ πρὸς τὶς Ἰνδίες, νόμιζε ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι μεγάλο νηοὶ τῶν Ἰνδιῶν.

Τέλος γύρισε στὴν Ἰσπανία καὶ πέθανε, χωρὶς νὰ ξέρῃ ὅτι εἶχε ἀνακαλύψει νέαν Ἠπειρο.

Ἡ Νέα Ἡπειρος θὰ ἔπρεπε νὰ λέγεται Κολομβία ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Κολόμβου. Λέγεται Ἀμερική ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀμέρικου Βεσπούκη, ὃ ὅποιος πῆγε ἐκεῖ καὶ ἔστειλε στὴν Εὐρώπη ἐπιστολὰς μὲ περιγραφὰς τῶν Νέων Χωρῶν.

Ἀσκήσεις.

1. Γιατὶ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Μεξικοῦ εἶναι ἐπάνω σὲ ψηλὸ μέρος καὶ ὄχι στὰ χαμηλά;
2. Γιατὶ τὰ βόρεια τῆς Σιβηρίας εἶναι ἄγονα καὶ ἀκατοίκητα;
3. Γιατὶ τὸ κλίμα τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἶναι θερμὸ μὲ πολλὰς βροχάς;
4. Γιατὶ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας ὑπάρχουν ἔρημοι;
5. Γιατὶ οἱ ποταμοί, ποὺ βρίσκονται κοντὰ στὸν Ἰσημερινὸ τῆς Γῆς, ἔχουν πολὺ νερό;

Τ Β Λ Ο Σ

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α

	Σελ.	
Ἄβησσυνία	69—71	
Ἄγκολα	» 73—74	
Ἀίγυπτος	» 58—63	
Ἀλγέριον	» 64	
Ἀμερική	» 80—99	
Ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς	» 108	
Ἀνατολική Ἀγγλική Ἀφρική	» 71	
Ἀντίλλες	» 103	
Ἀραβία	» 33—36	
Ἀργεντινὴ	» 106	
Ἀσία	» 14—55	
Ἀτμόσφαιρα	» 13—15	
Ἀφρική	» 56—75	
Ἀφχανιστάν	» 38	
Αὐστραλία	» 76—79	

Β

Βελουχιστάν	»	38
Βενεζουέλα	»	105
Βιρμανία	»	42
Βολιβία	»	105
Βραζιλία	»	106

Γ

Γῆ	»	1—11
Γουιάνα	»	105

Δ

Δυτικὴ Ἀφρική	»	66—67
-------------------------	---	-------

Ε

Ἐρυθραία	»	71
--------------------	---	----

Η

Ἡνωμένες Πολιτεῖς Ἀμερικῆς	»	86—102
--------------------------------------	---	--------

Θ

Θιβέτ	»	46
-----------------	---	----

Ι

Ἰαπωνία	»	48—52
Ἰνδίες	»	38—41
Ἰνδοκίνα	»	46
Ἰνδονησία	»	46—47
Ἰράκ	»	32—33
Ἰράν	»	36—37
Ἰσημερινός	»	105

Κ

Καναδάς	Σελ.	82—85
Κεντρική ἙΑμερική	»	102
Κεϋλάνη	»	41
Κίνα	»	42—46
Κόγγο	»	67—69
Κολομβία	»	105
Κορέα	»	52

Λ

Λιβύη	»	63—64
-----------------	---	-------

Μ

Μαδαγασκάρη	»	74
Μαντζουρία	»	54
Μαρόκο	»	64
Μεξικό	»	101
Μεσοποταμία	»	32—33
Μικρά ἙΑσία	»	18—25
Μοζαμβίκη	»	78—74
Μογγολία	»	54

Ν

Νέα Γουινέα	»	79
Νέα Ζηλαεδία	»	79
Νότιος ἙΑμερική	»	104
Νότιος ἙΑφρική	»	71—73

Ο

Ούρουγουάη	»	106
----------------------	---	-----

Π

Παλαιστίνη	»	28—32
Παραγουάη	»	105
Περσία	»	36—37
Περου	»	105

Σ

Σαχάρα	»	65—66
Σιβηρία	»	52—53
Σομαλία	»	71
Σουδάν	»	71
Συρία	»	26—28

Τ

Τουρκεστάν	»	53—54
Τουρκία	»	25—26
Τύνις	»	64

Χ

Χιλή	»	106
----------------	---	-----

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Δ/σις ΔΙΔ. ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 54408

Ἀθήναι τῆ 22-6-50

Πρὸς

τὴν κ. ΜΑΚΡΗ ΟΛΥΜΠΙΑΝ
ὁδὸς Μαντζαρωτάκη 93 (Καλλιθέα)

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἄριθ. 54410/1950 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Κεντρικοῦ Γνωμοδοτικοῦ καὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐνεκρίθη ὅπως χρησιμοποιηθῆ ὡς βοηθητικὸν βιβλίον τοῦ μαθήματος τῆς Γεωγραφίας διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Ε.' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον: ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ βιβλίον ὑμῶν ἐπὶ μίαν τριετίαν.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφουμένη πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κανονισμόν ἐκδόσεων βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτ. Σχολείου.

ΕΝΤΟΛΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Χ. ΜΟΥΣΤΡΗΣ

Ι.
Π.
Πε